

Regeringens proposition

1980/81: 136

om skogsvårdsstyrelsernas organisation, m. m.;

beslutad den 26 februari 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ANDERS DAHLGREN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en modernisering av skogsvårdsstyrelsernas organisation. Samtidigt föreslås att styrelserna ombildas till statliga myndigheter.

I avvaktan på virkesförsörjningsutredningens förslag läggs i propositionen fram förslag till generella statsbidrag till vissa återväxtåtgärder i Norrlands inland och ökade bidrag till skogsbruksplaner. Syftet härmed är att stimulera till avverkning där lönsamheten är ringa eller obefintlig. Vidare föreslås statsbidrag för tillvaratagande av klenvirke.

1 Förslag till

Lag om statens övertagande av skogsvårdsstyrelsernas egendom

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Skogsvårdsstyrelsernas fasta egendom, penningmedel, rättigheter och andra tillgångar övertas av staten utan ersättning den 1 juli 1981. Staten övertar samtidigt ansvaret för skogsvårdsstyrelsernas förbindelser.

2 § Det åligger skogsvårdsstyrelserna att meddela de upplysningar och överlämna de handlingar som behövs för att genomföra övertagandet enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft tre veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser

Härigenom föreskrivs att lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1981.

3 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet

Härigenom föreskrivs att lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1981.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 5 §§ lagen (1976: 600) om offentlig anställning¹ skall ha nedan angivna lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag är, med de undantag som framgår av 2–6 §§, tillämplig på arbetstagare hos

¹ Lagen omtryckt 1977: 1047.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1. staten,

2. kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet, *skogsvårdsstyrelse* eller allmän försäkringskassa,

2. kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet eller allmän försäkringskassa,

3. annan allmän inrättning, om anställningen är statligt reglerad.

5 §

I fråga om arbetstagare hos kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet eller *skogsvårdsstyrelse* gäller 4–17 kap. endast om anställningen är statligt reglerad och ej avser prästerlig tjänst.

I fråga om arbetstagare hos kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling eller kyrklig samfällighet gäller 4–17 kap. endast om anställningen är statligt reglerad och ej avser prästerlig tjänst.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m. skall ha nedan angivna lydelse

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Om sådant anställnings- eller arbetsvillkor för arbetstagare hos kommun, som må bestämmas genom avtal, enligt lag eller särskilt beslut av riksdagen skall fastställas under medverkan av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, skall statens arbetsgivarverk på kommunens vägnar föra förhandling samt sluta och uppsäga kollektivavtal om villkoret eller på annat sätt enhetligt reglera detta.

Med kommun likställas i denna lag landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet, *skogsvårdsstyrelse*, allmän försäkringskassa och annan allmän inrättning.

Med kommun likställas i denna lag landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet, allmän försäkringskassa och annan allmän inrättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1981.

¹ Senaste lydelse 1979: 215.

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-02-26

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Wikström, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Dahlgren

Proposition om skogsvårdsstyrelsernas organisation, m. m.

1 Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallades i april 1974 sakkunniga¹ för utredning rörande den statliga administrationen på skogsbrukets område.

De sakkunniga, som antog namnet skogsadministrativa utredningen, avlämnade i december 1975 delbetänkande (Ds Jo 1975: 15) Skoglig prognosverksamhet. Utredningen överlämnade vidare i januari 1976 två av statskontoret utarbetade rapporter med vissa förslag till ny organisation för skogsstyrelsen. Dessa förslag låg till grund för den omorganisation av skogsstyrelsen som formellt genomfördes per den 1 juli 1976 (prop. 1975/76: 132, JoU 1975/76: 41, rskr 1975/76: 333). I december 1975 avlämnade utredningen vidare delbetänkandet (Ds Jo 1975: 11) Frö- och plantverksamhet i skogsvårdsorganisationen. I samband med sina nyss nämnda förslag rörande skogsstyrelsens organisation förordade emellertid dåvarande chefen för jordbruksdepartementet att frågan om frö- och plantverksamheten borde prövas först i samband med ställningstagandena till skogsvårdsstyrelsernas organisation över huvud.

Skogsadministrativa utredningen avlämnade i februari 1980 slutbetänkandet (Ds Jo 1980: 1) Skogsvårdsstyrelsernas organisation. Betänkandet har remissbehandlats. Till protokollet i detta ärende bör fogas dels utredningens sammanfattning av betänkandet som *bilaga 1*, dels de lagförslag som läggs fram i betänkandet som *bilaga 2*, dels en förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena som *bilaga 3*. Beträffande nuvarande förhållanden m. m. samt utredningens närmare överväganden hänvisas till betänkandet.

¹ Generaldirektören Bo S. Hedström, ordförande, samt riksdagsledamöterna Uno Hedström och Karl-Eric Norrby. Riksdagsledamoten Roland Brännström ersatte år 1978 Uno Hedström.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Allmänt

Genom att skogen dominerar den svenska naturen har dess skötsel och utnyttjande alltmer kommit att bli en angelägen fråga för allmänheten. Detta är naturligt med tanke på det ökade behovet av rekreation och friluftsliv som har följt i urbaniseringens spår.

Genom de senaste årens ekonomiska utveckling har skogen åter kommit i blickpunkten, men då i ett helt annat avseende än det nyss nämnda. Exporten av skogsindustriprodukter tillför landet väsentliga inkomster. Jämfört med andra exportnäringar fordrar skogsindustriproduktionen en förhållandevis liten import som bl. a. utgörs av olja. Oljan kan i skogsindustrin i stor utsträckning och utan större svårigheter dock ersättas med inhemska bränslen. Skogsindustriproduktionens storlek kan sålunda bedömas få allt större betydelse för vårt lands ekonomi och för vårt välbefinnande.

Skogsbruket och skogsindustrin har stor betydelse för sysselsättningen inte minst i gles bebyggda delar av landet. En gynnsam utveckling inom skogsnäringen är därför en grundförutsättning för regionalpolitiken.

Mot denna bakgrund är det väsentligt att målet för skogspolitiken så som det lades fast av riksdagen år 1979 uppfylls. Det innebär bl. a. att skogarna skall skötas så att de ger en hög och värdefull virkesavkastning under hänsynstagande till naturvårdens och andra allmänna intressen. Även om riksdagen inte lade fast något preciserat skogsproduktionsprogram innebär ställningstagandena i stort, att skogsproduktionen skall möjliggöra en avverkning av minst 75 milj. m³ s.k. Avverkningen skulle därmed kunna ligga på en nivå som är tillräcklig för ett normalt kapacitetsutnyttjande i skogsindustrin.

Under de allra senaste åren har skogsindustrin haft stora svårigheter att erhålla tillräckligt med råvara. Detta förhållande har varit särskilt allvarligt eftersom efterfrågan på skogsindustriprodukter har varit god på världsmarknaden. På kort sikt har vi därmed gått miste om lättåtkomliga exportinkomster. På längre sikt kan förhållandet innebära att kunder har förlo-rats. En särskild utredning, virkesförsörjningsutredningen (I 1979: 18), har i uppdrag att komma med förslag till åtgärder för att påverka utbudet av virkesråvara. För egen del lägger jag i det följande fram förslag till vissa statliga åtgärder som skall påverka virkesutbudet direkt. Chefen för budgetdepartementet har tidigare i dag anmält sina förslag i frågan.

Riksdagsbeslutet år 1979 innebar allmänt en skärpning av kraven på skogsvårdens kvalitet. Denna skärpning kom till uttryck dels som uttalanden om olika åtgärder som kan ingå i ett skogsproduktionsprogram, dels i form av statliga stimulansmedel och styrmedel. Bland stimulansmedlen finns förutom statligt ekonomiskt stöd till skogsvården främst statligt finansierad rådgivning och information till landets skogsägare. Av styrmedlen är skogsvårdslagstiftningen det väsentligaste.

Jag vill framhålla hur nödvändigt det är att få till stånd en skogsvård av minst den omfattning och kvalitet som riksdagen uttalat sig för. På mycket kort sikt är det möjligt att ändå tillgodose skogsindustrins råvarubehov inom ramen för de grundläggande riktlinjerna för skogspolitiken. Men om avverkningarna är alltför stora under en längre period äventyras den långsiktiga hushållningen med våra skogar. En långsiktig hushållning är sedan länge den viktigaste principen för skogsproduktionen i vårt land.

Skogsvårdsstyrelserna fyller sedan länge en viktig funktion i samhällets skogspolitik. I anslutning till tillkomsten av den första allmänna skogsvårdslagen år 1903 inrättades sålunda skogsvårdsstyrelser fr. o. m. år 1905 i alla län utom i Gotlands, Västerbottens och Norrbottens län. I det förstnämnda länet inrättades en skogsvårdsstyrelse år 1908 och i de båda senare år 1925. Det året bildades även ett samarbetsorgan, Skogsvårdsstyrelsernas förbund, vars verksamhet delvis finansierades med statsbidrag. År 1941 inrättades den statliga skogsstyrelsen som övertog bl. a. de samordningsuppgifter som Skogsvårdsstyrelsernas förbund hade haft.

Skogsstyrelsen har till uppgift att vara ledande, samordnande och rådgivande organ för skogsvårdsstyrelserna. Skogsstyrelsen är formellt inte chefsmyndighet för skogsvårdsstyrelserna och dessa är formellt inte heller statliga organ. De kan sägas vara offentliga organ eller inrättningar som står under statlig kontroll och insyn. De har av statsmakterna tilldelats vissa uppdrag som framgår av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser. För dessa uppdrag erhåller de ersättning i form av statsbidrag. Det är skogsstyrelsen som fördelar detta statsbidrag mellan styrelserna. Skogsstyrelsen kan därvid ge föreskrifter om hur bidragen skall användas m. m. Vid sidan av den verksamhet som finansieras av statsbidraget bedriver skogsvårdsstyrelserna annan verksamhet. Författningar och avtal som gäller statliga tjänster har i stor utsträckning gjorts tillämpliga även på tjänsterna i skogsvårdsstyrelserna. I regel har detta skett genom tilläggsbestämmelser eller s. k. hängavtal.

Skogsvårdsstyrelsernas uppgift angavs ursprungligen vara att inom ramen för sina ekonomiska resurser arbeta för den enskilda skogshushållningens främjande. Efter hand har arbetsuppgifter både tillkommit och bortfallit. Så t. ex. tilldelades skogsvårdsstyrelserna år 1949 ansvaret för skogsyrkesutbildningen och behöll detta till de första åren på 1970-talet då det successivt överfördes till landstingen.

Den senaste mera genomgripande översynen av skogsvårdsstyrelsernas organisation gjordes år 1960 (prop. 1960: 106, BeJoU 1960: 1. rskr 1960: 326). Sedan dess har flera väsentliga förändringar skett som har påverkat skogsvårdsstyrelserna. Förutom den nämnda förändringen i fråga om huvudmannaskapet för skogsyrkesutbildningen kan som exempel nämnas skogsvårdsstyrelsernas ökade engagemang i fysisk och regionalpolitisk planering samt styrelsernas uppgifter som rör naturvård och beredskapsarbeten.

Det finns alltså flera skäl för att göra en översyn av skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter och organisation. En lämplig grund härför är de förslag som skogsadministrativa utredningen har lämnat i betänkandet (Ds Jo 1980: 1) Skogsvårdsstyrelsernas organisation. Utredningens förslag har utarbetats efter nära kontakt med skogsvårdsorganisationens personal.

Innan jag närmare går in på skogsvårdsstyrelsernas uppgifter och organisation vill jag ta upp den grundläggande frågan om skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning. Vid organisationsöversynen år 1960 påpekades bl. a. att den normering av skogsvårdsstyrelsernas arbete som hade påbörjats borde fortsättas och att det låg skogsstyrelsen att svara för att denna utveckling fullföljdes. Vidare aviserades en allmän översyn av den statliga och statsunderstödda organisationen inom hela det område som rör jordbrukets och skogsbrukets rationalisering, bl. a. skogsvårdsstyrelserna. Med hänsyn till behovet av att snarast göra skogsvårdsstyrelsernas organisation och verksamhet effektiv ansåg emellertid föredragande departementschefen att förslag om skogsvårdsstyrelserna borde läggas fram innan den nämnda översynen var klar. Förslagen borde utformas så att de inte skulle hindra genomförande av de resultat som nämnda översyn kunde leda till. Skogsvårdsstyrelsernas ställning närmades i flera hänseenden till vad som gäller för statliga organ. I fråga om styrelsernas sammansättning, personal, arbetsformer och besvärsrätten kom sålunda skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning i flertalet avseenden att överensstämma med den som helt statliga länsmyndigheter har.

Vid den nämnda organisationsöversynen föreslogs att lantbruks- och skogsvårdsorganisationerna på både central och regional nivå skulle slås samman till en statlig myndighet. Av olika skäl genomfördes emellertid inte detta förslag. I stället uppdrogs åt skogspolitiska utredningen år 1965 att pröva den organisatoriska utformningen av statens medverkan i skogsbrukets rationalisering, bl. a. frågan om sammanslagning med de statliga lantbruksnämnderna. I sitt principbetänkande år 1973 föreslog skogspolitiska utredningen en i förhållande till lantbruksorganisationen fristående statlig skogsvårdsorganisation. Något detaljförslag lämnades inte. I direktiven till skogsadministrativa utredningen som därefter tillkallades anförde dåvarande chefen för jordbruksdepartementet att skogsvårdsstyrelsernas nuvarande speciella förvaltningsrättsliga ställning bör upphöra och att styrelserna i fortsättningen bör vara rent statliga organ. Utredningen har utgått härifrån. Den föreslår att styrelserna görs till helstatliga regionala myndigheter med skogsstyrelsen som chefsmyndighet. Deras ställning enligt utredningens förslag skulle därmed kunna liknas vid lantbruksnämndernas ställning i förhållande till lantbruksstyrelsen.

Vid remissbehandlingen har de flesta remissinstanserna inte berört frågan om skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning. Endast tre skogsvårdsstyrelser kan sägas ha motsatt sig ett förstatligande medan sex styrelser anser att frågan bör utredas särskilt. Två personalorganisationer

och en länsstyrelse har vid remissbehandlingen särskilt påpekat att ett förstatligande är positivt.

I ett senare sammanhang har genom Skogsvårdsstyrelsernas förbund 15 skogsvårdsstyrelser sagt sig vilja ha eller inte vilja motsätta sig en särskild utredning om själva förstatligandet. Åtta styrelser har motsatt sig en sådan utredning. En styrelse har inte uttryckt någon särskild mening.

För egen del vill jag framhålla följande. Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet hittills har präglats av förmåga till anpassning efter varierande lokala förhållanden. Detta har givetvis varit mycket positivt för utvecklingen av det enskilda skogsbruket. Under åren har styrelserna fått allt fler statliga uppgifter eller uppgifter som normalt ankommer på statliga myndigheter. Detta har i sin tur inneburit ett ökat statligt ansvar för personalen m. m. Ett uttryck för det är åtgärder som vidtogs i samband med 1960 års organisationsöversyn då den förvaltningsrättsliga ställningen anpassades i riktning mot vad som gäller för statliga länsorgan. I vissa avseenden t. ex. i fråga om bestämmelser och avtal för personalen har emellertid ett tidsödande arbete fått läggas ner för att särskilt reglera anställningsförhållandena m. m. och göra dem jämförbara med vad som gäller för statstjänstemän. I fråga om finansieringen av styrelsernas myndighetsuppgifter har något väl fungerande system inte kunnat skapas. Det har ibland även varit problem med att finansiera uppdragsverksamheten.

De uttalanden som gjordes i samband med riksdagsbeslutet om skogsvårdsstyrelserna år 1960 och de bestämmelser som då fastställdes visar enligt min mening att statsmakterna redan då i princip hade för avsikt att göra skogsvårdsstyrelserna till statliga myndigheter. Förutom de åtgärder som vidtogs i riktning mot ett förstatligande och som jag har nämnt i det föregående lämnades vittgående bemyndiganden till regeringen och skogsstyrelsen att meddela bestämmelser och utfärda föreskrifter för styrelsernas verksamhet. Dessa bemyndiganden finns i t. ex. 2, 4, 6 och 9 §§ lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser. Endast i ett avseende skiljer sig skogsvårdsstyrelserna formellt från statliga myndigheter. Styrelserna och inte staten är ägare till de flesta av de fastigheter som styrelserna disponerar. I andra avseenden har skogsvårdsstyrelserna getts arbetsuppgifter som annars inte ankommer på andra än statliga myndigheter. Ett exempel är tillsynen enligt den nya skogsvårdslagen som ger skogsvårdsstyrelserna vittgående bemyndiganden att ingripa mot enskilda personer och ge föreskrifter om statliga myndigheters verksamhet med skogsbruk, allt i en utsträckning som inte var möjligt enligt den gamla lagen.

Inte minst det senare förhållandet motiverar enligt min mening att skogsvårdsstyrelserna görs till helstatliga regionala organ i en samlad skogsvårdsorganisation med skogsstyrelsen som chefsmyndighet. Jag kan inte hålla med de skogsvårdsstyrelser som har hävdat att ett förstatligande skulle leda till stela, byråkratiska arbetsformer för styrelserna. I en helstatlig organisation kan nuvarande formella problem av organisatorisk och

ekonomisk art undvikas eller lösas på ett enkelt sätt samtidigt som de fördelar tas till vara som följer med en icke-statlig organisation. Mina förslag i det följande till hur verksamheten skall organiseras bygger på den självklara målsättningen att inte hindra en anpassning till lokala förhållanden samt ett decentraliserat beslutsfattande. En sådan inriktning av verksamheten möjliggörs dels genom ett fortsatt samspel mellan myndighetsutövning och uppdragsverksamhet, dels genom en lokalt förankrad organisation. Samtidigt måste betonas nödvändigheten av en över hela landet enhetlig handläggning av vissa myndighetsuppgifter t.ex. i samband med tillämpningen av skogsvårdslagstiftningen och andra medel i skogspolitiken.

Jag föreslår sålunda att skogsvårdsstyrelserna i samband med den omorganisation jag förordar i det följande ombildas till statliga regionala organ med skogsstyrelsen som chefsmyndighet. Härigenom får skogsvårdsstyrelserna i förhållande till skogsstyrelsen samma ställning som t.ex. lantbruksnämnderna till lantbruksstyrelsen. Härav följer att lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser kan upphävas. Det får sedan ankomma på regeringen att i stället utfärda en förordning med instruktion för skogsvårdsstyrelserna. Vidare föreslår jag att staten med stöd av särskild lagstiftning övertar skogsvårdsstyrelsernas samtliga tillgångar och skulder utan att någon särskild ersättning lämnas för tillgångarna. Motsvarande förfarande tillämpades när staten övertog lokalhållningen för de allmänna underrätterna (prop. 1970: 106, SU 1970: 117, ILU 1970: 43, rskr 1970: 264, 318). Jag återkommer i det följande till vad dessa tillgångar och skulder består i och hur de bör förvaltas.

Till följd av att skogsvårdsstyrelserna ombildas till statliga myndigheter bör ändringar göras i 1 kap. 1 och 5 §§ lagen (1976: 600) om offentlig anställning och 1 § lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.

2.2 Skogsvårdsstyrelsernas uppgifter

Som jag tidigare har nämnt framgår skogsvårdsstyrelsernas uppgifter av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser. En skogsvårdsstyrelses grundläggande uppgift är att främja och stödja den enskilda skogshushållningen samt verka för att skogsvårdsarbetet på de enskilda skogarna inom styrelsens verksamhetsområde bedrivs på ett planmässigt sätt. Vidare skall styrelsen utöva den uppsikt och vidta de åtgärder som den är ålagd enligt olika författningar. För att kunna fullgöra sin uppgift skall styrelsen bl. a. lämna sakkunnigt biträde vid planläggning och drift av skogsbruket, verka för att sammanslutningar av skogsägare bildas och bistå dem, medverka i och främja yttre rationalisering av skogsfastigheter, bevilja statsbidrag och statliga lån till skogsbruket, svara för att det finns tillräckligt med skogsfrö och skogsplantor samt i övrigt befordra en förbättrad skogshushållning.

Slutligen skall skogsvårdsstyrelserna bistå andra myndigheter och utöva tillsyn enligt skogsvårdslagen under skogsstyrelsens övervakning.

Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet har brukat delas in i offentlig verksamhet och serviceverksamhet. Drygt 1/3 av verksamheten har de senaste åren varit offentlig eller verksamhet med myndighetsuppgifter. Serviceverksamheten eller uppdragsverksamheten har till ca 2/3 bestått i verksamhet med i huvudsak skogliga beredskapsarbeten. Resten av serviceverksamheten har skett på uppdrag av skogsägare och myndigheter. Ca 5 % av den totala verksamheten bedrivs inom frö- och plantproduktionen.

Utredningen har i sina förslag om arbetsuppgifter utgått från 1979 års skogspolitiska beslut där betydelsen av en effektiv rådgivning och information till skogsägare har betonats. Utredningen föreslår att skogsvårdsstyrelsernas huvudsakliga uppgift i fortsättningen bör vara att i praktiskt handlande omsätta de skogspolitiska riktlinjer som statsmakterna drar upp. Denna myndighetsuppgift bör enligt förslaget kompletteras med uppdragsverksamhet riktad till skogsägare, organisationer och andra myndigheter. Till myndighetsuppgifterna som helt skall bekostas av staten hänför utredningen i huvudsak tillsynen enligt skogsvårdslagen, förmedlingen av statligt stöd till skogsbruket, skoglig rådgivnings- och informationsverksamhet, medverkan i regionalpolitisk och fysisk planering samt övergripande skogliga inventeringar.

Enligt utredningen bör uppdragsverksamheten inte generellt betraktas som en primär uppgift för skogsvårdsstyrelserna utan i stället som ett komplement till myndighetsuppgifterna. Uppdragsverksamheten föreslås inriktad i huvudsak mot planeringsåtgärder. Utredningen anser dessutom att en samlad bedömning, bl. a. mot bakgrund av skogsvårdsstyrelsernas regionala förankring, talar för att styrelserna även i fortsättningen bör kunna planera och leda skogliga beredskapsarbeten. Praktiskt utförande av skogsvårdsåtgärder bör enligt utredningen förekomma endast i sysselsättningsutjämnande syfte för personalen eller om andra resurser inte står till vissa skogsägars förfogande. Som uppdragsverksamhet räknar utredningen även upprättande av skötselplaner för olika typer av naturvårdsområden och förvaltning av naturreservat m. m. Ett annat arbetsområde inom uppdragsverksamheten är beställd utbildning och information. Skogsbrukets frö- och plantförsörjning behandlar utredningen särskilt.

Sammanfattningsvis föreslår utredningen att skogsvårdsorganisationens (skogsstyrelsens och skogsvårdsstyrelsernas) grundläggande uppgift bör vara att verka för en ändamålsenlig utveckling av den svenska skogsnäringen i enlighet med den av statsmakterna fastlagda politiken. Utredningen föreslår vidare att skogsstyrelsen blir central förvaltningsmyndighet för ärenden om skogsbruk i den utsträckning sådana ärenden inte ankommer på någon annan myndighet. Skogsvårdsstyrelserna bör enligt förslaget vidta eller hos skogsstyrelsen föreslå de åtgärder som behövs för att åstadkomma en ändamålsenlig utveckling av skogsnäringen samt svara för

att samhällets skogspolitik omsätts i praktiskt handlande. Utredningen preciserar skogsvårdsstyrelsernas uppgifter till följande, nämligen tillsyn enligt skogsvårdslagen, förmedling av statligt stöd till skogsbruket, aktiv rådgivning och upplysning i syfte att främja ett rationellt skogsbruk, medverkan i den yttre rationaliseringen av skogsfastigheter, medverkan i skogsbrukets frö- och plantförsörjning samt medverkan i den regionalpolitiska och fysiska planeringen. Vidare innebär förslaget att styrelserna i den utsträckning medel och personal medger bör bistå skogsägare med skogsbruksplaner, skogsvårdsåtgärder och andra åtgärder som bidrar till en god skogshushållning. Med samma förutsättningar i fråga om medel och personal föreslås att arbetsmarknadsmyndigheterna bistås med skogliga och dessa näraliggande beredskapsarbeten samt andra myndigheter i frågor inom styrelsernas verksamhets- och kompetensområden.

Utredningens förslag i fråga om skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter tillstyrks eller lämnas utan erinran av praktiskt taget alla remissinstanserna. Endast ett par skogsvårdsstyrelser har framfört allvarlig principiell kritik och anser att utredningen felaktigt har betonat myndighetsuppgifterna framför uppdragsverksamheten.

För egen del anser jag i likhet med de flesta remissinstanserna att utredningens förslag är väl avvägt. Det innebär bl.a. en betoning av skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna som en samlad organisation med gemensamt mål. Samtidigt tillgodoses behovet av lokal och regional anpassning genom kombinationen av myndighetsuppgifter och uppdragsverksamhet. Det samlade förslaget till arbetsuppgifter liksom hur dessa fördelas på de olika verksamhetsformerna finner jag ändamålsenligt. Särskilt vill jag framhålla vikten av att skogsvårdsstyrelserna medverkar till att de krav som ställs i skogsvårdslagstiftningen tillgodoses. Som anges i skogsvårdslagen skall detta i första hand ske med hjälp av råd och anvisningar. Det är enligt min mening också viktigt att skogsvårdsstyrelserna verkar för att skogsägarna tar till vara de avverkningsmöjligheter som finns på deras fastigheter. I naturvårdsfrågor bör vid behov samråd ske med länsstyrelsernas naturvårdsenheter.

Vad jag nu har sagt innebär att jag delar utredningens uppfattning om att myndighetsuppgifterna bör vara det centrala i verksamheten. Samtidigt vill jag erinra om att uppdragsverksamheten inte saknar betydelse för det samlade skogsvårdsarbetet i landet. Den ger också skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän den nödvändiga praktiska erfarenhet och de kontakter som behövs i deras myndighetsutövning. I själva verket kommer i många fall det praktiska arbetet i det enskilda fallet att vara en kombination av de båda verksamhetsformerna. Självfallet är det dock skogsägarna själva som har ansvaret för skogsvården på deras fastigheter. Ett par verksamhetsområden kan synas något perifera för skogsvårdsstyrelserna. Det gäller verksamheten med beredskapsarbeten och vissa uppgifter inom naturvården. I likhet med AMS vill jag framhålla skogsvårdsstyrelsernas avgörande bety-

delse för planering och ledning av vissa beredskapsarbeten i huvudsak med anknytning till skogsbruket. Det kan inte vara meningsfullt och inte heller från ekonomisk synpunkt riktigt att skapa en särskild organisation för dessa uppgifter. Motsvarande motiv talar för att skogsvårdsstyrelserna liksom hittills engageras i arbetet med förvaltning m. m. av naturvårdsområden av olika slag så som utredningen har föreslagit och några länsstyrelser har betonat. Sammanfattningsvis föreslår jag alltså att skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter bestäms i huvudsak enligt utredningens förslag.

I detta sammanhang vill jag ta upp en fråga som främst har anknytning till skogsvårdsstyrelsernas samarbete med den statliga lantbruksorganisationen. Enligt lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet och kungörelsen (1957: 96) angående tillämpningen av lagen den 6 juni 1930 (nr 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet kan skogsvårdsstyrelse på begäran av långivare meddela föreskrifter om att en mellan långivaren och låntagaren upprättad överenskommelse om begränsning av rätten att avverka skog skall gälla med den verkan som anges i lagen. Lagen har genom kungörelsen gjorts tillämplig på följande långivare, nämligen lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna, bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna samt på sådana som ger lån mot statlig garanti. Särskilda anvisningar har utfärdats för hur lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna skall handlägga frågor av detta slag. Det finns numera andra sätt att bevaka säkerheten för statliga lån och lånegarantier. Jag föreslår därför att den nämnda lagen upphävs.

2.3 Skogsbrukets frö- och plantförsörjning

Anläggning av skog här i landet sker genom dels s. k. självsådd från fröträd, dels skogsodling. Skogsodlingen gör det möjligt att välja trädslag, ta bättre hänsyn till lokala förhållanden och utnyttja skogsträdsförädlingens resultat. Merparten av skogsodlingen sker i form av plantering. Sådd förekommer endast på en mindre areal varje år. Behovet av skogsfrö för direkt sådd och för plantframställning tillgodoses genom insamling i svenska och utländska skogsbestånd och, i allt större utsträckning, genom produktion i särskilda fröplantager. Även sticklingsföroökning kan ske. Skogsplantorna produceras i huvudsak av storskogsbruket och skogsvårdsstyrelserna. Skogsvårdsstyrelserna svarar för drygt hälften av plantleveranserna eller 200–220 milj. plantor. Viss del av dessa legoodlas i andra länder. Det förekommer ett intimt samarbete mellan skogsvårdsstyrelserna och företrädare för storskogsbruket i fråga både om planeringen av frö- och plantproduktionen och om produktionen i sig. I huvudsak bedrivs skogsvårdsstyrelsernas produktion emellertid med syfte att tillgodose det enskilda mindre skogsbrukets behov.

Samtliga skogsvårdsstyrelser utom två bedriver plantproduktion. Den är ekonomiskt helt skild från övrig verksamhet. Vid organisationsöversynen år 1960 lades fast att skogsstyrelsen fastställer riktlinjer för hur verksamheten skall bedrivas tekniskt och ekonomiskt.

Skogsvårdsstyrelsernas frö- och plantverksamhet har utretts under en lång följd av år. De ekonomiska problem som uppstod i början av 1970-talet motiverade bl. a. skogsadministrativa utredningen att år 1975 avge delbetänkandet (Ds Jo 1975: 11) Frö- och plantverksamhet i skogsvårdsorganisationen. Förslaget innebar en samordning av skogsvårdsorganisationens verksamhet på området på det sättet att skogsvårdsstyrelsernas plantskoleverksamhet överfördes till skogsstyrelsen. Dåvarande chefen för jordbruksdepartementet föreslog emellertid att organisationsfrågan borde prövas först i samband med ställningstagandena till skogsvårdsstyrelsernas organisation över huvud (prop. 1975/76: 132). För egen del föreslog jag år 1978 vissa tillfälliga åtgärder för att underlätta frö- och plantverksamheten (prop. 1977/78: 101). Sedan dess har, bl. a. genom målmedvetna samordningsåtgärder, verksamhetens ekonomi förbättrats. En total samordning har dock förhindrats av skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning.

Skogsadministrativa utredningen tar i sitt slutbetänkande om skogsvårdsstyrelsernas organisation på nytt upp frågan om frö- och plantverksamheten. Utredningen föreslår att den statliga skogsvårdsorganisationen som sådan och inte den enskilda skogsvårdsstyrelsen ges till uppgift att, i den utsträckning det behövs med hänsyn till andra producenters produktion, tillgodose skogsbrukets behov av skogsodlingsmaterial av sådant slag som behövs för att riktlinjerna för skogspolitiken skall kunna följas. Enligt förslaget bör skogsodlingsmaterialet levereras till så låga kostnader som möjligt. Den totala verksamheten inom organisationen på detta område bör bedrivas enligt självkostnadsprincipen, dvs. bära sina egna kostnader. Utredningen går inte närmare in på frågor som plantproduktionens fördelning på plantsorter eller odlingstyper eller frågor som lämpligt antal plantskolor och deras lokalisering. Det bör enligt utredningen vara en uppgift för skogsvårdsorganisationen att inom ramen för fastställda mål anpassa verksamheten till vad som är lämpligast. Utredningen betonar emellertid vikten av samarbete med de olika skogsägargrupperna när det gäller den långsiktiga planeringen av verksamheten.

De allra flesta remissinstanserna har i huvudsak accepterat utredningens förslag i fråga om frö- och plantverksamheten. Endast tre skogsvårdsstyrelser har helt motsatt sig utredningens förslag. Tre andra vill lägga större ansvar för verksamheten på skogsvårdsstyrelserna än vad man uppfattar att utredningen har föreslagit.

För egen del vill jag framhålla betydelsen av att skogsbrukets behov av högkvalitativt skogsodlingsmaterial kan tillgodoses till rimliga priser. Med hänsyn till plantproduktionens biologiska, tekniska och ekonomiska problem och till önskemålet om snabb och fullvärdig skogsodling anser jag det

vara lämpligt att staten genom skogsvårdsorganisationen engagerar sig i frö- och plantförsörjningen för att i första hand tillgodose det enskilda mindre skogsbruket. Utredningens förslag, som bl. a. bygger på en samordning av skogsvårdsstyrelsernas nuvarande verksamhet på området, finner jag i likhet med de allra flesta remissinstanserna ändamålsenligt. Det bör därför genomföras. Jag vill i sammanhanget betona betydelsen av sådant samråd mellan olika intressenter som f. n. sker inom de s. k. frö- och plantråden. Den ansvarsfördelning som utredningen föreslår mellan skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna har ingående beskrivits i utredningens slutbetänkande (s. 80–82). Jag anser den vara lämplig och väl anpassad till det föreslagna målet för verksamheten. Den medger ett nödvändigt lokalt inflytande och en anpassning till de lokala förhållandena samtidigt som behovet av övergripande samordning tillgodoses.

I detta sammanhang vill jag ta upp frågan om statligt stöd till privata skogsplantskolor. I samband med 1960 års omorganisation av skogsvårdsstyrelserna infördes på försök en möjlighet för enskilda jordbrukare och skogsägare att erhålla statlig garanti för lån på den allmänna kreditmarknaden som behövdes i samband med anläggning av mindre skogsplantskolor. Bestämmelserna finns i kungörelsen (1960: 373) om statlig garanti för lån till viss skoglig plantskoleverksamhet. Stödformen har aldrig utnyttjats. Med hänsyn härtill och till den utveckling som har skett mot specialisering m. m. på plantproduktionens område föreslår jag att stödet avskaffas.

2.4 Skogsvårdsstyrelsernas organisation

Skogsvårdsstyrelsernas organisation regleras genom lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser och förordningen (1960: 322) med reglemente för skogsvårdsstyrelserna. Sektionsindelningen vid styrelserna är fastställd genom särskilt beslut av regeringen.

Det skall finnas en skogsvårdsstyrelse för varje län. Styrelsen utgörs av sju ledamöter varav tre, däribland ordföranden, utses av regeringen och tre av landstinget. Länsjägmästaren är självskriven ledamot. Styrelsen skall enligt förarbetena till lagen bl. a. ha god lokal förankring och vara representativ för det enskilda skogsbruket inom länet.

Sektionsindelningen under länsjägmästaren varierar beroende på länets storlek och skogsbrukets omfattning. I Gotlands och Malmöhus län finns t. ex. ingen formellt fastställd sektionsindelning. I de allra nordligaste länen finns däremot sex sektioner i skogsvårdsstyrelsen. En uppdelning har dessutom skett i underenheter och separata enheter som är specifika för varje skogsvårdsstyrelse. En av sektionscheferna är biträdande länsjägmästare.

Förutom denna regionala organisation som är placerad i residensstaden utom i sju län finns en lokal organisation. Den består av konsulentdistrikt som i de flesta styrelserna organisatoriskt är knutna till den s. k. skogs-

vårdssektionen. Distriktens antal liksom deras bemanning varierar kraftigt mellan länen. Sålunda har Malmöhus län två distrikt och Norrbottens 29. Antalet tjänstemän i distrikten i dessa båda län är fyra resp. 53. Varje distrikt har en distriktsföreståndare. Kontorslokaler finns antingen inrymda i föreståndarens hem eller är särskilt inrättade.

Antalet anställda i skogsvårdsstyrelserna varierar. Ca 2 300 personer är fast anställda med lön enligt löneplan eller motsvarande. Därtill kommer drygt 1 000 personer som är anställda för plantskolearbete med lön enligt kollektivavtalen för skogsarbeten. Skogsvårdsstyrelserna står dessutom som arbetsgivare för ett varierande antal beredskapsarbetare eller som mest under de senaste åren 3 000–4 000.

Som jag tidigare har nämnt gör skogsvårdsstyrelsernas icke-statliga ställning att staten i många fall har varit tvungen att särskilt reglera de frågor som gäller anställning, pensioner, löneavtal, medbestämmande m. m. för skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän. Av olika skäl finns det dock författningar för statstjänstemän som inte har gjorts tillämpliga på skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän.

Utredningens förslag till ny organisation bygger på ett förslag som statskontoret har utarbetat på uppdrag av utredningen och i nära kontakt med skogsvårdsstyrelsernas personal. Utredningen betonar den styrka som den nuvarande organisationen har i sin lokala förankring. Utredningen lägger också tyngdpunkten i den nya organisationen i en distriktsorganisation med lokalt placerade tjänstemän. Huvuddelen av den s. k. fältverksamheten bör enligt utredningen bedrivas av denna personal även i fortsättningen. Utredningen anser att regionalt placerad personal i första hand bör syssla med samordning, planering och specialistbetonad verksamhet samt ge service till fältpersonalen. Organisationsmodellen bör enligt utredningen så långt som möjligt vara likformig över hela landet för att underlätta kontakter och samordning inom hela skogsvårdsorganisationen.

Enligt utredningen bör skogsvårdsstyrelserna vara regionala statliga myndigheter direkt underställda skogsstyrelsen. Utredningen påpekar att som grundläggande princip bör gälla att besluten liksom hittills fattas så långt ned i organisationen som möjligt. Detta innebär enligt förslaget att skogsstyrelsen bl. a. utfärdar instruktioner och anvisningar, svarar för övergripande bedömningar som berör flera skogsvårdsstyrelser, fördelar medel för myndighetsuppgifter, fördelar medel för statligt stöd till skogsbruket samt fastställer taxor och budgetar och ansvarar för uppföljning och kontroll av det ekonomiska resultatet i uppdragsverksamheten. Inom de så fastställda ramarna bör skogsvårdsstyrelserna själva fatta beslut.

Utredningen föreslår att styrelsernas geografiska verksamhetsområden liksom hittills begränsas till län som i lämplig utsträckning delas in i lokala verksamhetsområden, distrikt. Det är främst det omfattande kontaktbehovet med länsstyrelserna som enligt utredningen motiverar att verksamhetsområdet begränsas till ett län. Inom ramen för den formella organisations-

modellen bör anpassningar kunna göras till de varierande lokala förhållandena. Utpräglade specialistbefattningar anser utredningen kunna vara gemensamma för två eller flera skogsvårdsstyrelser.

Enligt utredningen bör skogsvårdsstyrelsernas styrelser behålla sin nuvarande sammansättning och sina nuvarande uppgifter. Styrelserna bör enligt förslaget ha god lokal förankring och vara representativa för det enskilda skogsbruket i länet, dvs. för både bolagsskogsbruket och det enskilda mindre skogsbruket. Vidare bör hänsyn kunna tas till att domänverkets skogsbruk numera omfattas av skogsvårdsstyrelsernas tillsyn enligt skogsvårdslagen.

Utredningen föreslår att den regionala organisationen under styrelsen och länsjägmästaren skall bestå av en skogsvårdsenhet, en planenhet samt enhet eller enheter för ekonomi- och personaladministration. Skogsvårdsstyrelser som bedriver frö- och plantproduktion bör ha en enhet för sådan verksamhet. Den lokala organisationen föreslås sortera under skogsvårdsenheten.

Enligt förslaget skall länsjägmästaren leda och samordna verksamheten. Någon fast tjänst som biträdande länsjägmästare föreslås inte. I stället anser utredningen att en ställföreträdare skall utses på samma sätt som i t. ex. skogsstyrelsen. Som stödfunktion åt länsjägmästaren föreslås ett sekretariat. Utredningen föreslår att de regionala rådgivnings- och informationsresurserna samlas i sekretariatet som i rådgivningsfrågor kan ge service åt distrikten. Ansvar för den praktiska rådgivningen skall dock ligga på chefen för skogsvårdsenheten.

Utredningens organisationsförslag har i huvudsak accepterats av remissinstanserna. Väsentliga invändningar har framförts bara på en punkt, nämligen i fråga om rådgivningsfrågornas placering i den regionala organisationen. Sålunda vidhåller statskontoret sitt förslag som innebär att endast visst utvecklingsarbete och vissa samordningsfrågor på detta område skall handläggas av sekretariatet medan rådgivningen i övrigt skall inordnas i skogsvårdsenheten. RRV vill placera all rådgivnings- och informationsverksamhet i skogsvårdsenheten. Skogsstyrelsen föreslår att sekretariatet görs till ett rent stabsorgan och att rådgivnings- och informationsfrågorna förs till en särskild enhet. Samtidigt bör enligt styrelsen samhällsplaneringsfrågor m. m. handläggas inom planenheten.

Några remissinstanser har framfört önskemål om undersökning av möjligheterna att samordna vissa administrativa resurser med lantbruksnämnderna. En del remissinstanser, bl. a. några skogsvårdsstyrelser, pekar på möjligheten att låta personaladministrativa resurser vara gemensamma för flera skogsvårdsstyrelser.

Centralorganisationen SACO/SR framför önskemål om preciserade kompetenskrav för befattningshavare i skogsvårdsstyrelserna. TCO förutsätter att det sker löneförhandlingar i samband med omorganisationen.

För egen del anser jag att utredningens organisationsförslag är ända-

målsenligt och att det i huvudsak bör följas. Jag vill i likhet med utredningen betona vikten av att en ny organisation bygger på den lokala förankring som skogsvårdsstyrelserna f. n. har. Med lokalt placerade tjänstemän kan verksamheten bedrivas effektivt och med god anpassning till de särskilda förhållanden som kännetecknar varje område. En viktig förutsättning för att en organisation uppbyggd på detta sätt skall kunna arbeta tillfredsställande är en väl fungerande verksamhetsplanering. Som utredningen har påpekat bör denna planering intensifieras. En lämplig grund för verksamhetsplaneringen är den behovsinventering som görs i de översiktliga skogsinventeringarna enligt riksdagens beslut år 1979. Hänsyn måste också tas till de regionalpolitiska riktlinjerna som har lagts fast för resp. län. Genom verksamhetsplaneringen får skogsstyrelsen det underlag som behövs bl. a. för att bestämma realistiska ramar för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Varje skogsvårdsstyrelse bör liksom hittills ha ett län som sitt verksamhetsområde. Sammansättningen av och uppgifterna för skogsvårdsstyrelsernas styrelse bör också vara i huvudsak oförändrade. En länsjägmästare bör leda och samordna skogsvårdsstyrelsens verksamhet. Däremot bör det som utredningen har föreslagit inte längre finnas någon särskild tjänst som biträdande länsjägmästare. I stället bör en ställföreträdare förordnas för viss tid.

I skogsvårdsstyrelsens organisation bör det finnas en skogsvårdsenhet, en planenhet samt i de flesta skogsvårdsstyrelser en ekonomiadministrativ och en personaladministrativ enhet. Under skogsvårdsenheten bör den lokala organisationen sortera. Länsjägmästaren bör till sitt förfogande ha ett sekretariat.

Organisationsindelningen bör i viss utsträckning anpassas med hänsyn till förhållandena i det enskilda länet. Så t. ex. bör de skogsvårdsstyrelser som bedriver frö- och plantproduktion ha en särskild enhet för sådan verksamhet. Som utredningen har föreslagit bör skogsvårdsenheten om det är ändamålsenligt delas upp i två enheter för skilda geografiska områden i de allra största skogslänen. De personal- och ekonomiadministrativa frågorna bör som utredningen har föreslagit organiseras med hänsyn till skogsvårdsstyrelsens storlek. Dessa anpassningar liksom frågor om arbetsuppgifternas specifika fördelning på enheter ankommer det på regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att besluta om. För riksdagens kännedom vill jag nämna något om hur jag ser på en fråga som har föranlett ett par remissinstanser att framföra avvikande synpunkter. Det gäller rådgivningsfrågornas placering. Med hänsyn till det starka sambandet mellan rådgivningen och tillsynen enligt skogsvårdslagen, vilket bl. a. har betonats i 1979 års skogspolitiska beslut, är det självklart att ansvaret regionalt för dessa båda verksamheter inte kan läggas på skilda enheter inom styrelsen. Mot en uppdelning talar även det faktum att båda arbetsuppgifterna lokalt sköts av samma personal. Jag anser alltså i likhet med utredningen att ansvaret för det praktiska genomförandet av rådgiv-

ningen bör vila på chefen för skogsvårdsenheten. Samtidigt har jag förståelse för den kritik som har riktats mot uppdelning av rådgivningsresurserna. Jag anser därför att rådgivningsfrågorna bör hållas samlade under chefen för skogsvårdsenheten. Om det därvid skall organiseras en särskild enhet får avgöras från fall till fall.

En remissinstans har varnat för att de rent administrativa resurserna överdimensioneras. Andra remissinstanser har pekat på möjligheterna till samordning av vissa funktioner med lantbruksnämnderna. Jag vill med anledning härav erinra om vad jag har anfört i prop. 1980/81: 20 (bil. 9 s. 9) om besparingar i statsverksamheten, m. m. om en prövning av förutsättningarna för viss samordning m. m. av myndighetsorganisationer inom bl. a. jordbruket och skogsbruket. Enligt min mening är det främst på området administrativ service som samordningsvinster kan göras. Samordningsmöjligheter bör kunna bli aktuella efter hand som det uppstår behov av att förnya kontorslokalerna m. m. för lantbruksnämnderna eller andra statliga, regionala myndigheter. Det bör ankomma på skogsstyrelsen och andra myndigheter med regionala organ att hålla frågan aktuell fortlöpande. Jag avser att senare lägga fram förslag till regeringen i denna fråga.

Den omorganisation som jag nu har förordat bör genomföras den 1 juli 1981. Av olika skäl kommer omorganisationen emellertid i praktiken inte att kunna genomföras i sin helhet vid denna tidpunkt. Jag bedömer att eventuella övergångsproblem till följd härav skall kunna lösas utan större svårigheter.

2.5 Skogsvårdsstyrelsernas fastigheter

I det föregående har jag föreslagit att staten i samband med ett förstatligande av skogsvårdsstyrelserna skall överta styrelsernas tillgångar och skulder. De sammanlagda tillgångarna uppgår till ca 390 milj. kr. Tillgångarna är fördelade på både frö- och plantverksamheten och övrig uppdragsverksamhet. Den fasta egendomens värde uppgår till ca 70 milj. kr. Fastigheterna används som t. ex. kontorslokaler, förråd, plantskolor och s. k. skogsvårdsgårdar. Vissa fastigheter är enbart skogsfastigheter.

Utredningen föreslår att byggnadsstyrelsen i fortsättningen förvaltar de kontorsfastigheter som staten övertar och skogsstyrelsen övriga fastigheter. De regler som gäller för statlig egendom i fråga om köp, försäljning, redovisning, finansiering m. m. föreslås gälla även för denna egendom.

Utredningen anser att skogsvårdsstyrelserna i fortsättningen bör ha tillgång till endast sådana fastigheter som kan sägas vara av värde för att styrelserna skall kunna fullgöra de uppgifter de är ålagda. Utredningen föreslår att skogsvårdsorganisationen i första hand får behålla kontorsfastigheter och fastigheter som används i frö- och plantverksamheten. När det gäller övriga fastigheter föreslår utredningen att skogsstyrelsen får i uppdrag att pröva behovet i varje enskilt fall och om så anses aktuellt föran-

stalta om försäljning. Utredningen anser vidare att dessa senare fastigheter skall få bli föremål endast för nödvändigt underhåll innan ställning tagits i resp. fall.

Remissinstanserna godtar i huvudsak de principer för förfogandet över egendomen i fråga som utredningen har förordat.

För egen del har jag ingen erinran mot utredningens förslag i fråga om skogsvårdsstyrelsernas fasta egendom. I ett avseende anser jag dock att utredningens förslag bör övervägas ytterligare. Det gäller förslaget om att överföra förvaltningen av kontorsfastigheterna till byggnadsstyrelsen. I flera fall används fastigheterna inte enbart som kontor. De är vidare spridda över länen och frågan om kontorsutrymmen kan ofta behöva lösas på ett improviserat sätt. Jag anser därför att byggnadsstyrelsen och skogsstyrelsen gemensamt bör överväga en lämplig uppdelning av förvaltningsansvaret. Som utgångspunkt bör därvid gälla att lokalförsörjningsansvaret och förvaltningsansvaret vad avser skogsvårdsstyrelsernas kanslier bör åvila byggnadsstyrelsen i likhet med vad som gäller för andra statliga länsorgan. I avvaktan härpå bör skogsvårdsorganisationen själv ansvara för kontorsförsörjningen och därvid samråda med byggnadsstyrelsen. Det ankommer på regeringen eller efter regeringens bemyndigande skogsstyrelsen att vidta de åtgärder för försäljning m. m. som kan vara lämpliga. För riksdagens information vill jag nämna att jag fäster stor vikt vid att skogsvårdsstyrelserna har tillgång till skogsmark där de kan visa hur en god skogsvård sker och resultaten av en sådan. Bl. a. är detta möjligt på fastigheter som styrelserna har ägt under en lång följd av år. Fastigheter som inte bedöms nödvändiga för styrelsernas verksamhet bör säljas så snart som möjligt. Vissa fastigheter har donerats till styrelserna med vissa villkor, t. ex. för användningen av avkastningen. Frågor med anknytning härtil får granskas särskilt i samband med att omorganisationen genomförs.

2.6 Skogsvårdsstyrelsernas finansiering

Det nuvarande systemet för finansiering av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet innebär i princip att staten svarar för kostnaderna för myndighetsuppgifterna medan utgifterna för uppdragsverksamheten skall täckas av taxeinkomster. Ursprungligen skulle även skogsvårdsavgifterna användas för att täcka uppdragsverksamhetens kostnader. Det senare gäller inte längre efter riksdagens beslut år 1979 om ny skogspolitik. Behovet av medel för investeringar tillgodoses med lån på den allmänna kreditmarknaden. För att skogsvårdsstyrelse skall få ta upp lån som avser frö- och plantverksamheten fordras skogsstyrelsens tillstånd. I övriga fall krävs regeringens tillstånd. Taxorna i uppdragsverksamheten fastställs av skogsstyrelsen och är baserade på självkostnadsprincipen. Även priserna på skogsplantor fastställs av skogsstyrelsen. Frö- och plantverksamheten bedrivs som en egen rörelse och redovisas särskilt.

Systemet för finansiering av verksamheten har inte fungerat på det sätt som avsetts. Sålunda gjordes redan vid 1960 års omorganisation det avsteget att staten i stället för att finansiera samtliga omkostnader i myndighetsutövningen åtog sig att täcka vissa lönekostnader även i uppdragsverksamheten. Enligt utredningen har detta lett till att de medel som statsmakterna har för att styra verksamheten inte kan kopplas ihop med den budgetering och resursplanering som behöver göras inom skogsvårdsorganisationen. Utredningen pekar även på möjligheten att riktlinjerna för finansieringen så som de lades fast år 1960 var allt för vaga och därför inte har kommit att följas på avsett sätt.

Utredningen föreslår att ett nytt finansieringssystem fastställs för skogsvårdsstyrelserna och att detta system bygger på den s. k. uppdragsmodellen. En anslagskonstruktion enligt uppdragsmodellen ger skogsvårdsorganisationen en betydande frihet inom de ramar som statsmakterna lägger fast i form av riktlinjer.

Enligt förslaget skall kostnaderna för myndighetsuppgifterna finansieras via ett särskilt anslag som anvisas av riksdagen. Utredningen föreslår att dessa medel skall fördelas på de olika skogsvårdsstyrelserna av skogsstyrelsen som därvid skall utgå från förslag till budgetar som har utarbetats av varje styrelse. Uppdragsverksamheten föreslås bedrivas enligt självkostnadsprincipen, dvs. intäkter och kostnader skall balansera. Även denna verksamhet skall budgeteras och totalbudget för varje skogsvårdsstyrelse skall fastställas av skogsstyrelsen. Inom budgetens totalram skall skogsvårdsstyrelsen kunna fatta beslut. Utredningen föreslår att taxorna i uppdragsverksamheten skall kunna variera mellan regioner beroende på produktionsförutsättningar, lokala kostnadsförhållanden m. m. och att de efter förslag från resp. skogsvårdsstyrelse skall fastställas av skogsstyrelsen efter samråd med RRV. Det totala resultatansvaret för uppdragsverksamheten föreslås ligga på skogsstyrelsen som därmed skall kunna göra omfördelningar av eventuellt överskott.

Utredningen föreslår att frö- och plantverksamheten liksom hittills redovisas särskilt men att finansieringssystemet i övrigt utformas som för resten av uppdragsverksamheten.

Remissinstanserna tillstyrker i huvudsak utredningens förslag till finansieringssystem m. m. Några skogsvårdsstyrelser anser att skogsvårdsavgiften åter skall få användas för taxesubventionering. De påpekar även att staten måste vara beredd att täcka fasta kostnader i organisationen om uppdragsverksamhetens omfattning skulle minska hastigt.

För egen del godtar jag i huvudsak utredningens förslag. Skogsvårdsorganisationens verksamhet bör sålunda finansieras enligt den s. k. uppdragsmodellen. Staten bör svara för samtliga kostnader för styrelsernas myndighetsuppgifter. Uppdragsverksamheten bör bedrivas med full kostnadstäckning och dess taxor fastställas av skogsstyrelsen efter samråd med RRV.

Skogsstyrelsen bör ha det totala resultatansvaret för verksamheten samt fastställa budgetar för de olika skogsvårdsstyrelserna och för frö- och plantverksamheten. Jag vill framhålla behovet av lokal anpassning av verksamheten vilket måste tillgodoses genom att skogsvårdsstyrelserna ges möjligheter att besluta inom de budgetramar som skogsstyrelsen fastställer.

Med hänsyn till frö- och plantverksamhetens speciella karaktär och till att ansvarsfördelningen enligt vad jag har föreslagit i det föregående är något avvikande från övrig uppdragsverksamhet bör den redovisas särskilt.

Det finansieringssystem som jag nu har förordat förutsätter att skogsvårdsstyrelserna förstatligas. Jag återkommer i det följande till anslagsfrågorna.

3 Upprättade lagförslag

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till

1. lag om statens övertagande av skogsvårdsstyrelsernas egendom.
2. lag om upphävande av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser.
3. lag om upphävande av lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.
4. lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning.
5. lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.

De under 4 och 5 angivna förslagen har upprättats efter särskilt samråd med statsrådet Johansson.

Med hänsyn till arten av de frågor som berörs av lagförslagen och dessas okomplicerade utformning är det enligt min mening inte motiverat att inhämta lagrådets yttrande över dem.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga förslagen till

1. lag om statens övertagande av skogsvårdsstyrelsernas egendom.
2. lag om upphävande av lagen (1960: 267) om skogsvårdsstyrelser.
3. lag om upphävande av lagen (1930: 202) om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet.
4. lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

5. lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.,

dels att

6. godkänna de riktlinjer för skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter och organisation som jag har förordat i det föregående,

7. bemyndiga regeringen att vidtaga de övergångsåtgärder och åtgärder i övrigt som behövs för att omorganisationen skall kunna genomföras.

5 Anslagsfrågor för budgetåret 1981/82

I prop. 1980/81: 100 (bil. 13 s. 58) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1981/82 under angivna anslagsrubriker beräkna följande belopp.

D 2. Bidrag till skogsvårdsstyrelserna 86 681 000 kr.

D 3. Kursverksamhet för skogsbrukets rationalisering m. m. 3 620 000 kr.

D 4. Bidrag till skogsvård m. m. 120 000 000 kr.

Jag anhåller att nu få anmäla dessa frågor.

TIONDE HUVUDTITELN

D. Skogsbruk

D 1. Skogsstyrelsen

I prop. 1980/81: 100 (bil. 13 s. 57) har regeringen under denna rubrik föreslagit att 23 061 000 kr. anvisas till skogsstyrelsen för budgetåret 1981/82.

Med hänsyn till att en omorganisation av skogsvårdsstyrelserna kräver omläggning och förbättring av vissa administrativa rutiner bedömer jag att skogsstyrelsens AR-enhet behöver en tillfällig förstärkning. Anslaget till skogsstyrelsen bör därför tillföras ytterligare 150 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Skogsstyrelsen* för budgetåret 1981/82 utöver i prop. 1980/81: 100 bil. 13 föreslaget förslagsanslag anvisa ytterligare 150 000 kr.

D 2. Skogsvårdsstyrelserna

Nytt anslag (förslag) 1 000

Under anslaget tas upp ett formellt belopp av 1 000 kr. till skogsvårdsstyrelsernas uppdragsverksamhet exkl. frö- och plantverksamheten. På

anslaget redovisas all verksamhet vid skogsvårdsstyrelserna utom frö- och plantverksamheten.

	1980/81	Beräknad ändring 1981/82	
		Skogsstyrelsen	Föredraganden
Personal	2 305	—	—
Plan			
<i>Kostnader</i>			
1. Myndighetsutgifter	100 301 000	+ 51 444 000	+ 19 350 000
2. Uppdragsverksamhet	498 000 000	+ 2 000 000	+ 2 000 000
	598 301 000	+ 53 444 000	+ 21 350 000
<i>Intäkter</i>			
3. Driftbidrag	100 301 000	+ 51 444 000	+ 19 350 000
4. Uppdragsverksamhet	498 000 000	+ 2 000 000	+ 2 000 000
	598 301 000	+ 53 444 000	+ 21 350 000

Skogsstyrelsen

Under budgetåret 1979/80 har verksamheten med myndighetsutgifter uppgått till 138 500 tjänstgöringsdagar varav ca 18 000 torde ha finansierats med inkomster i uppdragsverksamheten. 19 000 dagar användes för rådgivning och information och ca 49 000 dagar för tillsyn enligt skogsvårdslagen.

De medel som har anvisats för myndighetsutgifter innevarande budgetår beräknas räcka för 102 000 tjänstgöringsdagar. Väsentliga minskningar har planerats på områdena allmänna myndighetsutgifter, personalutbildning och administration. Men även på området rådgivning och information har minskning måst göras.

Inom uppdragsverksamheten har även under budgetåret 1979/80 planering och ledning av beredskapsarbeten dominerat. Verksamheten har minskat med ca 10 % från föregående budgetår. Som mest har 3 300 personer varit sysselsatta under direkt ledning av ca 500 förmän. De har bl.a. utfört röjning på ca 35 000 ha och återväxtåtgärder på ca 25 000 ha samt avverkat ca 600 000 m³ virke. Inom ramen för uppdragsverksamheten förvaltar skogsvårdsstyrelserna ca 750 naturreservat och 1 400–1 500 naturminnen. Vissa förberedelsearbeten till 1981 års allmänna fastighetstaxering har gjorts. Stämplingen av skog åt skogsägare har omfattat 5,5 milj. m³sk eller 60 % mer än föregående år. 250 000 ha skogsbruksplaner har gjorts. Skogsvärdering har utförts på ca 75 000 ha. Skogsvårdsstyrelsernas ordinarie personal har i mindre omfattning utfört skogsvårdsarbeten åt skogsägare. Dock har skogsvårdsstyrelserna medverkat i maskinell markberedning av ca 40 000 ha.

För innevarande år förefaller det som om beredskapsarbetena kommer att minska i omfattning, i vissa län väsentligt. Målet är att bedriva uppdragsverksamheten totalt i sådan omfattning att inga anställda behöver friställas. Det borde t. ex. vara möjligt att öka volymen stämpling. Drastiska

nedskränningar av beredskapsverksamheten kan dock inte klaras med flexibla arbetsformer eller omedelbar ökning av annan verksamhet.

Skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter har vidgats bl. a. på olika samhällsplaneringsområden och i samband med 1979 års skogspolitiska beslut. Samtidigt har resurstilldelningen minskat kraftigt. Skogsstyrelsen föreslår därför att resurserna för myndighetsuppgifter utökas för nästa budgetår. Sålunda bör medel anvisas för 134 000 tjänstgöringsdagar vilket är en ökning med 32 000 dagar i förhållande till innevarande budgetår. Praktiskt taget hela ökningen bör läggas på tillsyn, rådgivning och information. Härtill kommer behov av resursförstärkning för sådana omkostnader för rådgivning, information och personalutbildning som har täckts från anslaget Kursverksamhet för skogsbrukets rationalisering m. m. Medlen för översiktliga skogsinventeringar bör anvisas över myndighetsanslaget och räknas upp så att de medger att inventering utförs vart femtonde år på varje område.

Skogsstyrelsen bedömer att verksamheten med beredskapsarbeten kommer att dominera uppdragsverksamheten även under budgetåret 1981/82. Verksamheten bedöms komma att få samma inriktning som hittills. Målet är att tillgodose länsarbetsnämndernas önskemål så långt som möjligt. För detta krävs emellertid att verksamhetens volym kan säkerställas i viss utsträckning på medellång sikt. Skogsstyrelsen bedömer vidare att förvaltningsuppdragen i fråga om naturreservat kommer att öka samt att planeringsuppdrag m. m. på naturvårdsområdet kommer att få ungefär oförändrad omfattning. Uppdragsverksamheten riktad till skogsägare bedöms öka på samtliga områden. En ökad efterfrågan på dessa tjänster är för övrigt nödvändig om verksamheten med beredskapsarbeten skulle minska och det därför blir nödvändigt att finna alternativa arbetsuppgifter för viss del av personalen.

Föredraganden

Jag har i det föregående redogjort för mina förslag om skogsvårdsstyrelsernas uppgifter. Skogsstyrelsens förslag i fråga om verksamhetens allmänna inriktning under budgetåret 1981/82 kan jag i huvudsak godta. Jag bedömer dock att ökningen av myndighetsuppgifternas omfattning måste begränsas. Jag utgår sålunda i mina förslag från huvudförslaget.

Jag föreslår att skogsstyrelsen för att täcka tillfälliga behov av likvida medel i den löpande driften av uppdragsverksamheten och av frö- och plantverksamheten tills vidare får disponera en rörlig kredit i riksgäldskontoret intill ett belopp av 15 milj. kr. Ränta bör på sedvanligt sätt utgå på medel som tas i anspråk. På detta anslag bör anvisas ett formellt förslagsanslag av 1 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. medge att skogsstyrelsen får disponera en rörlig kredit av 15 000 000 kr. i riksgäldskontoret.
2. till *Skogsvårdsstyrelserna* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

D 3. Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsutgifter

1979/80 Utgift	¹ 94 962 465
1980/81 Anslag	¹ 90 301 000
1981/82 Förslag	100 151 000

¹Anslagen Bidrag till skogsvårdsstyrelserna och Kursverksamhet för skogsbrukets rationalisering m. m.

Över anslaget anvisas medel för skogsvårdsstyrelsernas myndighetsutgifter.

	1980/81	Beräknad ändring 1981/82	
		Skogsstyrelsen	Föredraganden
Anslag			
Lönekostnader	81 990 000	+ 13 041 000	– 5 315 000
Övriga kostnader	8 311 000	+ 39 903 000	+ 15 165 000
Därav			
ersättning till domänverket	(300 000)	(+ 15 000)	(+ 15 000)
vissa ADB-kostnader	(1 185 000)	(+ 275 000)	(+ 275 000)
vissa kostnader för rådgivning, information m. m.	(3 620 000)	(+ 2 100 000)	(+ 305 000)
översiktliga skogsinventeringar	(–)	(+ 18 500 000)	(–)
	90 301 000	+52 944 000	+ 9 850 000

Skogsstyrelsen

1. Pris- och löneomräkning + 21 094 000 kr.

2. Huvudförslaget innebär att tillsynen enligt skogsvårdslagen måste begränsas i sådan utsträckning att det inte blir godtagbar effekt av detta styrmedel. Vidare kan rådgivningsverksamheten inte ökas på sådant sätt att icke aktiva skogsägare kan intresseras för skogsvården. Den översiktliga skogsinventeringen som skogsstyrelsen har beräknat medel för under detta anslag skulle få bedrivas med intervall som är alltför stora. Slutligen måste produktionen av läromedel minska och stödet till lärarhögskolornas skogliga information skäras ned. (+ 18 866 000 kr.)

3. För 134 000 tjänstgöringsdagar bör anvisas 117 250 000 kr. Kostnaderna har beräknats med utgångspunkten att inga mera märkbara förändringar sker i volymen uppdragsverksamhet. Skulle en minskning ske måste staten täcka en större del av kostnaderna för basorganisationen.

Härutöver bör 315 000 kr. anvisas för ersättning till domänverket för upplåten mark, 1 460 000 kr. för vissa gemensamma ADB-kostnader, 18,5 milj. kr. för översiktliga skogsinventeringar och 5 720 000 kr. för vissa kostnader för rådgivning, information och personalutbildning m. m. Sammanlagt föreslår skogsstyrelsen att 143 245 000 kr. anvisas för skogsvårdsstyrelsernas myndighetsutgifter.

Föredraganden

För nästa budgetår bör som jag tidigare har nämnt medel för skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter beräknas med utgångspunkt i skogsstyrelsens huvudförslag. Därutöver vill jag ta upp följande frågor.

Medel till översiktliga skogsinventeringar bör som hittills och tills vidare anvisas över anslaget Bidrag till skogsvård m. m. som jag tar upp i det följande. I linje med riksdagens beslut år 1979 bör subventioneringen av skogsvårdsstyrelsernas taxor upphöra. Jag har därför inte beräknat medel härför utom för de av skogsvårdsstyrelsernas förrättningskostnader som uppstår i samband med att tillstånd ges till avverkning i svårföryngrad skog eller skyddsskog.

Med hänvisning till vad jag i det föregående har anfört under anslaget Skogsvårdsstyrelserna och till sammanställningen hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Skogsvårdsstyrelserna: Myndighetsuppgifter* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 100 151 000 kr.

D 4. Skogsvårdsstyrelserna: Frö- och plantverksamhet

Nytt anslag (förslag) 1 000

Under anslaget tas upp ett formellt belopp av 1 000 kr. till skogsvårdsstyrelsernas frö- och plantverksamhet.

Skogsstyrelsen

De sammanlagda tillgångarna i skogsvårdsstyrelsernas frö- och plantverksamhet uppgick vid utgången av år 1979 till ca 165 milj. kr. varav anläggningstillgångar ca 48 milj. kr. Skulderna uppgick till ca 70 milj. kr.

Verksamhetens omfattning och resultatet av den varierar starkt mellan olika skogsvårdsstyrelser. För verksamheten som helhet redovisas följande faktiska (1978 och 1979) och budgeterade (1980–1982) värden.

	1978	1979	1980	1981	1982
Levererade plantor, milj.		200	200	205	208
Redovisat resultat, milj. kr.	6,2	6,3	8,2	8,4	9,2

Inom ramen för verksamheten planeras bl. a. en utbyggnad av fröplantagerna, en omläggning i viss utsträckning av plantproduktionen i södra Sverige från barrotsplantor till täckrotsplantor samt utbyggnad av plantskolan för täckrotsplantor i Västerbotten.

Föredraganden

I det föregående har jag redovisat mina förslag om hur skogsvårdsorganisationens verksamhet med frö- och plantfrågor skall utformas i framtiden.

Jag har inget att invända mot skogsstyrelsens planer för verksamhetens omfattning de närmaste åren. Skogsstyrelsen har utgått från att frö- och plantverksamheten så som skogsadministrativa utredningen har föreslagit skall redovisas på kalenderår. Som jag tidigare har påpekat är detta inte nödvändigt trots verksamhetens speciella karaktär. Sammanställningar för kalenderår kan göras internt om det visar sig nödvändigt.

Till behovet av investeringar i frö- och plantverksamheten återkommer jag i det följande. Behovet av löpande kredit har jag nyss berört.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Skogsvårdsstyrelserna: Frö- och plantverksamhet* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kr.

D 5. Skogsvårdsstyrelserna: Investeringar

Nytt anslag (förslag) 41 000 000

Över anslaget anvisas medel främst för nyinvesteringar i skogsvårdsstyrelsernas uppdragsverksamhet inkl. frö- och plantverksamheten.

Skogsstyrelsen

För investeringar i *uppdragsverksamheten* exkl. frö- och plantverksamheten behövs under budgetåret 1981/82 sammanlagt 6,5 milj. kr. varav merparten eller 5,5 milj. kr. för kommunikationsradioutrustning.

För investeringar i *frö- och plantverksamheten* beräknar skogsstyrelsen ett behov av medel för nyinvesteringar av sammanlagt 40 milj. kr. Härav är 23 milj. kr. avsedda för utbyggnad av täckrotsplantskolan i Västerbottens län medan 9 milj. kr. behövs för nyanläggning av en täckrotsplantskola i Götaland. Denna plantskola som skall ersätta ett antal befintliga plantskolor beräknas kosta sammanlagt 15–18 milj. kr. För diverse kompletterande investeringar i bl. a. Värmlands, Kopparbergs och Gävleborgs län behövs 3 milj. kr. Slutligen behövs 5 milj. kr. för att täcka kostnaderna för insamling av skogsfrö. Behovet av medel för detta ändamål har tidigare täckts från den statliga lånefonden för insamling av skogsfrö. För investeringar de närmaste åren efter 1981/82 beräknar styrelsen mellan 20 milj. kr. och 30 milj. kr. årligen.

I särskild skrivelse föreslår skogsstyrelsen att skogsbrukets program för utbyggnad av skogsfröplantager finansieras med skogsvårdsavgiftsmedel. Programmet omfattar sammanlagt under en 15-årsperiod 1 200 ha till en total kostnad av 78 milj. kr. Under den första femårsperioden behövs årligen 6,2 milj. kr.

Föredraganden

Skogsstyrelsens plan för investeringar kan jag i huvudsak godta. Den är en fortsättning av de senaste årens ekonomiskt framgångsrika satsningar. Jag har inte räknat några medel för investeringar i kontorsfastigheter eller

andra fastigheter än de för frö- och plantverksamheten. Som jag tidigare har förordat bör i fråga om de senare först avgöras i vilken utsträckning de skall behållas och i avvaktan härpå endast underhåll utföras. I fråga om kontorsfastigheterna får investeringsbehovet avgöras bl. a. i anslutning till den nämnda översynen av vissa samordningsmöjligheter med andra myndigheter.

Vad särskilt gäller förslaget om finansiering av skogsfröplantagerna vill jag framhålla följande. Produktion av skogsfrö i fröplantager är en viktig metod att tillgodogöra sig skogsträdsförädlingens positiva effekter. Kraven på speciella kunskaper för anläggning och skötsel av plantager och de höga anläggningskostnaderna förutsätter en långt driven samverkan mellan dem som är engagerade i skogsbrukets frö- och plantförsörjning. I princip bör kostnaderna för plantagerna täckas av den som tillgodogör sig produktionen, dvs. köparna av frö eller plantor. Med hänsyn till de höga anläggningskostnaderna och den långa tid det tar innan plantagerna kan komma i praktisk produktion bör dock täckningen av de grundläggande kostnaderna ses som angelägenhet för hela skogsbruket. Jag föreslår därför att statsbidrag skall kunna utgå till kostnaderna för anläggning av skogsfröplantager i huvudsak enligt det program som skogsstyrelsen har redovisat. Som skogsstyrelsen har föreslagit bör bidraget finansieras med skogsvårdsavgiftsmedel. Med hänsyn bl. a. till att marken för plantagerna i varje fall i viss utsträckning skall ägas av resp. plantageinnehavare anser jag att bidraget inte bör utgå till kostnader för anskaffning av mark. Det ankommer på regeringen eller efter regeringens bemyndigande skogsstyrelsen att meddela de särskilda föreskrifter som föranleds av bifall till vad jag nu har förordat.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har förordat som statsbidrag till anläggning av skogsfröplantager,
2. till *Skogsvårdsstyrelserna: Investeringar* för budgetåret 1981/82 anvisa ett reservationsanslag av 41 000 000 kr.

D 6. Skogsvårdsstyrelserna: Avlyftning av lån

Nytt anslag (förslag) 33 000 000

Som jag tidigare har redovisat har skogsvårdsstyrelserna i huvudsak varit hänvisade till den allmänna kreditmarknaden då tillgängliga medel inte har räckt till för investeringar i verksamheten. I samband med att staten övertar skogsvårdsstyrelsernas tillgångar och skulder m.m. bör lånen på den allmänna kreditmarknaden lösas. Jag beräknar kostnaderna härför till ca 33 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

- att till *Skogsvårdsstyrelserna: Avlyftning av lån* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 000 kr.

D 7. Bidrag till skogsvård m. m.

1979/80 Utgift	98 038 034
1980/81 Anslag	120 000 000
1981/82 Förslag	190 000 000

Från anslaget bekostas bidrag till skogsodling på nedlagd jordbruksmark, särskilda skogsvårdsåtgärder inom det skogliga stödområdet, skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd, dikning, skogsbruksplaner och åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Vidare bekostas översiktliga skogsinventeringar från anslaget. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1979: 792) om statligt stöd till skogsbruket och kungörelsen (1974: 472) om statsbidrag till skogsvård i norra Sverige (omtryckt 1979: 793).

	1980/81	Beräknad ändring 1981/82	
		Skogsstyrelsen	Föredraganden
Rambelopp			
1. Skogsodlingsåtgärder på nedlagd jordbruksmark	4 500 000	+ 2 500 000	– 4 500 000
2. Särskilda skogsvårdsåtgärder inom det skogliga stödområdet	85 000 000	+28 000 000	+35 000 000
3. Skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd	30 000 000	–	–
4. Dikning	8 000 000	+10 000 000	–
5. Skogsbruksplaner	1 500 000	+ 4 000 000	+ 2 000 000
6. Översiktliga skogsinventeringar	10 000 000	–10 000 000	+ 3 000 000
7. Tillvaratagande av klenvirke	–	+46 000 000	+40 000 000
	139 000 000	+80 500 000	+75 500 000
Anslag	120 000 000	+63 500 000	+70 000 000

Skogsstyrelsen

De för budgetåret 1979/80 anvisade rambeloppen för bidrag har förbrukats helt. Sålunda har bidrag beviljats bl. a. för skogsodling av närmare 49 000 ha, röjning av ca 50 000 ha och dikning av drygt 22 000 ha. Vidare har bidrag beviljats för upprättande av skogsbruksplaner omfattande sammanlagt drygt 170 000 ha.

1. Styrelsen föreslår att bidragsramen för skogsodling på nedlagd jordbruksmark ökas med 2,5 milj. kr. till 7 milj. kr. Varje enskilt bidragsärende är föremål för samråd med eller beslut av lantbruksnämnden enligt föreskrifterna till lagen om skötsel av jordbruksmark.

2. När det gäller de särskilda skogsvårdsåtgärderna i det skogliga stödområdet bör återväxtåtgärderna ges högsta prioritet. Det gäller framför allt

hjälpplanteringar efter tidigare misslyckade återväxtåtgärder och fullständiga återväxtåtgärder inom området för svårföryngrad skog i Norrland. Beståndsanläggningarnas kvalitet är på stora arealer inte tillfredsställande enligt skogsstyrelsens återväxtinventeringar. Blir inte dessa åtgärder vidtagna riskeras allvarligt bortfall i virkesproduktionen för mycket lång tid framåt. Röjningsverksamheten släpar efter fortfarande. I stort sett en fördubbling av röjningsverksamheten borde ske under en femårsperiod för att eftersläpningen skall kunna inhämtas. Ökad verksamhet är möjlig och i hög grad önskvärd beträffande samtliga bidragsberättigade åtgärder.

Sammanlagt föreslår styrelsen en bidragsram av 113 milj. kr. för nästa budgetår.

3. Avverkning och beskogning av sämre skogar är viktiga åtgärder för att snabbt få en högre produktion. Det gäller särskilt utförande av återväxtåtgärder på igenslyade eller med olämpligt trädslag bevuxna hag- och betesmarker. På grund av eftersläpningen i planteringsarbetet på nedlagda jordbruksmarker och med hänsyn till att många små orationella hag- och betesmarker inte längre betas har dålig lövskog invaderat dessa marker. Som skogsmarker med lämpligt trädslag kan de bli mycket produktiva. Det är därför angeläget att bidrag utgår till restaurering av dessa dåligt utnyttjade marker. Särskilt i norrlandslänen är behovet av bidrag stort. I avvaktan på större erfarenhet av verksamheten främst i södra Sverige föreslår styrelsen att rambeloppet för skogsodling efter avverkning av lågproducerande bestånd tas upp med oförändrat 30 milj. kr. för nästa budgetår.

4. Av skogsstyrelsens långtidsplan för skogsdikning framgår bl. a. att av den totala våtmarksarealen av ca 7 milj. ha är 1,5 milj. ha lämpliga för ökning. En rimlig målsättning är att arealerna impediment och produktiv torvmark dikas inom en 40-årsperiod. Detta innebär en årlig dikningsareal motsvarande 53 800 ha, vilket motsvarar en ökning med 15 000–20 000 ha i förhållande till senare års omfattning. Intresset för skogsdikning är stort hos markägarna. Det är därför möjligt att öka verksamheten betydligt om mer bidragsmedel ställs till förfogande. Därmed ges även större möjligheter att beakta miljövårdens intressen eftersom projekteringen kommer att utföras av skogsvårdsstyrelserna.

Skogsstyrelsen beräknar att bidragsramen behöver ökas till 18 milj. kr.

5. Enligt stasmakternas uttalande bör varje fastighet på sikt ha en skogsbruksplan om fastigheten är så stor att skogsvårdslagens ransoneringsbestämmelser gäller. Skogsstyrelsen beräknar att det finns ca 120 000 brukningsenheter som bör ha plan. Under senare år har det framställts ca 3 000 skogsbruksplaner per år. Styrelsen anser att detta antal måste mer än fördubblas. Eftersom bidraget är skattepliktigt kan det inte rimligen sättas mycket lägre än f.n. Det är nu 600 kr. per brukningsenhet vilket för medelfastigheten i flertalet län är mindre än 50% av kostnaden för att upprätta planen. För bidrag till fastighetsvisa skogsbruksplaner föreslår styrelsen en ram av 5,5 milj. kr. Härav bör 1 milj. kr. användas för bidrag

till s. k. naturvårdsinriktade skogsbruksplaner. I särskild skrivelse till regeringen har virkesförsörjningsutredningen (I 1979: 18) understrukt behovet av ytterligare medel till skogsbruksplaner och översiktliga skogsinventeringar.

6. Medel för översiktliga skogsinventeringar bör i fortsättningen anvisas över anslaget till skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter.

7. Skogsstyrelsen anser att det fortfarande finns motiv för att införa ett stöd till tillvaratagande av klenvirke. Priset på den industriråvara alternativt energiråvara som kan erhållas vid tillvaratagandet och försäljningen av klenvirke varierar kraftigt beroende på användningssätt. Ännu mer varierar drivningskostnaderna för klenvirke. Det är främst trädens grovlek, antal uttagbara stammar per hektar och trädslaget som påverkar kostnaderna. Men också metoden som används har betydelse. Det är därför mycket svårt att kalkylera fram en lämplig storlek på bidraget redan nu. Med hänsyn till nuvarande relationer mellan pris på klenvirke och kostnaderna för att ta tillvara det föreslår styrelsen ett bidrag av högst 15 kr. per tillvaratagen skogskubikmeter (m^3sk). Sammanlagt behövs då en bidragsram av 46 milj. kr., varav 1 milj. kr. för att täcka administrationskostnaderna.

Sammanlagt föreslår styrelsen att ifrågavarande rambelopp höjs med 80,5 milj. kr. till 129,5 milj. kr. Därvid har styrelsen beräknat 5 milj. kr. för administrationskostnader enligt skogsadministrativa utredningens förslag.

Utbetalningarna under anslaget beräknas till 183,5 milj. kr.

Föredraganden

Jag vill först ta upp frågan om skogsavverkningarnas omfattning. Under den högkonjunktur som har rått för skogsindustriprodukter under de allra senaste åren har industrin till skillnad från tidigare haft brist på virkesråvara. Denna brist har inneburit att avsättningsmöjligheterna på vår exportmarknad inte har kunnat utnyttjas fullt ut.

Den skogspolitik som antogs av riksdagen våren 1979 inrymmer ett skogsproduktionsprogram som skall göra det möjligt att långsiktigt avverka tillräckligt med virke för en skogsindustri med 1970-talets kapacitet (prop. 1978/79: 110, JoU 1978/79: 30, rskr 1978/79: 387). Programmet förutsätter visserligen en trädslagssammansättning och en skogsvård som inte har förverkligats ännu. Men de tillfälliga variationer i avverkningens omfattning som är tillåtna gör att dessa begränsningar i sig inte har kunnat hindra en för skogsindustrin lämplig avverkning. Inte heller de bestämmelser som finns i skogsvårdslagen (1979: 429) och som skall garantera en långsiktig hushållning med våra skogar, de s. k. ransoneringsreglerna, har getts en sådan utformning att de kan anses hindra en avverkning av önskvärd storlek. Under den närmaste tioårsperioden är det sålunda teoretiskt möjligt att slutavverka ca 8 milj. ha motsvarande 35 % av skogsmarksarealen eller ca 30 normala årsavverkningar.

För att stimulera till ökad avverkning har riksdagen beslutat om olika åtgärder. Så t. ex. infördes för år 1979 ett särskilt bidrag till gallring av skog på enskilda mindre fastigheter (prop. 1978/79: 199, JoU 1978/79: 38, rskr 1978/79: 427, SFS 1979: 486). Bidraget förlängdes sedermera ytterligare ett halvår (prop. 1979/80: 101 s. 17, JoU 1979/80: 28, rskr 1979/80: 166, SFS 1980: 67). Våren 1980 beslutade riksdagen vidare om förmånligare regler för insättning på skogskonto i fråga om skogsintäkter under år 1980 och första hälften av år 1981 (prop. 1979/80: 173, SkU 1979/80: 58, rskr 1979/80: 399, SFS 1980: 389). Även omläggningen av skogsbeskattningen våren 1979 hade avverkningsstimulerande inslag (prop. 1978/79: 204, SkU 1978/79: 54, rskr 1978/79: 392, SFS 1979: 500 och 501). För innevarande avverkningsår har virkespriserna höjts och prissättningssystemet i viss utsträckning lagts om.

I den allmänna debatten har förts fram en rad förslag till åtgärder för att öka skogsavverkningarna. Till dessa hör en radikal omläggning av skogsbeskattningen och lagreglerad avverkningsskyldighet. Även andra förslag har diskuterats.

Orsakerna till bristande aktivitet i avverkningarna kan vara många. Ingen enstaka åtgärd kan därför lösa problemet. Därför har en särskild kommitté, virkesförsörjningsutredningen (I 1979: 18), fått i uppdrag att ge förslag till åtgärder för att påverka utbudet av virkesråvara. Utredningen beräknas redovisa sina förslag senare i år.

Trots att frågan om virkesutbudet sålunda är av komplicerad natur och behöver utredas ytterligare anser jag att det finns starka skäl att redan nu vidta vissa åtgärder. Enligt min mening kan de åtgärder jag föreslår i det följande vidtas utan att utredningens förslag föregrips. Som jag tidigare har nämnt har chefen för budgetdepartementet anmält vissa ytterligare förslag i samma syfte.

Ett grundläggande krav i skogspolitiken är att ny skog skall anläggas efter slutavverkning. Det kan ske antingen som självföryngring under fröträd eller som skogsodling i form av antingen sådd eller plantering. I båda fallen krävs noggranna förberedelsearbeten såsom hyggesrensning och markberedning om kostsamma kompletteringsarbeten skall kunna undvikas. Vid självföryngring måste dessutom de klimatiska förhållandena vara gynnsamma för att resultatet skall bli godtagbart. Självföryngring kan därför inte tillämpas i svåra klimatlägen och på för hög höjd över havet. Självföryngring ställer dessutom krav på goda fröträd. Vid självföryngring kan inte skogsträdsförädlingens resultat utnyttjas. Inte heller är det möjligt att som vid plantering eller sådd möta klimatiska svårigheter med användning av hårdigare skogsodlingsmaterial.

Skillnaden mellan de omedelbara kostnaderna för självföryngring och skogsodling är stor. Den blir mest påtaglig i de delar av landet där virkesförråden är så små och har en sådan sammansättning att virkesinkomsterna vid en avverkning blir obetydliga. Detta förhållande gäller främst

Norrlands inland. Det området präglas även av höga kostnader för transport av det klena virket till industri. De åtgärder som tidigare vidtogs i dessa områden för att hålla kostnaderna nere för återväxtåtgärder genom tillämpningen av självföryngring har i många fall visat sig vara bortkastade. Misslyckade och fördröjda föryngringar hotar den långsiktiga skogsproduktionen. Bl. a. därför beslutade riksdagen år 1974 om särskilt ekonomiskt stöd till restaurering av misslyckade självföryngringar. I 1979 års skogspolitiska beslut uttalade sig riksdagen för en fortsättning av restaureringsarbetet.

I Norrlands inland är man sålunda i stor utsträckning hänvisad till skogsodling efter slutavverkning. Mot bakgrund av kostnaderna härför och med hänsyn till att avverkningen som sådan ger ett obetydligt överskott är det naturligt att vissa angelägna avverkningar inte kommer till stånd. Jag föreslår därför att staten skall kunna lämna bidrag till fullständiga återväxtåtgärder efter slutavverkning som utförs fr. o. m. i år. För att få i gång återväxtåtgärder redan i år bör bidrag som hänförs till nya hyggen få användas för åtgärder på likvärda äldre hyggen. Bidraget bör begränsas till det skogliga stödområdets inre zon. Det bör kunna uppgå till högst 90 % av godkänd kostnad i det område som enligt skogsvårdslagen har förklarats som svårföryngrat och med högst 60 % i resten av zonen. Jag förordar att bidraget skall kunna utgå endast till enskilda personer. Domänverket och i viss utsträckning även andra större skogsägare har möjlighet att omfördela överskott från andra områden till stödområdets inre zon. Vidare bör de norrländska skogsindustribolagen kunna bära marginalkostnaderna för virke från dessa områden bättre än kostnaderna för t. ex. importerat virke. I övrigt bör gälla tillämpliga bestämmelser i förordningen (1979: 792) om statligt stöd till skogsbruket. Stödet bör enligt min mening kunna medverka till en ökad avverkning och på längre sikt en ökad skogsproduktion. Stödet bör ses som en stimulans att snabbt åstadkomma en ökning av virkesutbudet. Därmed stärks skogsindustrins råvarubas och underlaget för sysselsättning och service förbättras både i inlandet och kustlandet. Därtill kommer de klart positiva effekterna på vår handelsbalans som en minskad import av virke och en ökad skogsindustriproduktion ger. Jag beräknar kostnaderna för detta bidrag till 35 milj. kr. inkl. skogsvårdsstyrelsernas administrationskostnader. Stödet bör utgå t. o. m. budgetåret 1982/83 varefter en utvärdering bör ske.

Jag tar nu upp skogsstyrelsens förslag till s. k. klenvirkesstöd som har remissbehandlats i ett tidigare sammanhang. Flertalet remissinstanser var därvid positiva till ett stöd i någon form. Några ansåg emellertid att stödet tekniskt borde utformas på annat sätt.

För egen del vill jag betona hur angeläget det är att utnyttja så mycket som möjligt av det virke som produceras. Givetvis måste hänsyn därvid tas till att vissa marker är känsliga för en alltför långtgående hopsamling och borttransport av grenar, toppar m. m. Det resursslöseri som det innebär att

lämna kvar sådant röjningsvirke m. m. i skogen som kan användas inom skogsindustrin eller som bränsle måste vi söka förhindra. Ett snabbt ökat tillvaratagande är därför angeläget bl. a. som bidrag till att förverkliga målen i den energipolitik som regeringen har förordat. En kraftigt ökad användning av inhemska bränslen förutsätts där. Från skogspolitisk synpunkt är det vidare av vikt att ta tillvara röjningsvirket bl. a. för att försämrade förutsättningarna för insektsvärningar. Jag föreslår därför att det under en begränsad tid skall kunna utgå bidrag för att stimulera skogsägarna att ta ut klenvirke ur skogen i huvudsak i samband med viss röjning och gallring av skog. Som förutsättning för bidrag bör bl. a. gälla följande. Röjningen eller gallringen skall främja skogens utveckling och ske i bestånd där röjningskravet enligt 9 § skogsvårdslagen (1979:429) inte var uppfyllt den 1 januari 1980 eller där första gallring av olika skäl inte hade blivit gjord. Vidare bör gälla att tillvaratagandet av klenvirket är olönsamt utan bidrag. Slutligen bör virket komma till användning antingen som bränsle eller, i den utsträckning det är lämpligare, som råvara i skogsindustrin. De förutsättningar jag nu har ställt upp innebär bl. a. att det kommer att ställas krav på viss minsta och högsta mängd tillvarataget virke för att bidrag skall kunna utgå.

Bidraget bör i princip utgå till kostnaderna för själva tillvaratagandet av virket. Av praktiska skäl kan det emellertid vara lämpligt att beräkna det på annat sätt, t. ex. med utgångspunkt i kostnaden för själva röjnings- eller gallringsåtgärden. Bidrag bör sålunda kunna utgå till alla skogsägare med högst 30 % av godkänd kostnad för åtgärden. Detta motsvarar i genomsnitt den storlek på bidraget som skogsstyrelsen har föreslagit. I likhet med vad som gäller för andra bidrag till skogsbruket bör i syfte bl. a. att minimera administrationskostnaderna bidraget kunna räknas om till arealbidrag eller på annat sätt. Stödet bör utvärderas efter två år varefter ställning får tas till om det skall finnas kvar. Jag föreslår att det under budgetåret 1981/82 får beviljas klenvirkesbidrag av det slag jag nu har förordat intill ett belopp av 40 milj. kr. inkl. administrationskostnader. Med stöd av bidraget bör upp mot 3 milj. m³ kunna tas tillvara samtidigt som en inte oväsentlig sysselsättningseffekt erhålls.

Det ankommer på regeringen eller efter regeringens bemyndigande skogsstyrelsen att meddela de särskilda föreskrifter som föranleds av bifall till vad jag nu har förordat om bidrag till skogsvårdsåtgärder och om klenvirkesbidrag.

Skogsbruksplaner skapar erfarenhetsmässigt ett större intresse hos skogsägarna för skogsbruket på deras fastigheter. Med hjälp av en skogsbruksplan kan skogsägaren själv skaffa sig en uppfattning om avverkningsbehov och behov av skogsvårdsåtgärder och planera verksamheten. I likhet med skogsstyrelsen och virkesförsörjningsutredningen anser jag att en satsning på skogsbruksplaner kan medverka till ett ökat utbud av virke. Jag vill också erinra om riksdagens uttalande i samband med 1979 års

skogspolitiska beslut om skogsbruksplanernas betydelse. I syfte att påskynda verksamheten med framtagning av planer föreslår jag att bidragsramen för dessa ökas med 2 milj. kr. till 3,5 milj. kr. Samtidigt bör ramen för översiktliga skogsinventeringar på vilka skogsbruksplanerna bygger ökas med 3 milj. kr. till 13 milj. kr.

I prop. 1981/82: 20 bil. 9 förordade jag att statsbidraget till skogsodling på nedlagd jordbruksmark slopas. Riksdagen hade ingen erinran häremot. Jag föreslår därför att inga nya utfästelser om sådant bidrag får göras efter utgången av detta budgetår. Jag vill framhålla att detta inte innebär att kraven på skogsodling av dessa marker skall efterges. Vad som gäller i det avseendet framgår av skogsvårdslagen (1979: 429).

Med hänvisning till sammanställningen föreslår jag att för budgetåret 1981/82 tas upp en sammanlagd ram av 214,5 milj. kr. för bidrag till skogsvård m. m. Jag har räknat med att finansieringen av de ökade bidragen skall ske med skogsvårdsavgiftsmedel. Chefen för budgetdepartementet har tidigare i dag i samråd med mig förordat en särskild förhöjning av skogsvårdsavgiften fr. o. m. den 1 juli 1981. Höjningen av skogsbruksvärdena beräknas leda till att de årliga skogsvårdsavgiftsmedlen ökar med 110 milj. kr. till 170 milj. kr. Den förordade särskilda förhöjningen ger ytterligare medel.

Jag har räknat med att skogsvårdsstyrelsernas administration av stödet i fortsättningen skall bekostas inom angivna ramar enligt skogsadministrativa utredningens förslag. Regeringen bör kunna jämka fördelningen mellan de olika ändamålen. För utbetalning under anslaget beräknar jag 190 milj. kr.

Reservationen om ca 40 milj. kr. under anslaget Tillfälligt bidrag till gallring bör föras till inkomsttiteln 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har förordat om bidrag till återväxtåtgärder i Norrlands inland och för tillvaratagande av klenvirke,
2. medge att under budgetåret 1981/82 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 214 500 000 kr. till skogsvård m. m.,
3. till *Bidrag till skogsvård m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 000 kr.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Sammanfattning av utredningens förslag

Skogsadministrativa utredningen har haft till uppgift att utreda den statliga administrationen på det skogliga området. I samband med att utredningen år 1975 fick som tilläggsuppdrag att skyndsamt utreda hur en skoglig prognosverksamhet skulle organiseras togs också upp utformningen av den centrala skogliga administrationen. Utredningen presenterade sina förslag dels i betänkandet (Ds Jo 1975:15) Skoglig prognosverksamhet, dels i två rapporter utarbetade av statskontoret. Förslagen behandlades i prop. 1975/76:132 om skogsstyrelsens organisation, m. m. En genomgripande omorganisation av skogsstyrelsen genomfördes därefter successivt under andra halvåret 1976.

Utredningen avgav också år 1975 delbetänkandet (Ds Jo 1975:11) Frö- och plantverksamhet i skogsvårdsorganisationen. Regeringens ställningstagande till dessa förslag innebar att frågan skulle avgöras först i samband med en fullständig omorganisation av skogsvårdsstyrelserna. Utredningen har därför behandlat denna verksamhet även i detta slutbetänkande.

Den regionala skogsadministrationen, skogsvårdsstyrelserna, bör enligt utredningens direktiv vara rent statliga organ i fortsättningen. Styrelserna har f. n. en speciell förvaltningsrättslig ställning. Deras verksamhet finansieras endast delvis av staten genom bidrag främst till vissa lönekostnader.

Mot bakgrund härav och med hänsynstagande till de skogspolitiska beslut som fattades av riksdagen våren 1979 föreslår utredningen följande.

Skogsvårdsorganisationens grundläggande uppgift bör vara att verka för en ändamålsenlig utveckling av den svenska skogsnäringen i enlighet med den av statsmakterna fastlagda politiken. Skogsstyrelsen bör vara central förvaltningsmyndighet och skogsvårdsstyrelserna regionala statliga myndigheter direkt underställda skogsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelses uppgift bör vara att inom sitt verksamhetsområde följa skogsbrukets tillstånd och utveckling och vidta eller hos skogsstyrelsen föreslå de åtgärder som behövs för att åstadkomma en ändamålsenlig utveckling av skogsnäringen.

Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet bör bestå dels av myndighetsuppgifter som bekostas helt av staten, dels av uppdragsverksamhet som finansieras av uppdragsgivare, kommuner och andra myndigheter.

Myndighetsuppgifterna bör i huvudsak bestå i rådgivnings- och informationsverksamhet, tillsyn enligt skogsvårdslagstiftningen, förmedling av statligt stöd till skogsbruket och medverkan i regionalpolitisk och fysisk planering. Myndighetsutövningen bör vara den väsentligaste uppgiften till vilken uppdragsverksamheten bör utgöra ett viktigt komplement.

Uppdragsverksamheten bör i huvudsak omfatta medverkan i skogsbrukets frö- och plantförsörjning, service åt skogsägare, planering och genom-

förande av skogliga beredskapsarbeten samt service åt andra myndigheter i frågor som ligger inom skogsvårdsstyrelsernas verksamhets- och kompetensområden. Uppdragsverksamheten bör liksom hittills vara självfinansierad, dvs. taxorna skall sättas så att intäkterna täcker kostnaderna.

Den nuvarande organisationens lokala förankring är en styrka. Utredningen föreslår därför att den nya organisationen skall bygga på denna. Genom lokalt placerade tjänstemän kan verksamheten drivas effektivt och anpassas till de särskilda förhållanden som kännetecknar olika områden. Tyngdpunkten i utredningens organisationsförslag ligger alltså i en distriktsorganisation med lokalt placerade tjänstemän. Dessa bör även i fortsättningen bedriva huvuddelen av den s. k. fältverksamheten. Regionalt placerad personal bör i första hand syssla med samordning och planering, specialistbetonad verksamhet och ge service åt fältpersonalen.

Skogsvårdsstyrelsens geografiska verksamhetsområde bör liksom hittills begränsas till ett län som delas in i lokala verksamhetsområden. Det bör finnas en skogsvårdsstyrelse i varje län. Utpräglade specialistbefattningar bör kunna vara gemensamma för två eller flera skogsvårdsstyrelser.

Den regionala organisationen bör under en styrelse och en länsjägmästare bestå av en skogsvårdsenhet, en planenhet, enheter för ekonomi- och personaladministration samt ett sekretariat. Skogsvårdsstyrelser som bedriver frö- och plantproduktion bör ha en enhet för denna verksamhet.

Organisationsförändringen bör genomföras per den 1 juli 1981.

Vad särskilt gäller skogsvårdsorganisationens verksamhet med skogsfrö- och skogsplantförsörjningen föreslår utredningen att skogsstyrelsen skall leda och samordna verksamheten och att skogsvårdsstyrelserna, dock inte nödvändigtvis alla, skall svara för produktion, försäljning och distribution.

Skogsvårdsstyrelsernas fastigheter bör enligt förslaget överföras till staten utan vederlag. Staten bör också överta övriga tillgångar och samtliga skulder. Utredningen föreslår att skogsstyrelsen i fortsättningen förvaltar samtliga fastigheter utom kontorsfastigheterna som bör förvaltas av byggnadsstyrelsen.

Utredningen föreslår att skogsvårdsstyrelsernas finansiering i fortsättningen sker på samma sätt som för andra statliga myndigheter med uppdragsverksamhet. Det innebär bl. a. att staten över statsbudgeten svarar för samtliga kostnader för myndighetsutövningen och ställer medel till förfogande för nyinvesteringar. Uppdragsverksamheten, som skall vara självbärande, skall däremot inte belasta statsbudgeten.

Utredningen föreslår slutligen att skogsstyrelsen ges en mindre, tillfällig resursförstärkning med hänsyn till ökat arbete i samband med omorganisationen. Skogsvårdsstyrelserna bör med hänsyn bl. a. till uttalanden i samband med riksdagens beslut år 1979 om skogspolitiken ges en permanent resursförstärkning för utökad rådgivning och för tillsyn enligt skogsvårdslagstiftningen. Ca 30 milj. kr. behövs för avlyftning av lån som skogsvårds-

styrelserna har tagit upp på den allmänna kreditmarknaden. För nyinvesteringar i frö- och plantverksamheten behövs sammanlagt ca 70 milj. kr. under en femårsperiod.

Utredningens lagförslag

1 Förslag till

Lag om statens övertagande av skogsvårdsstyrelses egendom

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Skogsvårdsstyrelses fasta egendom, penningmedel, rättigheter och andra tillgångar övertas av staten utan vederlag den 1 juli 1981. Staten övertar samtidigt ansvaret för skogsvårdsstyrelses förbindelser.

2 § Det åligger skogsvårdsstyrelse att meddela de upplysningar och till staten överlämna de handlingar som behövs för att genomföra övertagandet enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft tre veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2 Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1960:267) om skogsvårdsstyrelser

Härigenom föreskrivs att lagen (1960:267) om skogsvårdsstyrelser skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1981.

Sammanställning av remissyttrandena över skogsadministrativa utredningens betänkande (Ds Jo 1980:1) Skogsvårdsstyrelsernas organisation

Remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av statskontoret, byggnadsstyrelsen, riksrevisionsverket (RRV), statens personalpensionsverk, lantbruksstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet, skogsstyrelsen, statens naturvårdsverk, arbetsmarknadsstyrelsen, statens planverk, domänenverket, länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Värmlands, Västernorrlands och Norrbottens län, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges skogsägareföreningars riksförbund (SSR), Skogsindustriernas samarbetsutskott (SISU), Centralorganisationen SACO/SR, Svenska skogsarbetsförbundet, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Landstingsförbundet.

Lantbruksstyrelsen har bifogat yttranden från sju lantbruksnämnder och skogsstyrelsen yttranden från samtliga skogsvårdsstyrelser. De flesta yttranden från skogsvårdsstyrelserna har varit föremål för behandling enligt MBL eller också har samråd med personalen skett på annat sätt. I några fall har skriftliga yttranden från personalorganisationer bifogats styrelsernas yttranden. Länsstyrelsen i Västernorrlands län har bifogat yttranden från en kommun, två länsorgan och ett företag.

1 Allmänt

1.6 Sveriges lantbruksuniversitet: — — — Universitetet har inte något att invända mot de i betänkandet avgivna förslagen.

1.7 Skogsstyrelsen: Utredningens arbete har bedrivits under fortlöpande och omfattande kontakter med skogsvårdsorganisationen och personalorganisationerna, både på central och regional nivå. Förslaget måste mot bakgrund härav bedömas som i stort sett mycket väl förankrat i organisationen, vilket också framgår av skogsvårdsstyrelsernas yttranden. — — —

Skogsstyrelsen vill — — — framhålla den absoluta nödvändigheten av att riksdagen fattar beslut i frågan under år 1980 för att omorganisationen som föreslagits skall kunna genomföras per den 1 juli 1981.

1.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: Enligt utredningen bör ett principbeslut om förstärkande och organisationsförändring fattas redan under 1980 och genomförandet ske per den 1 juli 1981. — — — Om denna process

bedöms tvinga fram en hård tidspress och onödiga störningar i övrigt på verksamheten bör genomförandet skjutas framåt i tiden, lämpligen till den 1 juli 1982. — — —

1.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: Beträffande organisationsförändringens genomförande kan den angivna tiden ej vara aktuell, om den av skogsvårdsstyrelsen förordade utredningen om själva förstatligandet kommer till stånd.

1.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: Sammanfattningsvis vill styrelsen uttala, att den bestämt motsätter sig en organisationsändring i enlighet med förslaget, som för skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län innebär påtagliga nackdelar jämfört med nuläget.

1.22 Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag — — —.

1.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: — — — Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län anser — — — att det lagda förslaget i de väsentliga frågorna bör ligga till grund för den nya organisationen.

1.28 Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län: Skogsvårdsstyrelsen vill — — — betona vikten av att omorganisationen sker i nära kontakt med personalen och att resurser sätts in för att utbilda och informera om den nya organisationen så att förändringarna kan genomföras utan stora avbräck i verksamheten.

1.37 Tre av ledamöterna i länsstyrelsen i Kronobergs län (Kristensson, Lindholm och Posse) anför som skiljaktig mening: Undertecknade har inte tagit ställning till förslaget om förstatligande av skogsvårdsstyrelserna men vill, för den händelse detta bifalles, instämma i länsstyrelsens yttrande.

1.45 Svenska skogsarbetareförbundet: — — — Då — — — den svenska skogsmarken är uppdelad på många olika innehavare med stor andel av privatägande, är det synnerligen viktigt, att det samhällsorgan som har att övervaka och stimulera till insatser på skogsbrukets område får tillräckliga resurser och en ändamålsenlig organisation. En rad omständigheter pekar på, att behovet av insatser från den lagövervakande myndigheten kommer att öka i framtiden. — — —

2 Skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning

Enligt utredningens direktiv bör skogsvårdsstyrelsernas nuvarande speciella förvaltningsrättsliga ställning upphöra och styrelserna i fortsättnings-

en vara rent statliga organ. De flesta remissinstanserna har över huvud taget inte berört denna fråga eller har inte motsatt sig ett förstatligande av styrelserna. Endast tre skogsvårdsstyrelser har helt motsatt sig detta. Sex skogsvårdsstyrelser anser att frågan bör utredas särskilt.

2.7 Skogsstyrelsen: — — — att utredningens förslag är väl förankrade i organisationen gäller — — — endast om man bortser från principfrågan om förstatligande. Skogsstyrelsen finner för sin del ingen anledning till invändningar eller närmare kommentarer i denna fråga.

2.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: — — — Vid byte av organisationsform till helstatligt organ vill skogsvårdsstyrelsen understryka betydelsen av att styrelsen också i fortsättningen får fungera som ett serviceorgan för skogen. — — —

2.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: — — — Vilken förvaltningsform som än väljes är det angeläget, att den flexibilitet, som nu finnes i organisationen, bevaras inom ramen för de övergripande mål, som motiverat det föreliggande förslaget.

2.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: — — —

Skogsvårdsstyrelsen beklagar att utredningen utan vidare tagit för givet att den förvaltningsrättsliga ställningen skall förändras. De synpunkter som i tidigare utredningar framförts och som talar för angelägenheten av skogsvårdsstyrelsernas relativt fria ställning finner styrelsen fortfarande äga giltighet. Det är angeläget att man söker en organisationsform som skapar möjligheter för styrelserna att nå resultat. Om man vid en diskussion kommer fram till att nuvarande system ger bästa resultat skall ingen förändring vidtas.

Utredningen pekar på styrkan i organisationens lokala förankring. Då är det förvånande att man inte fullföljer tanken genom att också beakta behovet av självständiga skogsvårdsstyrelser som ges möjligheter att anpassa verksamheten till lokala förhållanden. Risker är nu uppenbara att skogsvårdsstyrelsernas regionala del ställs på mellanhand med begränsade möjligheter att påverka skeendet. Även om verksamheten är lokalt förändrad krävs en regional ledning av densamma. Verksamheten måste kunna anpassas till de olika länens villkor, vilka bäst bör kännas av en regionalt förankrad skogsvårdsstyrelse.

En svaghet i skogsvårdsorganisationen kan vara bristen på en markerad gemensam handlingslinje.

Denna kan säkrast elimineras genom att skogsstyrelsen skapar förståelse hos skogsvårdsstyrelserna och deras anställda för en gemensam policy.

— — —

— — — Då förslaget att förstatliga skogsvårdsstyrelserna enligt vår me-

ning är den mest genomgripande förändringen i organisationen är det förvånande att utredningen i så ringa omfattning diskuterat nackdelarna med förändringen. Det är allmänt omvittnat att en av orsakerna till skogsvårdsstyrelsernas förhållandevis goda anseende bland skogsägarna är den självständighet varmed styrelserna har kunnat agera. — — —

2.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: — — —

Även om skogsvårdsstyrelsen anser att utredningen borde innehållit en förutsättningslös analys över vilken förvaltningsrättslig ställning som är lämpligast, vill styrelsen dock ej motsätta sig ett förstatligande i den förhoppningen att detta kan ske utan att inverka negativt på organisationen och dess arbete genom exempelvis tyngande byråkratiska system och att organisationen även i fortsättningen smidigt kan anpassas till lokala förhållanden och förutsättningar.

En myndighet med befogenheter att övervaka och tillämpa lagbestämmelser bör enligt styrelsen till sin natur vara helstatlig.

Tre av ledamöterna i skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län (Kristensson, Franzén och Johansson) **samt föredraganden** anför i reservation: — — — allt väsentligt talar för ett bibehållande av skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning, varför vi motsätter oss att de omförs till att bli rent statliga organ enligt utredningens förslag.

Ett bibehållande av nuvarande förvaltningsrättsliga ställning hindrar dock inte att det kan vara befogat att vidta vissa förbättringar i första hand i fråga om finansieringssystemet men även då det gäller organisationen.

— — —

2.14 Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län: — — — Skogsvårdsstyrelsen anser — — — att frågan om förstatligande eller bibehållen förvaltningsrättslig ställning bör prövas i särskild ordning.

2.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: — — — Skogsvårdsstyrelsen anser att frågan om förstatligandet allsidigt bör utredas och remissbehandlas innan riksdagen tar ställning till skogsvårdsstyrelsernas omorganisation.

2.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: — — — Skogsvårdsstyrelsen anser det i hög grad befogat att verkan av en ändring av skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning och nödvändigheten av en sådan ändring utreds innan ett förstatligande genomförs och att en sådan utredning remissbehandlas i vanlig ordning.

2.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: I direktiven till skogsadministrativa utredningen anförde departementschefen att — — —. Styrelserna bör fortsättningsvis vara rent statliga organ. Skogsvårdsstyrelsen finner att frågan genom denna förutsättning i direktiven inte blivit föremål för över-

väganden. Principiellt är detta diskutabelt och det talar för att frågan blir föremål för utredning. — —

2.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: — — — Enligt styrelsens uppfattning har skogsvårdsstyrelserna för närvarande en driftsform och förvaltningsrättslig ställning som skapar mycket goda förutsättningar för effektiv handläggning av de författningsenliga arbetsuppgifterna.

Med hänvisning till det sagda motsätter sig styrelsen f. n. en reform som innebär en ändring av skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsrättsliga ställning. Innan en prövning och ett ställningstagande på nytt kan ske i denna viktiga fråga, måste en ingående utredning och analys ånyo verkställas så att ett aktuellt beslutsunderlag erhålles som i vanlig ordning sändes på remiss till bl. a. skogsvårdsstyrelserna. — — —

2.19 Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län: — — — En analys av för- och nackdelar för skogsbruket av ett förstatligande hade — — — varit mycket önskvärd. Ett eventuellt förstatligande får självfallet inte innebära att skogsvårdsstyrelsens möjligheter att som hittills på ett effektivt och smidigt sätt betjäna skogsbruket och skogsägarna försvåras i någon högre grad.

2.20 Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Tyvärr analyseras icke de nackdelar som följer med förstatligandet. Vanligen leder detta till centralisering med bl. a. tungrodd byråkrati och minskad effektivitet som följd.

2.24 Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län: — — — Något motiv till varför skogsvårdsstyrelserna nu bör vara helstatliga anförs icke i utredningsuppdraget och frågan har över huvud taget inte diskuterats i utredningen — än mindre ifrågasatts. Detta trots att just ett förstatligande är den allra största förändringen, som föreslås i betänkandet. Styrelsen i Örebro län avstyrker ett förstatligande av skogsvårdsstyrelserna.

2.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: — — — Denna skogsvårdsstyrelse vill framhålla som sin uppfattning, att Sveriges skogsvårdsstyrelser även framgent bör kunna väl fullgöra sina viktiga funktioner med bibehållen delstatlig och decentraliserad organisation. — — — Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län anser, att det bör nog övervägas huruvida skogsvårdsstyrelserna verkligen bör förstatligas. — — —

2.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: I direktiven för utredningens arbete har angivits att skogsvårdsstyrelsernas nuvarande förvaltningsrättsliga ställning bör upphöra och övergå till att vara rent statlig. — — — Konsekvenserna härav i jämförelse med nuläget har icke varit föremål för — — —

analys — — — — Skogsvårdsstyrelsen kan i avsaknad av sådan analys icke ta ställning för eller emot ett förstatligande. Styrelsen anser däremot angeläget att utredningen kompletteras i detta avseende samt att skogsvårdsstyrelsen får tillfälle att avge yttrande innan frågan slutligen avgörs genom riksdagsbeslut.

2.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: Även om länsstyrelsen inte upplevt några speciella nackdelar med skogsvårdsstyrelsernas nuvarande speciella förvaltningsrättsliga ställning, finns ingen erinran mot utredningens förslag att styrelserna i fortsättningen skall vara rent statliga regionala myndigheter.

2.39 Länsstyrelsen i Västernorrlands län: I enlighet med direktiven föreslår utredningen att skogsvårdsstyrelserna (SVS) blir helstatliga myndigheter direkt underställda skogsstyrelsen. Det är en tidsenlig och behövlig förändring bl. a. därför att SVS ansvars- och beroendeförhållanden till den övriga statsförvaltningen, kommuner och enskilda skogsägare klarläggs. De dokumenterade bristerna i skogstillståndet talar för behovet av en stark gentemot privata intressen oberoende tillsynsmyndighet.

2.43 Skogsindustriernas samarbetsutskott: — — — SISU kan helt ansluta sig till utredningens mening att skogsvårdsorganisationens grundläggande uppgift bör vara att verka för en ändamålsenlig utveckling av den svenska skogsnäringen i enlighet med den av statsmakterna fastlagda politiken. Vi accepterar också att Skogsstyrelsen är den centrala förvaltningsmyndigheten och skogsvårdsstyrelserna regionala myndigheter direkt underställda Skogsstyrelsen. Med denna formulering av skogsvårdsorganisationens grunddrag är det följdriktigt i svensk förvaltning att även SVS skall vara helstatliga — vilket också förutsatts i direktiven.

SISU vill emellertid understryka att — när vi accepterar ett förstatligande — vi därvid ser på konsekvensen i förvaltningspraxis och inte baserar vårt ställningstagande på erfarenheter av SVS nuvarande funktion. Enligt vår uppfattning har de delstatliga skogsvårdsstyrelserna som regel väl förenat uppgiften som tillsynsmyndighet och regionalt organ för information och rådgivning. Av särskilt värde för skogsbrukets utveckling har varit lokalkännedom och korta beslutsvägar. Det får förutsättas att dessa fördelar ej tappas bort i en helstatlig organisation.

2.44 Centralorganisationen SACO/SR: SACO/SR delar i stort det synsätt som skogsadministrativa utredningen — — — lägger på skogsvårdsorganisationens (SVO) framtida roll som regionala skogsadministrativa myndigheter.

Genom skogsvårdsstyrelsernas förstatligande försvinner många oformligheter i arbetstagarnas nuvarande anställningsförhållanden. Bland annat

kommer behovet av hängavtal och särskilda överenskommelser mellan skogsstyrelsen och de anställdas organisationer att elimineras.

2.45 Svenska skogsarbetareförbundet: — — — Samhällets övervaknings- och kontrollfunktion är — — — utomordentligt angelägen för att kunna stimulera och frammana en hög och varaktig skogsproduktion bland alla markägarekategorier.

Förbundet tillstyrker att skogsvårdsstyrelserna förstatligas och att det också i den nya organisationen skall finnas en skogsvårdsstyrelse i varje län. Vi delar utredningens uppfattning, att Skogsstyrelsen skall vara central förvaltningsmyndighet och att skogsvårdsstyrelserna därvid blir regionala, statliga myndigheter direkt underställda Skogsstyrelsen.

2.48 Landstingsförbundet: — — — Ett infogande av skogsvårdsstyrelserna i en rent statlig organisation under skogsstyrelsen får inte leda till en starkt centraliserad organisation där skogsvårdsstyrelsernas nuvarande möjligheter till lokala/regionala anpassningar av verksamheten kringskärs. Om detta skulle bli fallet kan styrelsen inte finna annat än att de grundläggande motiven för landstingen att medverka i tillsättandet av skogsvårdsstyrelsernas styrelser försvagats. — — — Till skillnad från utredningen ifrågasätter styrelsen — — — om gällande regler för övriga statliga myndigheter idag tillgodoser de krav man i detta avseende har rätt att ställa. Inte minst viktigt är detta sett till behovet av att skogsvårdsstyrelserna medverkar inte bara i regionalpolitisk planering utan också i ett på länsnivå initierat, sammanhållet och probleminriktat arbete för regional utveckling.

Med förbehåll för att ovan angivna principer kommer till klart uttryck vid ett genomförande av den här aktualiserade organisationsförändringen, anser sig landstingsförbundets styrelse i princip kunna ansluta sig till utredningens förslag vad gäller organisationsform och styrelsesammansättning.

3 Skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter

Utredningens förslag i fråga om skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter tillstyrks eller lämnas utan erinran av praktiskt taget alla remissinstanser. Några länsstyrelser betonar vikten av att skogsvårdsstyrelserna även i fortsättningen engageras i det praktiska naturvårdsarbetet som administreras av länsstyrelserna. AMS är angelägen om att styrelsernas uppgifter i samband med beredskapsarbetena inte minskas. Endast ett par skogsvårdsstyrelser har riktat allvarligare kritik mot utredningens betoning av myndighetsuppgifterna framför uppdragsverksamheten.

3.3 Riksrevisionsverket: — — — I den nya skogsvårdsorganisationen bör — — — skogsvårdsstyrelsernas huvudsakliga uppgift vara att, som utred-

ningen föreslår, i praktiskt handlande omsätta de skogspolitiska riktlinjer som statsmakterna drar upp. Myndighetsutövning bör således bli skogsvårdsstyrelsernas viktigaste framtida uppgift. Uppdragsverksamheten kan, bl. a. genom att ge en nära inblick i de skogliga problemen, vara ett viktigt komplement till myndighetsuppgiften. För detta fordras dock, enligt RRV:s mening, dels att uppdragsverksamheten får en inriktning och utformning som nära ansluter till skogsvårdsstyrelsernas övriga verksamhet dels att uppdragsverksamheten drivs på ett sådant sätt att den inte blir en ekonomisk eller organisatorisk belastning för organisationen i övrigt. Vad som nu sagts innebär, att stora krav måste ställas på skogsvårdsorganisationen när det gäller planering och styrning av verksamheten. RRV vill därför, liksom utredningen, betona betydelsen av att verksamhetsplaneringen utvecklas.

3.5 Lantbruksstyrelsen: Lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna har arbetsuppgifter som i mycket stor utsträckning vänder sig till samma målgrupp, nämligen ägare och brukare av jord och skog. Samverkan och samarbete mellan lantbruksnämnder och skogsvårdsstyrelser förekommer därför regelmässigt. Av de yttranden som lantbruksnämnderna avgivit, framgår att samarbetet fungerar bra, och flera nämnder framhåller betydelsen av att detta även efter omorganisationen kan fortgå eller fördjupas. Samarbete och samverkan förekommer främst ifråga om rådgivning och information, ifråga om tillämpning av skötsellagen och skogsvårdslagen, ifråga om åtgärder för yttre rationalisering och vid regionalpolitisk och fysisk planering. Dessutom ger skogsvårdsstyrelserna service åt lantbruksnämnderna oftast på uppdragsbasis t. ex. vid skogsvärdering och vid förvaltningen av lantbruksnämndernas fastighetsinnehav.

— — —
Lantbruksstyrelsen ansluter sig till de bedömningar och förslag som redovisas i betänkandet. Flera lantbruksnämnder framhåller särskilt i sina yttranden att samarbetet med skogsvårdsstyrelserna fungerar mycket bra och finner det önskvärt att det kan fortsätta eller fördjupas. Samarbetet förekommer både i myndighetsutövningen och i uppdragsverksamheten. Lantbruksstyrelsen finner det för sin del angeläget att prioriteringen av myndighetsuppgifterna inte sker så att möjligheterna för lantbruksnämnderna att utnyttja skogsvårdsstyrelserna bl. a. vid förvaltningen av jordfundsfastigheter och vid skogsvärdering [minskar].

— — — lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna har i sin rådgivningsverksamhet en stor gemensam målgrupp i de företagare som driver kombinerade jord- och skogsbruksföretag. Styrelsen finner det därför angeläget att skogsvårdsstyrelser och lantbruksnämnder får möjlighet till fördjupat samarbete i den rådgivning som riktas mot denna grupp. Särskilt angeläget är det att beakta problemen i de kombinerade företagens skogsdel. Utformningen av detta samarbete bör ske genom överläggningar mellan lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen.

3.7 Skogsstyrelsen: Skogsstyrelsen instämmer i utredningens överväganden beträffande inriktningen och omfattningen av de framtida arbetsuppgifterna för skogsvårdsstyrelserna. — — — De av utredningen valda formuleringarna för att utveckla sin ståndpunkt i fråga om villkoren för uppdragsverksamhetens bedrivande — — — får — — — inte uppfattas på det sättet att det i beskrivna situationer föreligger någon skyldighet för skogsvårdsstyrelsen att åta sig uppdragsverksamhet. — — — — — sådan uppdragsverksamhet som innebär service åt andra myndigheter, t. ex. arbete med vård och förvaltning av naturreservat, innefattar ofta det från allmän synpunkt mest rationella utnyttjandet av samhällsapparaten. Skogsstyrelsen noterar att utredningens förslag inte innebär några begränsningar i möjligheterna för skogsvårdsorganisationen att även fortsättningsvis erbjuda sådana tjänster, vilket förutsätts i t. ex. 3 § naturvårdsförordningen (1976:484).

3.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: — — —

I allt väsentligt instämmer styrelsen i vad utredningen anfört och vill gärna understryka uttalandet om att den grundläggande principen bör vara att besluten skall fattas så långt ned i organisationen som möjligt. — — —

3.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: Skogsvårdsstyrelsen vill för sin del ifrågasätta den skärpta gränsdragningen mellan myndighetsuppgifter och biträdesverksamhet. — — — Med hänsyn till de goda erfarenheterna av den gamla arbetsmetoden under 1930–1940 bör undersökas, om inte medel för rådgivning och medel för lagövervakning i viss mån kan användas för subventionering av vissa biträdestaxor.

— — —

Utredningen förutser ökade kontakter med kommuner och länsstyrelsens planeringsenhet. Det är då förvånande att man vill begränsa serviceuppgifter för andra myndigheter — — — — — Utredningen förefaller också vara onödigt restriktiv mot praktiskt skogsarbete i skogsvårdsstyrelsens regi. — — —

3.11 Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län: Skogsvårdsstyrelsen vill i allt väsentligt instämma i vad som anföres under denna rubrik. — — —

— — — Kombinationen uppdragsverksamhet — myndighetsuppgifter synes i hög grad vara till ömsesidig nytta för de bägge verksamhetsgrenarna.

3.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: — — — Vad vi kan förstå är det nödvändigt att uppskatta behovet av uppdragsverksamhet oberoende av om det finns arbetslösa eller inte. Län med mycket beredskapsverksamhet kräver mindre av övrig uppdragsverksamhet medan förhållandet är det motsatta i län med liten arbetslöshet. — — —

Skogsvårdsstyrelserna skall medverka vid åtgärder i syfte att främja

yttre rationalisering av skogsfastigheter. Enligt vår mening är möjligheterna att påverka detta skeende begränsade eftersom lantbruksnämnderna bestämmer i frågor som gäller förvärvstillstånd. Länsjägmästare äger rätt att närvara och yttra sig vid nämndernas sammanträden men skogsvårdsstyrelserna skulle sannolikt kunna göra större nytta genom en ökad medverkan vid beredning av ärendena och därför bör en ändring av förhållandena övervägas.

3.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: — — —

Att myndighetsutövningen skall vara den primära uppgiften och att uppdragsverksamheten inte skall omfatta funktioner, som lämpligare kan utföras av exempelvis skogsägarna själva och deras organisationer, tillstyrkes också.

Det har dock under årens lopp visat sig fördelaktigt för alla berörda parter att genom samma person eller organisation både kunna utöva lagtillsyn, ge råd och lämna visst biträde exempelvis i form av stämpling, upprättande av arbetsplaner, bidragshandlingar och skogsbruksplaner.

— — —

— — — i Kronobergs län, där antalet skogliga beredskapsarbetare sedan länge varit mycket lågt, har det visat sig behövt att anställa ett mindre antal vanliga skogsvårdsarbetare. Sådana möjligheter bör finnas även i fortsättningen.

— — —

3.14 Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län: Beträffande uppdragsverksamheten delar skogsvårdsstyrelsen utredningens syn. Denna verksamhet är dock ingen primär skyldighet för skogsvårdsorganisationen utan detta är givetvis ett arbetsområde för bl. a. skogsägareorganisationen.

3.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: Vad utredningen här framför om huvuduppgifter, avgränsning mot uppdragsverksamhet m.m. överensstämmer i allt väsentligt med skogsvårdsstyrelsens uppfattning. Att all rådgivning föreslås bli myndighetsuppgift och att endast beställd utbildning i kursform skall räknas som uppdragsverksamhet hälsas med tillfredsställelse. Att myndighetsuppgiften helt skall bekostas av staten ser skogsvårdsstyrelsen som en självklarhet. — — —

3.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: — — — För skogsvårdsstyrelsernas engagemang i beredskapsverksamheten är det angeläget, att berörda myndigheter i samråd upprättar ett handlingsprogram för den händelse verksamheten plötsligt skulle inskränkas.

3.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: — — — Skogsvårdsstyrelsen vill — — — understryka det viktiga komplement som uppdragsverksamheten utgör till myndighetsuppgifterna.

— — — Det får ej betraktas som likgiltigt om Skogsvårdsstyrelsen eller annan utför uppdraget. Andra skogliga serviceorgan är nästan undantagslöst knutna till virkesförbrukande industri eller engagerade i virkesanskaffning. Den neutralitet som i dessa avseenden är förknippad med skogsvårdsstyrelsen upplevs ofta som värdefull.

Skogsvårdsstyrelsen instämmer helt i utredningens förslag att skogsvårdsorganisationen även i fortsättningen ger service åt andra myndigheter t. ex. AMS och naturvårdsverket när det gäller planering och ledning av olika åtgärder.

Det är också riktigt att Skogsvårdsstyrelserna inte i princip dimensioneras för praktiskt utförande av t. ex. planterings-, röjnings- och avverkningsarbete. Engagerar sig Skogsvårdsstyrelsen i entreprenadverksamheten med fast anställda skogsarbetare måste denna resurs användas över hela fältet.

Utredningens sammanfattning — — — över vad som bör åligga Skogsvårdsstyrelserna anser Skogsvårdsstyrelsen vara riktig.

3.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: — — — Enligt styrelsens mening föreligger stor risk för att skogsägarna själva inte finner anledning att kontakta myndigheten annat än i fråga om bidragsärenden samt i begränsad omfattning för rådgivning eller vid rekvisition av stämpling, om myndighetsuppgiften skall vara det primära. — — — För att motverka en sådan utveckling måste därför uppdragsverksamheten ingå som ett naturligt led i skogsvårdsstyrelsens uppgifter. — — —

— — — den uppdragsverksamhet som bör finnas vid skogsvårdsorganisationen skall främst vara inriktad mot utförande för att svara mot det verkliga behovet.

En särställning inom uppdragsverksamheten har stämplingen genom att den dels utgör en inkörsport till god skogsvård och rationell drivning m. m. och dels är lätt att organisera. — — — Om stämplingen hänförs till ren uppdragsverksamhet med krav på självfinansiering blir efterfrågan begränsad — — —. — — — En möjlighet att öka stämplingens omfattning skulle kunna vara att kraftigt reducera taxan — — —. — — —

3.20 Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: — — — Utredningen ordar i mycket stor utsträckning om planering av alla de slag och t. o. m. uppdragsverksamheten bör i huvudsak inriktas mot planering. Verksamhetsplanering är ett av nyckelorden. Men hur allt detta planerande skall omföras i praktisk handling ute i skogarna behandlas inte alls. — — —

I nu gällande förordning heter det i § 2 som andra punkt att skogsvårdsstyrelserna har till fullgörande av sin uppgift att "verka för att sammanslutningar av skogsägare bildas ävensom bistå dylika sammanslutningar i deras verksamhet för skogsvården". — — — Styrelsen finner det angeläget att denna uppgift att stödja skogsvårdande sammanslutningar av skogsäga-

re även i fortsättningen finnes inskriven i skogsvårdsstyrelseförordningen.

— — — Den planering av verksamheten som givetvis erfordras bör beträffande inriktning och utformning helt överlåtas till varje enskild skogsvårdsstyrelse så att den anpassas till de lokala förhållandena. — — —

3.21 Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län: Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens uppfattning att myndighetsutövningen skall vara skogsvårdsorganisationens huvuduppgift och att uppdragsverksamhet skall utgöra ett viktigt komplement. — — —

3.23 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län: — — — Styrelsen har — — — ingen erinran mot förslaget till instruktion för skogsvårdsmyndigheten.

— — —

3.24 Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län: — — — Skogsvårdsstyrelsen anser att någon ändring i nuvarande förhållande vad avser styrelsens möjligheter att även utföra skogsvårdsåtgärder ej är motiverad med hänsyn till bland annat rådande skogstillstånd. — — — Att i rådande statsfinansiella läge, då stor återhållsamhet med allmänna medel eftersträvas — — — minska på service och öka statens ekonomiska insatser ter sig oriktigt.

3.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: Styrelsen instämmer i allt väsentligt med utredningen. — — —

3.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: Skogsvårdsstyrelsens synpunkter överensstämmer väl med utredningens redovisade inriktning. För Kopparbergs län måste dock mycket kraftigare poängteras vikten av att skogsvårdsstyrelsen medverkar vid åtgärder som syftar till att främja yttre rationalisering av skogsfastigheter samt förbättring av ägarstrukturen.

— — —

En annan princip, som är viktig att poängtera — — — är att besluten skall fattas så långt ned som möjligt i organisationen. Det minskar byråkratin och ökar effektiviteten.

Det övergripande ansvaret för t. ex. policy, samordning och viss kontroll måste dock alltid åläggas ledningen inom skogsstyrelsen resp. skogsvårdsstyrelsen.

3.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: — — — Skogsvårdsstyrelsen vill understryka angelägenheten av att möjliggöra långtgående delegering i beslutsfattande samt att skogsstyrelsens funktion väsentligen skall vara övergripande, fördelande och samordnande. — — —

3.28 Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens principiella formulering av myndighetsuppgifter och lämplig uppdragsverksamhet och gränsdragningen dem emellan. — — —

Det anses angeläget att skogsvårdsstyrelsen har vissa resurser för utförande av särskilda skogsvårdsåtgärder. Skogsvårdsstyrelsen instämmer men vill påpeka att utredningens formulering — — — kan tolkas som att skogsvårdsstyrelse i vissa fall har skyldighet att ställa resurser till förfogande. Det bör entydigt klargöras att sådan skyldighet inte föreligger.

3.29 Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län: Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens principiella uppfattning om verksamhetens inriktning med avseende på myndighetsuppgifter och uppdragsverksamheter.

— — —

Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens uppfattning — — — att uppdragsverksamheten ej skall betraktas som en primär uppgift, men att det ändå från allmän skogspolitisk synpunkt är angeläget att skogsvårdsstyrelserna har vissa resurser för utförande av skogsvårdsåtgärder. — — —

3.30 Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län: Skogsvårdsstyrelsen anser i likhet med utredningen att skogsvårdsstyrelserna som hittills bör ha såväl myndighetsuppgifter som uppdragsverksamhet. Styrelsen delar också utredningens uppfattning att myndighetsutövningen — — — skall vara den primära uppgiften till vilken uppdragsverksamheten bör utgöra ett viktigt komplement. — — — En alltför snabb minskning av uppdragsverksamheten i förening med i stort oförändrade myndighetsuppgifter skulle medföra betydande personalproblem och i en sådan situation bör, i enlighet med utredningens mening, staten iakttä samma arbetsgivaransvar för skogsvårdsförmännen som för övrig personal.

3.31 Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län: Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens synsätt på den framtida verksamheten. Myndighetsuppgift kombinerad med en till rådande behov succesivt anpassad uppdragsverksamhet ger goda möjligheter till verklighetsförankrade insatser. — — —

3.32 Statens naturvårdsverk: — — — Den inriktning som skogsvårdsstyrelsernas arbete — — — avses få, föranleder i och för sig inte några invändningar från naturvårdsverkets sida. Naturvårdsverket måste emellertid samtidigt konstatera att skogsvårdsstyrelsernas arbete får — och har — en inriktning som inte i tillräcklig mån tillgodoser de önskemål som bör ställas i fråga om inriktningen av arbetet och kompetensen hos dem som skall vara naturvårdsförvaltare. Föreskriften i naturvårdsförordningen (1976:484) att — med vissa begränsningar — bl. a. skogsvårdsstyrelsen i första hand skall utses till naturvårdsförvaltare måste därför anses stå i direkt motsats till den inriktning som skogsvårdsstyrelsernas arbete skall ha. Naturvårdsverket anser det inte rimligt att kräva att inriktningen med hänsyn till naturvårdens intresse skall bli en annan, men denna kommer

oundvikligen att få konsekvenser för den framtida naturvårdsförvaltningen, som en arbetsgrupp hos naturvårdsverket f. n. överväger.

— — —

Vad nu nämnts måste få konsekvenser för effektiviteten i det arbete som de naturvårdande myndigheterna önskar få utfört. Överhuvud kommer att gälla — naturligt nog med hänsyn till den primära inriktningen av skogsvårdsstyrelsernas arbete — att naturvårdande uppgifter kan få komma att stå tillbaka för andra från skogsvårdsstyrelsernas synpunkter mera angelägna arbeten.

Sammanfattningsvis kan framhållas att naturvårdsverket inte anser sig ha någon anledning att rikta några kritiska invändningar mot innehållet som sådant i det remitterade betänkandet. Det måste f. ö. antas att innehållet i detta svarar mot statsmakternas intentioner. Men den principiella inriktning av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet som betänkandet är ett uttryck för kommer att beaktas i naturvårdsverkets arbete och måste — som redan nämnts — få konsekvenser för den framtida uppbyggnaden av naturvårdsförvaltningen i den mening som här avses.

3.33 Arbetsmarknadsstyrelsen: — — — styrelsen anser det viktigt att skogsvårdsstyrelsen medverkar i regionalpolitisk och fysisk planering även vad det gäller skogsbrukets sysselsättnings- och arbetskraftsfrågor och att detta organ kan svara för nödvändig information i dessa frågor till skogsägare och andra berörda myndigheter.

— — — Enligt styrelsens erfarenheter har de skogsvårdsarbeten som bedrivits som beredskapsarbeten varit väl anpassade till behovet för vissa kategorier arbetslösa på berörda orter. Styrelsen ser i likhet med utredningen skogsvårdsstyrelsernas regionala och lokala förankring som en fördel när det gäller samordningen mellan normal skogsbruksverksamhet och de skogliga beredskapsarbetena. Denna samordning bör enligt styrelsen även i framtiden medverka till att de skogliga beredskapsarbetena kvarstår som en verksamhet som snabbt kan startas och snabbt avbrytas alltefter det lokala sysselsättningsläget och läget på arbetsmarknaden.

3.34 Statens planverk: — — — I skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter ingår enligt utredningens förslag att genomföra övergripande skogliga inventeringar. Dessa bör givetvis anpassas så långt möjligt efter olika nyttjares behov. Planverket förutsätter att inventeringsmaterialet även presenteras på ett sådant sätt att det kan utgöra lämpligt underlag för den fysiska planeringen.

3.36 Länsstyrelsen i Stockholms län: — — — Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag men vill närmare precisera innebörden av detta.

— — —

En viktig del av skogsvårdsstyrelsens medverkan i den fysiska plane-

ringen är att tillhandahålla skogligt underlagsmaterial — — —. Detta underlagsmaterial bör kostnadsfritt ställas till kommunernas förfogande. Skogsvårdsstyrelsens medverkan i den fysiska planeringen kommer — — — sannolikt att öka under de närmaste åren — — —. — — — Naturvårdsfrågorna i Stockholms län är av sådan omfattning och har så stor betydelse att det enligt länsstyrelsens mening är angeläget att det vid skogsvårdsstyrelsen i länet även i fortsättningen finns en särskild tjänsteman som samordnar och handlägger dessa frågor.

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att naturvårdande uppgifter av typ upprättande av skötselplaner för naturreservat och liknande områden och förvaltning av sådana samt praktiskt utförande av naturvårdande åtgärder liksom tidigare skall utföras som uppdragsverksamhet.

3.37 Länsstyrelsen i Kronobergs län: — — — Den i Kronobergs län omfattande naturreservatsförvaltningen hos skogsvårdsstyrelsen kan inordnas i uppdragsverksamheten men den bör få en prioriterad status, jämställd med myndighetsutövningen. Detta därför att reservatsförvaltningen ingår i länsstyrelsens myndighetsuppgifter men av praktiska skäl utförs av skogsvårdsstyrelsen. — — —

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att skogsvårdsstyrelserna i så stor utsträckning som möjligt samarbetar med lantbruksnämnderna.

3.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: — — — Det är — — — viktigt att medverkan i regionalpolitisk och fysisk planering betraktas som en myndighetsuppgift och att resurser för denna medverkan kommer att finnas.
— — —

Upprättandet av skötselplaner, förvaltning av naturreservat, praktiskt utförande av naturvårdsarbeten och arbetsledning av beredskapsarbeten hänförs av utredningen till skogsvårdsstyrelsernas uppdragsverksamhet. Den betraktas inte generellt som en primär uppgift. För länsstyrelsen är dock skogsvårdsstyrelsen en idag nödvändig samarbetspartner i dessa naturvårdsuppgifter. Det är därför glädjande att utredningen i sitt förslag till programindelning — — — ger "Naturvård m.fl. tjänster" prioritet 4 — — — för planläggning och arbetsledning, liksom för programmet "Beredskapsarbeten". — — — Utförandet av naturvård betecknas däremot med 2 — — —. — — — Detta överensstämmer i stort med länsstyrelsens syn på disponering av medel för vård och förvaltning av naturreservat.

Däremot anser länsstyrelsen att det har stora fördelar om planering av vård av naturreservat, skötselplaner, och av naturvårdande beredskapsarbeten sker på länsstyrelsens naturvårdsenhet, i samråd med skogsvårdsstyrelsen.

3.39 Länsstyrelsen i Västernorrlands län: Även i övrigt tillstyrker länsstyrelsen förslaget avseende SVS funktioner och arbetsuppgifter. Med till-

fredsställelse noteras att tyngdpunkten i verksamheten liksom tidigare förläggs till den distriktsindelade fältorganisationen. Detta möjliggör en rationell decentralisering av arbetsledningen grundad på god lokalkännedom och anpassning till lokala förhållanden.

Länsstyrelsen vill även uppmärksamma SVS:s framtida roll i samhällsplaneringen. Under den fysiska riksplaneringen och den här till knutna kommunplaneringen har behov framstått av ett objektivi expertorgan som kan redovisa skogsbrukets resursbehov.

3.40 Länsstyrelsen i Norrbottens län: — — — länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att det i instruktionen för skogsvårdsstyrelsen anges att styrelsen ska medverka i den regionalpolitiska och fysiska planeringen.

— — — Beredskapsverksamheten inom skogsbruket har i Norrbotten bedrivits på en hög nivå och det är angeläget att denna nivå kan bibehållas även fortsättningsvis. — — — Länsstyrelsen förutsätter — — — att skogsvårdsstyrelsen i sin nya organisation får sådana resurser att en beredskapsverksamhet på tidigare nivå inom skogsbrukets område kan säkerställas.

Utöver vad nu anförts har länsstyrelsen inte något att erinra mot utredningens förslag — — — . — — —

3.41 Lantbrukarnas riksförbund: — — — LRF delar utredningens uppfattning att skogsvårdsstyrelsernas myndighetsutövning är den väsentligaste uppgiften i detta avseende och att uppdragsverksamheten skall utgöra ett komplement. Liksom Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund (SSR) — — — vill vi understryka att uppdragsverksamheten i huvudsak bör inriktas mot planeringsåtgärder, samt att statsbudgeten inte får belastas av skogsvårdsstyrelsernas uppdragsverksamhet. LRF vill också ställa sig bakom de krav som framförts i SSRs remissvar beträffande arbetsledning av beredskapsarbeten i skogsbruket. Förbundet vill här peka på att landets skogsägareföreningar i många fall har goda förutsättningar att svara för arbetsledning när det gäller beredskapsarbeten i skogen. Ett vidgat samarbete mellan skogsvårdsstyrelserna och skogsägarföreningarna skulle säkert göra det möjligt att på ett bättre sätt utnyttja befintliga personalresurser. Detta bör också gälla rådgivnings- och informationsverksamheten.

3.42 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: SSR delar utredningens uppfattning att skogsvårdsstyrelsernas myndighetsutövning skall vara den väsentligaste uppgiften till vilken uppdragsverksamheten skall utgöra ett viktigt komplement.

— — — Beträffande beredskapsarbeten har — — — arbetsledning givits högsta angelägenhet. SSR anser att det finns starka motiv att lämna även andra arbetsgivare i uppdrag att ombesörja arbetsledningen. Vi är övertygade om att bl. a. skogsägareföreningarna i många fall skulle kunna svara för arbetsledning beträffande beredskapsarbeten, i varje fall inom områ-

dena skogsvård och avverkning — — —. Eftersom skogsvårdsstyrelserna har arbetsgivaransvar för den arbetsledande personalen borde det vara eftersträfvansvärt för dem att engagera utomstående i en verksamhet som av naturliga orsaker måste variera från tid till annan.

— — —

Vi biträder uppfattningen att rådgivnings- och informationsverksamheten skall vara en myndighetsuppgift. Vi ser det också som naturligt att verksamheten bedrivs i samarbete med andra organisationer bl. a. skogsägareföreningarna.

3.43 Skogsindustriernas samarbetsutskott: — — — Vi vill — — — starkt understryka utredningens framhållande av vikten av skogsvårdsstyrelsernas informations- och rådgivningsverksamhet. Enligt utskottets uppfattning bör den ges hög prioritering bland myndighetsuppgifterna.

3.44 Centralorganisationen SACO/SR: SACO/SR ansluter sig i princip till [utredningens] synsätt på den framtida verksamhetens inriktning. — — —

3.45 Svenska skogsarbetareförbundet: Vi delar också utredningens uppfattning, att skogsvårdsstyrelsens huvuduppgift bör vara, att inom sitt verksamhetsområde följa skogsbrukets tillstånd och utveckla och vidta eller hos Skogsstyrelsen föreslå de åtgärder som behövs för att åstadkomma en ändamålsenlig utveckling av skogsnäringen. På samma sätt som utredningen anser vi också, att myndighetsutövningen bör vara den väsentligaste uppgiften för skogsvårdsstyrelserna i framtiden och till vilken uppdragsverksamheten bör utgöra ett komplement.

3.46 Tjänstemännens centralorganisation: Beträffande uppdragsverksamheten delar [TCO] utredningens syn. Samtidigt bör dock betonas att denna verksamhet aldrig får betraktas som primär skyldighet för skogsvårdsorganisationen. — — —

4 Skogsvårdsstyrelsernas organisation

Utredningens organisationsförslag har i huvudsak accepterats av remissinstanserna. Väsentliga invändningar har framförts av ett par bara på en punkt, nämligen i fråga om rådgivningsfrågornas placering i den regionala organisationen. Sålunda vidhåller statskontoret sitt förslag som innebär att endast visst utvecklingsarbete och vissa samordningsfrågor skall handläggas av sekretariatet. RRV vill placera all rådgivnings- och informationsverksamhet i skogsvårdsenheten. Skogsstyrelsen menar att sekretariatet bör göras till ett rent stabsorgan och att rådgivnings- och informationsfrågorna bör inordnas i särskild, egen enhet. Samtidigt skulle enligt styrelsen samhällsplaneringsfrågor m. m. inordnas i planenheten.

Några remissinstanser har framfört önskemål om undersökning av möjligheterna att samordna vissa administrativa resurser med lantbruksnämnderna. En del remissinstanser, bl. a. några skogsvårdsstyrelser pekar på möjligheten att låta personaladministrativa resurser vara gemensamma för flera skogsvårdsstyrelser.

Centralorganisationen SACO/SR framför önskemål om preciserade kompetenskrav för befattningshavare i skogsvårdsstyrelserna och TCO önskemål om löneförhandlingar i samband med omorganisationen.

4.1 Statskontoret: — — — Den organisationsstruktur som utredningen föreslår överensstämmer nära nog fullständigt med den som statskontoret för fram i sin rapport. Verket finner därför inte anledning att närmare kommentera utredningens organisationsförslag på mer än en punkt, nämligen beträffande den organisatoriska placeringen av information och rådgivning. — — —

— — — För att chefen för skogsvårdsenheten i enlighet med utredningens förslag skall ha möjlighet att praktiskt bära ansvaret för den fältmässiga rådgivningen bör han även vara chef för de tjänstemän som har att stödja distriktet i deras rådgivning. Detta minskar risken för resurskonflikter.

— — — Med den organisatoriska lösning, som statskontoret föreslår, bör distriktspersonalen, dvs. den personal som främst kommer i kontakt med de praktiska problemen, ges mer reella möjligheter att påverka innehållet i den fältmässiga rådgivningen. De s. k. specialrådgivarna kan därmed på ett mera verksamt sätt komma att bli den förstärkning av distriktens rådgivning som de är avsedda att vara.

Om den praktiska rådgivningen i enlighet med utredningens förslag skulle placeras i sekretariatet så föreligger stor risk för att detta skulle överhoppas med löpande ärenden och därmed upphöra att fungera på avsett sätt dvs. som ett organ för bl. a. utredning och planering med speciell uppmärksamhet på långsiktiga frågor.

— — — Statskontoret hävdar i likhet med utredningen att utvecklingsverksamhet inte bör bedrivas åtskilt från den löpande verksamheten.

— — — Statskontoret föreslår därför, vilket även framgår av rapporten, att utvecklingsarbetet huvudsakligen bedrivs i projektform där både praktisk erfarenhet och metodkunnande tas tillvara. Sekretariatet får därvid en samordnande funktion. — — —

Ett argument för att samla de regionala rådgivnings- och informationsresurserna inom en enhet kan vara att man därigenom skulle skapa överensstämmelse mellan skogsvårdsstyrelsens och skogsstyrelsens organisation. Detta argument saknar dock större tyngd bl. a. på grund av den skilda karaktär som rådgivningen har på central resp. regional nivå. Centralt ligger tyngdpunkten vid rådgivningens utformning samt frågor av generell innebörd medan det regionalt är sambandet med produktionsrådgivningen som står i förgrunden. Vidare är antalet individer centralt så stort att det kan motivera en separat enhet, vilket knappast gäller regionalt.

4.3 Riksrevisionsverket: RRV delar utredningens uppfattning att den nya organisationen bör bygga på en distriktsorganisation med lokalt placerade tjänstemän.

— — — Eftersom rådgivningen måste anses vara nära kopplad till skogsvårdsenhetens arbetsuppgifter i övrigt synes det — — — naturligt, att i första hand överväga en lösning som innebär att hela rådgivningen samlas till skogsvårdsenheten. En sådan lösning torde också förenkla den nödvändiga avvägningen vid planeringen mellan å ena sidan rådgivning och å andra sidan de övriga skogspolitiska medel som står till organisationens förfogande.

Till sekretariatets arbetsuppgifter föreslås bl. a. utveckling av metoder för rådgivning och information samt utformning av läromedel och informations- och kursmaterial. RRV ifrågasätter nödvändigheten av att detta utvecklings- och utformningsarbete bedrivs i varje län. Enligt verkets mening bör ansvaret för denna typ av verksamhet i framtiden primärt åvila skogsstyrelsen. Den anpassning av skogsstyrelsens material som kan bli aktuell torde med fördel kunna utformas inom skogsvårdsenheten vid skogsvårdsstyrelserna.

4.4 Statens personalpensionsverk: — — —

Ett förstatligande av skogsvårdsstyrelserna enligt utredningens förslag kommer inte att innebära annan ändring i pensionshänseende än att samtliga arbetstagare omfattas av PA [allmänt pensionsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän]. SPV har därför ingenting att erinra mot förslaget.

4.5 Lantbruksstyrelsen: — — —

Lantbruksstyrelsen anser att det kan finnas anledning att närmare undersöka möjligheterna till samverkan på länsplanet mellan lantbruksnämnder och skogsvårdsstyrelser. I första hand bör möjligheterna till samverkan på det administrativa planet undersökas, eftersom man i vart fall i de län där kansliorten är gemensam, bör kunna göra betydande besparingar härigenom.

— — —

Vidare har statskontoret utrett frågan om regional samverkan — särskilt av administrativa servicefunktioner — i Örebro. Utredning pågår i Malmö och Jönköping och skall utföras även i Göteborg och Sundsvall.

4.7 Skogsstyrelsen: Utredningens förslag beträffande skogsvårdsstyrelsernas organisation präglas av flexibilitet, vilket är av särskilt värde. Tack vare detta torde övergången från nuvarande organisation till en ny sådan kunna ske på ett inte minst i personalorganisatoriskt hänseende relativt snabbt och smidigt sätt. — — —

— — —

Skogsstyrelsen delar utredningens uppfattning att rådgivnings- och informationsresurserna bör samlas inom en enhet. Den av utredningen föreslagna organisatoriska lösningen innebär emellertid att sekretariatet i praktiken skulle bli en rådgivningsenhet. Utredningens ståndpunkt i sakfrågan borde naturligen ha lett till förslaget att en särskild rådgivningsenhet inrättas och att stödfunktionerna till länsjägmästaren renodlas och förläggs till ett särskilt stabsorgan – sekretariatet. Enligt skogsstyrelsens mening vore detta den bästa lösningen och styrelsen vill i första hand förorda en sådan organisationsmodell. Denna svarar bäst mot den naturliga funktionsuppdelningen.

I linje med nyss framförda synpunkter föreslår skogsstyrelsen också att vissa funktioner, som är av betydelse för skogsvårdsstyrelsernas medverkan i samhällsplaneringen, såsom sammanställning av skogliga uppgifter, överflyttas från sekretariatet till planenheten, som i princip bör svara för all verksamhet inom samhällsplaneringsområdet, inklusive förekommande prognosverksamhet. På planenheten finns nämligen – utöver kompetens i fråga om de för organisationen traditionella planfrågorna – kunskap i frågor om skogs- och jordbrukspolitik, fastighetstaxering, beskattning m. m. Med en här föreslagen ordning splittras inte verksamheten inom sekretariatet upp mer än nödvändigt utan huvudsyftet – att inrätta en stödfunktion åt länsjägmästaren – kan lättare uppnås.

Beträffande EA- och PA-funktionerna har skogsstyrelsen ingen erinran mot utredningens förslag. — — —

— — — I det — — — redovisade organisationsschemat har utredningen — — — underlåtit att "koppla" distrikten på skogsvårdsenheten på det sätt som skett i statskontorets motsvarande organisationsschema — — —. Skogsstyrelsen — som vill framhålla nödvändigheten av att det regionalt under styrelse och länsjägmästare finns ett samlat ansvar för planering och samordning av distriktens verksamhet — utgår från att den bristande överensstämmelsen vad gäller organisationsschemans detaljutformning inte innebär någon saklig skillnad mellan det av utredningen återopade förslaget av statskontoret och utredningens eget förslag. — — —

I fråga om distriktsorganisationen ansluter sig skogsstyrelsen till den bedömning som statskontoret gjort beträffande fördelarna med distriktskontor. Skogsstyrelsen delar utredningens uppfattning att pågående och planerad försöksverksamhet med lokalt placerade specialistfunktioner bör fullföljas och utvärderas innan slutlig ställning tas till frågan om ämnesspecialister skall finnas i distriktsorganisationen.

I några av remissvaren från skogsvårdsstyrelserna har från fackligt håll förts fram önskemål om personalföreträdare i vederbörande skogsvårdsstyrelses styrelse. Då utredningen inte funnit anledning att i betänkandet ta upp frågan om personalföreträdare vill skogsstyrelsen i detta sammanhang endast erinra om att kungörelsen (1974:224) om personalföreträdare i statlig myndighets styrelse m. m. äger tillämpning på statlig myndighet med

självständiga verksfunktioner. Sålunda har kungörelsen gjorts tillämplig på skogsstyrelsen genom särskilt förordnande meddelat i instruktionen för skogsstyrelsen. Likaså är kungörelsen tillämplig på lantbruksstyrelsen men däremot inte på de enskilda lantbruksnämnderna.

4.8 Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län: — — — Skogsvårdsstyrelserna må tillförsäkras en självständig beslutanderätt inom ramen för centralt beslutade ramar. På liknande sätt bör de få ett självständigt ekonomiskt ansvar i enlighet med antagen budget.

— — — Vi är helt överens om att distriktsorganisationen är vår viktigaste kontaktyta mot markägarna och att huvudparten av arbetet utförs där. Däremot tycker vi utredningen undervärderar den regionala organisationen — — — . Ledningsfunktionen har helt tappats bort liksom frågor av regional policykaraktär och omsättning av forskningsrön i praktiska handlande. När det gäller verksamhetsplanering har distrikten enligt vår uppfattning fått för stor befogenhet.

— — — Styrelsen ser med tillfredsställelse att rådgivningsfunktionen sammanförts med informationssidan och placerats i sekretariatet. Vi anser dessutom att frågor om fortbildning och personalutveckling bör föras till denna enhet.

Då sekretariatet bör svara för den långsiktiga planeringen bör verksamhetsplanering och personalbemanning föras dit — — — .

I vårt län där naturvårdsfrågorna har så stor betydelse finner vi det nödvändigt att som hittills ha en särskild tjänsteman som svarar för dessa ärenden. Då de hänger nära samman med samhällsplaneringsfrågor är det naturligt att de handlägges på samma ställe dvs. i sekretariatet.

— — — det bör liksom hittills finnas en biträdande länsjägmästare som länsjägmästarens ställföreträdare. Tjänsten bör inte vara knuten till någon viss enhet.

PA-frågorna har tidigare inte uppmärksammats tillräckligt och bör nu tilldelas ökade resurser. En särskild handläggare bör finnas för PA-frågor på samma nivå som handläggare på EA-sidan. Dessutom kan vi tänka oss en specialistfunktion för flera län dit man kan hänskjuta svåra och mera ovanliga frågor. Dessutom bör administrativ samordning över länsgränserna kunna ytterligare övervägas.

4.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: — — — Med tillfredsställelse noterar styrelsen att rådgivningsspecialisterna sammanhållits med informationssidan. Till samma enhet har styrelsen hänfört naturvårdsfrågorna dock att frågan rörande naturvårdshänsyn enligt skogsvårdslagen handlägges vid skogsvårdsenheten. Styrelsen önskar bibehålla denna handläggning vid sekretariatet.

— — — det synes styrelsen lämpligt att hit förlägga ansvaret för övergripande personalfortbildning.

I län av mindre storleksordning kan man inte förutsätta behov av en heltidsanställd PA-tjänsteman som specialist med hög kompetens. Erforderlig service genom centralt placerad tjänsteman och då kanske med speciell inriktning på vissa län kan vid behov vara en lösning. Överorganisation bör undvikas och en successiv uppbyggnad ske.

— — —

Allmänt vill styrelsen kraftigt understryka statskontorets påpekande att variationer i arbetsvolym och andra olikheter skogsvårdsstyrelserna emellan kan motivera en annorlunda fördelning av arbetsuppgifter. Möjligheten här till måste finnas.

4.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: Skogsvårdsstyrelsen förordar i allt väsentligt utredningens förslag rörande organisation m. m. Det bedömmes väsentligt att verksamhetens tyngdpunkt lägges vid distriktsorganisationen. Däremot är den regionala organisationens ledningsfunktion alltför svagt betonad i framställningen.

Skogsvårdsstyrelsen biträder utredningens förslag att organisationsmodellen byggs upp så, att den så långt möjligt blir likformig över hela landet, men vill särskilt understryka, att det inom den formella organisationsmodellen skall kunna göras anpassningar med hänsyn till varierande regionala förhållanden.

Förslaget om avskaffande av biträdande länsjägmästaretjänsten tillstyrkes. — — —

Skogsvårdsenhetens verksamhetsområde blir enligt förslaget mycket omfattande. — — — Skogsvårdsstyrelsen anser därför, att det även i mindre län kan komma att krävas att en handläggare biträder enhetschefen — — —.

Utredningens förslag att lägga rådgivningsfunktionen till länsjägmästarens sekretariat tillstyrkes. Även naturvårdsdetaljen borde flyttas från skogsvårdssektionen till länsjägmästarens sekretariat. Det är tveksamt om någon av befattningshavarna på sekretariatet bör vara dess chef. — — —

4.11 Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län: — — —

Skogsvårdsstyrelsen vill starkt framhålla att distriktsorganisationen skall vara tyngdpunkten i skogsvårdsstyrelsernas kommande organisation — — — . — — —

Då vårt primära önskemål om att få bibehålla separata rådgivningsenheter ej kunnat tillgodoses finner skogsvårdsstyrelsen föreliggande förslag med rådgivningsenheten samlad i sekretariatet kunna accepteras.

Beträffande skogsvårdsstyrelsernas verksamhetsområden torde alla skäl tala för att bibehålla länet som enhet. — — —

Styrelsernas sammansättning föreslås oförändrad enligt utredningen och skogsvårdsstyrelsen instämmer häri.

Den kanske mest kännbara bristen i vår hittillsvarande organisation torde vara frånvaron av en personaladministrativ enhet och över huvud taget bristen på personal för dessa nu så viktiga arbetsuppgifter. — — — Skogsvårdsstyrelsen biträder därför även på denna punkt utredningens förslag — — — . — — —

4.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: Styrelsen biträder uppfattningen att alla regionala rådgivnings- och informationsresurser bör samlas inom en enhet. Det är riktigt att merparten av rådgivningsarbetet kommer att ske via skogsvårdsenheten men man får inte glömma bort att bl. a. teknisk och ekonomisk rådgivning ofta är av den arten att det krävs specialkunskaper hos förmedlaren för att denna verksamhet skall bli meningsfull. Därför har speciella rådgivningstjänster knutna till rådgivningsenheten inrättats. — — —

Beträffande förslaget till distriktsorganisation har styrelsen inget att invända. — — — Enligt vår mening skall specialister användas när specialkunskaper erfordras eller då kontinuitet krävs för att uppöva färdigheten i arbetsuppgiften t. ex. skogsbruksplanläggning.

4.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: Styrelsen vill starkt understryka vikten av att ansvar och befogenheter så långt möjligt är delegerat till skogsvårdsstyrelserna och att den centrala ledningen systematiskt begränsas till fastställande av budgetar och angivande av ramar och riktlinjer. I samband härmed bör möjligheterna till lokal anpassning av organisation och verksamhet starkt beaktas.

— — — Principen bör vara att hellre prioritera en effektiv regional/lokal utformning av organisationen än en likformig riksomfattande sådan.

— — —

Styrelsen vill — — — betona vikten av att den regionala organisationen blir tillräckligt bemannad både kvantitativt och kvalitativt. Detta är en viktig förutsättning för att den lokala distriktsorganisationen skall bli verkligt effektiv.

I nuvarande regionala organisation har skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län en särskild enhet för rådgivning, information och fortbildning — — — . Till denna enhet har också förts uppdragsverksamheten beträffande skötseln av naturreservat. Styrelsen anser att det finns starka skäl för att bibehålla denna enhet — — — .

— — — Utredningens förslag att under sekretariatet även samla de regionala rådgivnings- och informationsresurserna synes inte vara en lämplig lösning — — — . — — —

Styrelsen är tveksam till förslaget att vissa utpräglade specialistbefattningar skall kunna vara gemensamma för ett antal skogsvårdsstyrelser.

— — —

Viss del av planläggningspersonalen bör, i takt med utbyggnaden av

distriktskontor, kunna få en lokal placering med geografisk avgränsade arbetsområden. — — — Fortsatt organisatorisk tillhörighet bör dock av flera skäl vara planenheten.

Beträffande personaladministrativ resp ekonomiadministrativ enhet — — — anser styrelsen att det bör finnas en enhetschef som samordnare av dessa båda funktioner.

4.14 Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län: — — — Skogsvårdsstyrelsen — — — är — — — beredd att stödja utredningens förslag att rådgivningen regionalt förs över till sekretariatet.

— — —

Vad gäller utpräglade specialistbefattningar på det regionala planet har utredningen tagit fram den gamla synpunkten att sådana skulle kunna delas mellan flera län. Detta har ju tidigare prövats i praktiken med dåligt resultat och bör inte komma på förslag igen.

— — — Utredningen borde ha kommenterat sitt förslag till organisationschema utförligare. Skogsvårdsstyrelsen anser det som självklart att distrikten organisatoriskt inordnas under skogsvårdsenheten.

4.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag, varvid styrelsen utgår från att PA — EA enheten utformas så att enheterna får en gemensam chef. Att i en så liten skogsvårdsstyrelse som den i Gotlands län besätta de olika enheterna och detaljerna med personal enligt utredningens beskrivning är knappast möjligt. Den flexibilitet som utredningen anger för PA-EA enheten torde för Gotlands del bli nödvändig även i övrigt.

— — —

Utredningens förslag att samla rådgivnings- och utbildningsresurserna till sekretariatet tillstyrkes, liksom att utpräglade specialistbefattningar bör kunna vara gemensamma för flera län. En sådan befattning kan t. ex. vara sakkunnig i PA-frågor.

— — —

4.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: — — — Ambitionen att samla de regionala rådgivnings- och informationsresurserna i sekretariatet noteras med tillfredsställelse. Även verkställandet av den skogligt inriktade personalutbildningen har naturlig anknytning till dessa funktioner och bör därför tillhöra sekretariatet. Skogsvårdsstyrelsen vill dessutom peka på möjligheten att hålla ihop sekretariatet och planenheten under en gemensam chef. Frö- och plantenheten bör, liksom tidigare, kunna sortera under skogsvårdssektionen om produktionen i den egna plantskolan är av liten omfattning. Det är väsentligt att de administrativa funktionerna hålls samman. PA- och EA-enheterna bör därför sammanföras under en chef.

— — —

Utredningen föreslår att vissa utpräglade specialistbefattningar bör kunna vara gemensamma för två eller flera skogsvårdsstyrelser. — — — Erfarenheterna av sådan verksamhet inom organisationen har hittills inte varit goda.

4.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: — — — Skogsvårdsstyrelsen ansluter sig — — — i huvudsak till utredningens förslag.

Beträffande lekmannastyrelsen vill Skogsvårdsstyrelsen betona önskvärdheten att tillsättningsförfarandet underbyggs med lokala kontakter och att ledamöternas skoglige intresse och bakgrund väger tyngre än andra meriter.

— — —

Rådgivningsenheten bör enligt Skogsvårdsstyrelsens mening vara skild från skogsvårdsenheten.

En förstärkning av den lokala organisationen, vilket styrelsen biträder innebär också krav på ökade kunskaper och en breddad skoglig kompetens hos alla personalkategorier på den lokala nivån.

Styrelsen är angelägen påpeka att förstärkning på lokal nivå inte får innebära en utglesning på regional nivå. — — —

Styrelsen betonar önskvärdheten av att de organisatoriska förändringar som föreslagits i statskontorets rapport för att möjliggöra förbättring i personaladministrationen på de enskilda Skogsvårdsstyrelserna vidtages.

4.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: Utredningens principförslag tillstyrkes beträffande SVS:s organisation — — — . — — —

Beträffande utredningens förslag om ett sekretariat som stödfunktion för länsjägmästaren anmäles dock avvikande uppfattning i varje fall med hänsyn till förutsättningarna i Malmöhus län.

— — — Styrelsen föreslår — — — att en separat informationsenhet lämpligen bibehålles i de län, som har stor informationsverksamhet. Övriga arbetsuppgifter som anges för sekretariatet skiljer sig till sin art betydligt från informationsverksamheten — — — . — — — För Malmöhus län är det lämpligt att sådana uppgifter fördelas mellan övriga enheter — — — . — — —

Specialist bör enligt utredningen kunna vara gemensam för två län och som exempel härpå kan nämnas projektering av skogsvägar, som sannolikt för vårt läns vidkommande med fördel kan bedrivas gemensamt med Kristianstads län.

Inom den administrativa enheten understrykes gärna vikten av specialistfunktioner för såväl ekonomi som personaladministration.

4.19 Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län: Utredningens principförslag kan i huvudsak tillstyrkas. Dock ifrågasättes om inte frö- och plantenheten — liksom hittills — bör ingå som en detalj i skogsvårdsenheten.

Vidare ifrågasättes om i de mindre länen en särskild PA-enhet är moti-

verad. De övergripande PA-frågorna borde lämpligen kunna handläggas inom sekretariatet och de löpande inom EA-enheten.

Med hänsyn till befintlig personalsituation förutsätter skogsvårdsstyrelsen vidare att en viss flexibilitet kommer att tillåtas ifråga om fördelningen av uppgifterna på de olika enheterna. Det kan t. ex. ifrågasättas om inte rådgivningsverksamheten i sin helhet lämpligast borde placeras på skogsvårdssektionen i stället för den uppsplittring (på sekretariatet och skogsvårdssektionen) som utredningens förslag innebär. För att å andra sidan i någon mån minska skogsvårdsenhetens många arbetsuppgifter skulle för Hallands läns del förvaltningen av naturreservat lämpligen kunna ligga kvar på planenheten eller ev hänföras till sekretariatet.

4.20 Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Beträffande det nu aktuella organisationsförslaget är det ytterst svårt att åstadkomma någon enhetlighet med hänsyn till skogsvårdsstyrelsernas mycket stora variation ifråga om storlek, lokala förhållanden m. m. Härvidlag borde man kunna överlåta till det lokala initiativet att fördela tilldelade tjänster på ett praktiskt sätt. Styrelsen godkänner dock framlagt förslag såsom en yttre mall.

— — —

Beträffande tjänster föreslår utredningen att befattningen som biträdande länsjägmästare slopas men att ställföreträdare för länsjägmästaren alltid bör vara förordnad. Då det inte företes någon övertygande motivering vad som vinnes med detta anser styrelsen att befattningen bör bibehållas.

4.21 Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län: Utredningens förslag till ny organisation tillstyrks.

I fråga om skogsvårdsenheten föreslår utredningen att det i de allra största skogslänen bör finnas möjlighet att dela in skogsvårdsenheten i två enheter med var sitt geografiskt avgränsat ansvarsområde. Styrelsen anser att detta är en olycklig organisationsform och föreslår att endast en skogsvårdsenhet skall finnas i samtliga län med ansvar för hela länet. Detta hindrar inte att det praktiska arbetet kan bedrivas genom en geografisk uppdelning av ett län. Lednings- och samordningsansvaret för skogsvårdsenhetens arbete i hela länet bör emellertid alltid åvila en person — chefen för skogsvårdsenheten.

4.23 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län: Skogsvårdsstyrelsen har inget att erinra mot att utredningens organisationsmodell fastställs som gemensamt riktmärke. — — — Skogsvårdsstyrelsen utgår ifrån att de mer länsvisa problem som en strikt tillämpning av modellen medför kommer att behandlas vid kommande överläggningar. — — —

— — — Skogsvårdsstyrelsen har tidigare avstyrkt förslagen om att bl. a. för Värmlands del slopa biträdande länsjägmästar/administrativa chefs-tjänsten. Erfarenheterna av nuvarande ledningsmönster och arbetsfördel-

ning är goda. Skogsvårdsstyrelsen anser det vara fel att i ett läge då bl. a. genom skogsvårdslagen utvidgade tillämpningsområde allt större krav ställs på länsjägmästarens utåtriktade kontaktverksamhet öka hans arbetsbörda med intern samordning o dylikt. Styrelsen vidhåller därför sitt tidigare krav på att ifrågavarande tjänst bibehålls.

4.24 Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län: En fråga som utredningen inte har utrett tillfredsställande är hur man skall förfara med den personal, som blir överflödig om förslagen i betänkandet skulle genomföras. En mycket kraftig nedskärning inom några få år är en trolig utveckling även om utredningens förslag om resursförstärkning genomförs. — — —

4.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag i allt väsentligt. — — —

ST-Skog i U län har i sitt yttrande yrkat, att styrelsen skall utökas med två personalrepresentanter. Skogsvårdsstyrelsen finner, att detta är en fråga som är generell för hela den offentliga förvaltningen. Den har avgjorts i riksdagen 1974, och det torde ej vara av intresse att ta upp den speciellt i detta sammanhang.

PA- och EA-enheterna bör vid små skogsvårdsstyrelser såsom i U län föras samman under en chef med handläggare. — — —

— — — Frågan om att förse de mindre styrelsernas PA-enheter med kompetenta specialister bör kunna lösas genom att man vid skogsstyrelsen anställer och placerar personer med tillräckligt hög kompetens för att kunna ge den specialishjälp som de små och medelstora skogsvårdsstyrelserna behöver inom detta område, men som de ej kommer att ha underlag för var för sig. En sådan centralt placerad specialist bör tilldelas en grupp län — — — — Vi bedömer det såsom mindre lämpligt, att en specialist placeras vid en skogsvårdsstyrelse med uppgift att biträda också inom grannlänerna. — — — Enheten för rådgivning och utbildning bör hållas samman och kan visserligen organisatoriskt föras till sekretariatet men bör som hittills fungera väsentligen inom sitt eget kompetensområde. En administrativ knytning till sekretariatet torde bli värdefull för rådgivningspersonalen som måste hålla sig väl ajour med skeendet inom hela skogsvårdsorganisationen.

— — — Skogsvårdsstyrelsen biträder utredningens uppfattning, att tjänsten som biträdande länsjägmästare ej längre bör finnas. En ställföreträdare bör dock alltid vara förordnad.

4.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: — — — Utredningen har — — — samlat rådgivningen inom en enhet, vilket skogsvårdsstyrelsen finner tillfredsställande. Skyddsledarfunktionen är — — — samordnad med ansvaret för uppdragsverksamheten. Detta är olämpligt. Skyddsledaren bör i stället kopplas till rådgivningen — — —.

— — — Sekretariatet bör också kunna svara för utredningar, kampanjer eller andra projekt som inte naturligt faller inom en annan enhets område eller som annan enhet inte har resurser att utföra eller eljest inte bör svara för.

En sådan ordning som den nu skisserade förutsätter att chefen för sekretariatet får en tjänst med samma dignitet som de viktigaste andra enhetschefernas. — — —

Under PA enheten finns särskild skrivservice upptagen. Principiellt bör i stället varje enhet sköta sin egen skrivservice men vara skyldig att hjälpa andra vid snedbelastningar.

Skogsvårdsstyrelsen vill i fråga om organisationen betona önskvärdheten i att länsjägmästaren inte belastas med så många interna administrativa ärenden av bagatellartat slag att han riskerar förlora kontakten med allmänheten och med den egentliga skogsvården. En väg att undvika sådana effekter är lämpliga delegationsregler.

4.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: Förslaget om oförändrad sammansättning av styrelsen i avseende på antal och representation tillstyrkes.

Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens uppfattning att tyngdpunkten skall läggas i en distriktsorganisation med lokalt placerade tjänstemän. — — — Skogsvårdsstyrelsen vill betona vikten av att de regionala funktionerna får en så kvalitativt hög nivå att de på ett bra sätt kompletterar de distriktsvisa funktionerna.

— — — Frågan om specialistfunktioner bör anstå tills nu pågående försöksverksamhet har slutförts och utvärderats. Organisatoriskt bör distrikten tillhöra skogsvårdsenheten — — —.

Till skillnad från statskontoret har utredningen föreslagit att rådgivnings- och informationsresurserna samlas i en enhet och då lämpligen i det föreslagna sekretariatet. Skogsvårdsstyrelsen delar denna uppfattning men finner det angeläget påpeka att ansvaret för den praktiska rådgivningen i den operativa delen av verksamheten riktad till markägarna huvudsakligen bör ligga på skogsvårdsenheten.

Av utredningen framgår icke hur ställföreträdaren för länsjägmästaren skall utses. Styrelsen anser att fast ställföreträdare skall utses av skogsvårdsstyrelsen bland enhetscheferna.

Planenhetens funktion har i alltför hög grad beskrivits som en servicefunktion till skogsvårdsenheten. — — —

4.28 Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker förslagen beträffande distriktsorganisation, styrelse och indelning i enheter och förutsätter därmed att den nuvarande tyngdpunkten i utåt mot skogsbruket riktad operativ verksamhet kommer att kunna behållas och helst förstärkas. — — — Utredningens förslag att arbetsmiljöfrågor samord-

nas inom PA-enheten bör kunna förenas med den nu inom skogsvårdsstyrelsen tillämpade ordningen att det praktiska arbetsmiljöarbetet inom ett verksamhetsområde verkställs av den som är ansvarig för det området.

Skogsvårdsstyrelsen förutsätter att organisationsförslaget inte hindrar att planenheten kan arbeta med planläggare stationerade ute i länet.

4.29 Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län: — — — Förhållandena i länet talar för att distriktskontor bör inrättas för samtliga distrikt.

Ekonomi- och personaladministrationen: Denna bör vid skogsvårdsstyrelse av minst Jämtlands läns skogsvårdsstyrelses storlek vara delad på två separata enheter. Varje sådan enhet bör ha en chef — — — — Styrelsen delar utredningens uppfattning att alla rådgivnings- och informationsresurser bör vara samlade under en och samma enhet. Mycket talar för att denna enhet bör vara skogsvårdsenheten, men styrelsen finner liksom utredningen att det ändå är lämpligast att dessa resurser ligger i sekretariatet och där förestås av en detaljchef.

Styrelsen delar också utredningens uppfattning att sekretariatet skall förestås av en chef. Det har dock diskuterats om sekretariatet — — — innehåller arbetsuppgifter av så divergerande natur, att respektive handläggare skulle vara direkt underställd länsjägmästaren. Avgörande för styrelsens uppfattning har dock varit att länsjägmästaren inte skall belastas med löpande arbetsledning annat än i de särskilda projekt där han föredrar att själv leda arbetet.

— — — Även i de största skogslänen bör endast en skogsvårdsenhet förekomma. För vissa av sektionens mera omfattande uppgifter, exempelvis skogsvårdslagstillsynen, bör enhetschefen kunna delegera desamma efter en geografisk fördelning på två eller flera av handläggarna på enheten. — — —

— — —

Styrelsen ansluter sig till utredningens förslag [i fråga om planenheten] — — —.

4.30 Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län: Styrelsen ansluter sig i allt väsentligt till utredningens förslag rörande lokal och regional organisation. — — — Styrelsen anser att nuvarande antal distrikt motiverar två skogsvårdsenheter.

4.31 Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag och förutsätter att den länsanpassade detaljutformningen av organisation och bemanning kommer att kunna göras med lyhördhet för bland annat de nya erfarenheter som hinner förvärfvas av pågående arbete inom ramen för den nya skogspolitiken.

4.34 Statens planverk: — — — Planverket finner det principiella organisationsförslag som skogsadministrativa utredningen lagt fram — — — väl

ägnat att ligga till grund för omorganisationen av skogsvårdsstyrelserna.

— — — För att undvika missförstånd och sammanblandning med länsstyrelsernas planenhet bör enligt planverket en annan benämning övervägas.

4.36 Länsstyrelsen i Stockholms län: Länsstyrelsen kan i stort tillstyrka den föreslagna organisationen. Länsstyrelsen delar emellertid skogsvårdsstyrelsens i Stockholms län uppfattning att den regionala nivåns roll nedtonats på ett olyckligt sätt. — — — Den regionala nivån har enligt länsstyrelsens mening — — — en självklar roll som lednings- och policyskapande organ i skogsbruksfrågor inom länet.

Länsstyrelsen anser vidare att arbetsuppgifterna på den regionala nivån vid skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län är av sådan art och omfattning att det i länet även i fortsättningen bör finnas en fast tjänst som biträdande länsjägmästare.

4.37 Länsstyrelsen i Kronobergs län: Länsstyrelsen tillstyrker i stort utredningens förslag till omorganisation av skogsvårdsstyrelserna. Från regionalpolitisk synpunkt är det positivt att deras distriktsorganisation, med lokalt placerade tjänstemän, utvecklas. Den av utredningen föreslagna permanenta resursförstärkningen bör i så stor utsträckning som möjligt tillföras dessa lokalkontor. I Kronobergs län har skogsvårdsstyrelsen redan byggt upp lokalkontor på flera orter. Länsstyrelsen ser mycket positivt på dessa strävanden att förankra organisationen lokalt.

— — — *besluten skall fattas så långt ner i den nya organisationen som möjligt.* Skogsvårdsstyrelserna får inte utsättas för central detaljreglering, utan måste ges möjligheter att anpassa sin verksamhet till regionens särart och problem.

4.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: Länsstyrelsen har ingen direkt erinran mot den organisationsmodell som utredningen skisserat. Emellertid föreligger stora skillnader länen emellan och det är därför viktigt att "de organisatoriska ramarna" inte blir så snäva utan att de regionala skillnaderna tillåts påverka organisationens utformning i respektive län.

— — — Som nämns — — — i rapporten har Värmlands län ett försök med särskilt anställda beredskapskonsulenter. Dessa arbetar endast med naturvård, s.k. landskapsvård. Länsstyrelsens erfarenhet är att detta fungerat mycket bra, och att en övergång till de distriktsplacerade beredskapskonsulenterna inte är önskvärd.

Benämningen planenhet förekommer i länsstyrelsens organisation och är ett snart 10-årigt begrepp. — — — skogsvårdsstyrelsens planenhet skall inte syssla med regionalpolitisk eller fysisk planering. Då en förväxling lätt kan ske föreslås att ifrågavarande enhet i skogsvårdsstyrelsens organisation i stället benämns planläggningsenhet eller planeringsenhet. — — — distriktsgränserna — — — bör överensstämma med kommungräns.

— — — I en situation då man, bl. a. mot bakgrund av den nya skogsvårdslagens vidgade tillämpningsområde, rimligen bör ställa större krav på länsjägmästarens utåtriktade verksamhet anser länsstyrelsen det vara mycket tveksamt att samtidigt öka dennes arbetsuppgifter med intern samordning m. m. Länsstyrelsen vill bl. a. därför förorda ett bibehållande av tjänsterna som biträdande länsjägmästare även i Värmlands län.

4.39 Länsstyrelsen i Västernorrlands län: — — — Länsstyrelsen finner — — — väsentligt att SVS:s organisation och resursutnyttjande tillåts en sådan flexibilitet att verksamheten kan anpassas efter varierande regionala förhållanden och metoder för att söka höja effektiviteten inom givna ramar.

— — — Tillsammans med det ständigt växande uppdraget att planera och handha förvaltning av naturvårdsobjekt har SVS:s naturvårdsgemenskap vuxit till ett arbetsfält som enligt länsstyrelsens mening bör skötas av särskild personal. Naturvårdens placering i skogsvårdsenheten bör kunna accepteras om ett rutinemässigt samarbete sker med planenheten om naturvårdshänsynen vid skogsdikning, skogsväggbyggnad etc.

4.41 Lantbrukarnas riksförbund: LRF finner det riktigt, att — — — skogsvårdsstyrelsens verksamhetsområde liksom hittills begränsas till ett län. Vi finner det också i hög grad tillfredsställande att distriktsorganisationen i huvudsak kan avgränsas till kommuner. När det gäller personal- och ekonomiadministration innehåller emellertid betänkandet förslag som enligt förbundets mening innebär en onödig överorganisation. LRF finner det vara en brist i utredningen, att man inte nu prövat möjligheterna till en samverkan på länsplanet mellan lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna. Detta bör vara möjligt speciellt på det administrativa planet. Härigenom bör de totala kostnaderna för de statliga länsorganen — skogsvårdsstyrelserna och lantbruksnämnderna — kunna nedbringas.

Även när det gäller rådgivningen som riktas mot de kombinerade lantbruksföretagen bör ökad samverkan kunna möjliggöras mellan lantbruksnämnderna och skogsvårdsstyrelserna. Den distriktsindelning med distriktskontor som finns med i skogsvårdsstyrelsens förslag borde därigenom också i ökad utsträckning kunna utnyttjas för lantbruksnämndernas verksamhet i områden med stora avstånd.

LRF förutsätter att slutlig ställning beträffande skogsvårdsstyrelsernas organisation inte fattas av riksdagen förrän den översyn av lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna samt skogsvårdsorganisationen och den regionala fiskeriadминистраtionen slutförts, vilket aviserats i kompletteringspropositionen 1979/80:150. Med tanke på kostnadsutvecklingen och att nämnda organ fått allt mer av fiskala uppgifter, är det nödvändigt att pröva alla möjligheter att förbilliga och förenkla administrationen för att kunna överföra resurser till rådgivningsområdet.

4.42 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: Utredningens förslag att skogsvårdsstyrelsens organisation skall ha sin tyngdpunkt i en distriktsorganisation med lokalt placerade tjänstemän är ändamålsenligt. Det är också starka motiv för att vissa specialistbefattningar bör kunna vara gemensamma för två eller flera skogsvårdsstyrelser.

Vi delar utredningens uppfattning att länsjägmästaren bör leda och samordna verksamheten. Inte minst av den anledningen förefaller det praktiskt att en ställföreträdare till länsjägmästaren bör vara permanent förordnad.

Beträffande organisationsförslaget kan vi inte frigöra oss från tanken att det föreslås en viss överorganisation för de personaladministrativa och ekonomiadministrativa frågorna. — — — Beträffande de mindre länen bör man närmare utreda om utöver den sammanföring av personaladministrativa och ekonomiadministrativa enheten som föreslås, kompetensen för i varje fall personaladministrativa frågor kan betraktas som en *specialistkompetens och vara gemensam för två eller flera län*. — — —

— — — Det borde — — — vara intressant att försöksvis pröva med en gemensam länsjägmästare för de två skånelänen. — — —

4.43 Skogsindustriernas samarbetsutskott: — — — Vi förordar — — — utredningens förslag att den nya organisationen skall bygga på — — — en distriktsorganisation med lokalt placerade tjänstemän för fältverksamheten. Länen är en lämplig indelningsgrund — där något undantag kan diskuteras — med möjligheter till sammanslagna specialistfunktioner över länsgränserna.

— — — SISU vill — — — understryka utredningens uttalande att styrelsen bör vara representativt förankrad i länet. I skogslänen med mera betydande innehav inom storskogsbruket skall enligt vår uppfattning regelmässigt finnas kvalificerad representant från denna kategori. Erfarenheterna visar värdet för SVS:s arbete att sådan kompetens finns tillgänglig även inom styrelsens ram.

4.44 Centralorganisationen SACO/SR: — — — Distriktsorganisationen behöver givetvis förstärkas, men inte på den regionala organisationens bekostnad. Mycket av de arbetsuppgifter som tillkommer och ökar i och med den nya skogspolitiken faller just på den regionalt placerade personalen. — — —

— — — statskontorets förslag till skogsvårdsenhet innebär en tung organisationsapparat, som i vissa län måste delas upp i flera delar med olika geografiska ansvarsområden. SACO/SR instämmer i detta och menar, att man kan gå något längre i uppdelningen än vad utredningar föreslår.

— — — Några vägande skäl för att slopa titeln biträdande länsjägmästare inför förstatligandet har ej anförts av utredningen.

Organisationsschemat omfattar även en frö- och plantenhet. Med tanke på denna verksamhets stora vikt är det naturligt att en sådan enhet finns på varje skogsvårdsstyrelse. — — —

Statskontoret påpekar i sin rapport att SVS har bristande kapacitet beträffande den personaladministrativa funktionen, en uppfattning som SACO/SR delar. — — — Man kan — — — kritisera [utredningens] förslag att splittra de nuvarande kamerala enheterna i en ekonomiadministrativ (EA) och en personaladministrativ (PA) enhet. Då skulle ju samordningen av EA- och PA-frågor gå förlorad.

Man kan i stället förorda en justering av de nuvarande kamerala enheterna för att få en så enhetlig uppbyggnad som möjligt. Enheterna bör i enlighet med [utredningens] förslag förstärkas med kvalificerade handläggare och biträdespersonal. Som vägledning för resursinsatsen bör SVS arbetsvolym och storlek ligga till grund.

SACO/SR tillstyrker alltså i stort sett organisationsförslaget men under förutsättning att en uppdelning av skogsvårdsenheten får göras i större län och att tillräckligt med kvalificerade tjänster inrättas på enheterna. En alltför restriktiv inställning på denna punkt medför stress och en känsla av maktlöshet hos personalen inför de stora arbetsuppgifterna. Det stimulerar inte effektivitet och skicklighet.

— — — enhetschefer och handläggare bör ha kunskaper och insikter som normalt erhålles genom högre skoglig utbildning vid lantbruksuniversitet, dvs. jägmästarexamen.

I dagsläget utförs skogsplanläggning och rådgivning av personal med såväl lägre (skogstekniker) som högre skoglig utbildning (jägmästare). En högre kompetens på dessa arbetsområden torde enklast erhållas genom att öka andelen personal med högre skoglig utbildning, eller med motsvarande kunskaper.

— — — I fortsättningen bör kanske, i likhet med vad som nu är fallet i t. ex. Norge, distriktsföreståndarna för större distrikt, ha högre skoglig kompetens.

Sammanfattningsvis; det är av stor vikt för hela samhället och för skogsnäringen att de mycket ömtåliga ingripanden och åtgärder som skogsvårdsstyrelsens personal har att utföra blir handlagda av personer som har kompetens att välbedöma konsekvenserna för skogsnäringen, samhället och berörd skogsägare.

— — —

— — — Enbart lång tjänstgöringstid kan inte längre vara tillräckligt för att kvalificera till högre tjänster. På handläggartjänster bör krävas en kompetens som motsvarar högskoleexamen.

4.45 Svenska skogsarbetareförbundet: — — — Förbundet ansluter sig i stort till utredningens synsätt vad gäller organisationen. Dock bör påpekas, att vad gäller den speciella fältverksamheten, som de distriktsvis placerade tjänstemännen skall bedriva, så kan en viss försiktighet vad gäller utbyggnaden av den administrativa verksamheten vara befogad. Det bör således klaras ut i vad mån s. k. distriktskontor kan fylla funktionen av att vara en rationell administrativ enhet.

Beträffande organisationen i övrigt vill förbundet speciellt understryka behovet av att tillgång till en personalansvarig bör finnas på varje skogsvårdsstyrelse.

4.46 Tjänstemännens centralorganisation: Statskontorets uppfattning, såsom den redovisas i rapporten, innebär att en succesiv övergång från kontor i bostaden till distriktskontor bör eftersträvas. [TCO] delar den uppfattningen.

[TCO] delar utredningens uppfattning [om organisationen i stort], men betonar särskilt vikten av en så långt möjlig likformig organisation.

Beträffande frågan om gemensamma specialistbefattningar för två eller flera skogsvårdsstyrelser är [TCO] inte särskilt övertygad om att detta är en lämplig organisation.

— — — Frågan om personalrepresentant synes ej ha aktualiserats i utredningen. Vår uppfattning är att en sådan representation skulle tillföra styrelserna ett vidgat beslutsunderlag, till gagn för de långsiktiga målen inom skogsbruket. — — —

Beträffande personaladministrationen anser [TCO] att situationen är sådan att behovet av en särskild PA-enhet är stor på de flesta skogsvårdsstyrelser. Den alltmera fördjupade beslutsprocess som kännetecknar arbetslivet idag kräver för att verksamheten skall flyta utan störningar en sådan enhet.

Det i utredningen föreslagna huvudalternativet för de mindre skogsvårdsstyrelserna anser [TCO] endast kan gälla för de allra minsta länen.

Förslaget att inrätta en administrativ chef för PA och EA-enheterna i de båda största länen är enligt [TCO:s] uppfattning icke lämpligt. En sådan organisation skulle innebära en mera omfattande handläggningsrutin samt förlänga beslutsprocessen. [TCO] avstyrker därför denna tankegång.

[TCO] vill även betona det viktiga i att PA-frågorna handläggs av administratörer. Skoglig utbildning bör inte tillmätas avgörande betydelse.

[TCO] vill även i detta sammanhang ta upp frågan om enhetliga avtalsregler för anställda inom skogsvårdsorganisationen. I dagens läge gäller Allmänt avlöningsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän (AST) för samtliga tjänstemän inom skogsvårdsorganisationen med undantag för bl. a. tjänstemän anställda enligt Avtalet om anställningsvillkor för vissa skogstjänstemän med R-tjänst (SKOG-R).

Enligt [TCO:s] uppfattning bör vid ett förstatligande en översyn ske av gällande avtalsregler i syfte att skapa enhetliga anställningsvillkor för samtliga berörda tjänstemän. Likaså måste en översyn av gällande pensionsvillkor ske.

[TCO] förutsätter att AB-förhandlingar kommer till stånd innan den nya organisationen träder i kraft.

5 Skogsvårdsstyrelsernas frö- och plantverksamhet

Utredningens förslag i fråga om frö- och plantverksamheten accepteras i huvudsak av de allra flesta remissinstanserna. Endast tre skogsvårdsstyrelser har motsatt sig förslagen helt. Tre andra skogsvårdsstyrelser vill lägga större befogenheter på skogsvårdsstyrelserna än vad utredningen har föreslagit.

5.3 Riksrevisionsverket: — — — RRV föreslår att skogsstyrelsen får i uppdrag att snarast lägga fram en plan för den framtida frö- och plantverksamhetens produktionsinriktning, dimensionering och lokalisering. Därvid bör eftersträvas att koncentrera verksamheten till ett färre antal enheter än f. n.

5.7 Skogsstyrelsen: Skogsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag till mål för verksamheten och organisation. — — —

En längre driven samordning av verksamheten framstår som nödvändig mot bakgrund av dels ökad användning av täckrotsmaterial vid vars odling vinsterna av storskalig drift är större än vid barrotsodling, dels den viktiga efterfrågan på plantor i södra och mellersta Sverige, orsakade av de senaste årens minskade slutavverkningsareal, dels osäkerheten om slutavverkningsarealens storlek i framtiden. Dessa förhållanden medför att odlingen oavsett inriktning bör koncentreras till färre enheter. Sammantaget bedömer skogsstyrelsen att fem till tio av nuvarande barrotsplantskolor behöver läggas ned under kommande fem till tio år. Samtidigt beräknas tre till fyra täckrotsplantskolor tillkomma.

Enligt förslaget skall varje skogsvårdsstyrelse svara för prognoser rörande efterfrågan på skogsodlingsmaterial samt för distribution och försäljning. Härigenom torde skogsvårdsstyrelserna tillförsäkras ett reellt inflytande över produktionens omfattning och inriktning.

Skogsstyrelsen har inget att invända mot att verksamheten bedrivs och finansieras såsom uppdragsverksamhet. Styrelsen förutsätter härvid att de intäkter som inflyter genom att avskrivningar inkalkyleras i priset helt får disponeras av skogsstyrelsen för ersättningsinvesteringarna. Om medel för nyinvesteringar för utökning av produktionen eller ändring av produktionsinriktning samt vid behov även rörelsekapital anvisas av statsmakterna under särskilda anslag — vilket utredningen föreslår — synes kapitalfinansieringen få en tillfredsställande lösning. I sammanhanget bör framhållas att även om skogsstyrelsen måste ha ansvaret för det totala ekonomiska resultatet det primära resultatansvaret för frö- och plantverksamheten naturligtvis bör åvila respektive skogsvårdsstyrelse enligt samma grunder som förutsätts gälla för uppdragsverksamheten i övrigt — — —.

5.8 Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län: En samordning på detta område

är nödvändig och även om vi fortfarande anser att detta bäst kan ske inom länsgrupper kan vi acceptera det framlagda förslaget. Skogsvårdsstyrelsen bör dock tillförsäkras ett självständigt beslutsansvar.

5.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: — — — Utredningens nu framlagda förslag till mål m. m. för verksamheten och dess organisation godtages.

— — —

5.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: Utredningens förslag beträffande frö- och plantverksamhetens organisation synes ge fältorganisationen goda möjligheter att påverka och styra plantodlingens inriktning mot olika åldrar och planttyper. Förslaget tillstyrkes.

— — — Båda dessa [skogsträdsförädling och planttyputredningar] i och för sig synnerligen angelägna aktiviteter för landets skogsbruk ger en oskälig belastning på dagens plantköpare. Det synes rimligare att kostnader av denna natur bäres på annat sätt.

5.11 Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län: De här framförda förslagen accepteras i stort sett. — — —

— — — personalvård och personaladministrativ verksamhet över huvud taget [bör] anknytas till skogsvårdsstyrelsen — detta har varit ett aktuellt önskemål just från berörda personalgrupper.

5.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: Styrelsen anser att den skogsvårdsstyrelse som har produktionsenheten skall svara för inköp av frö och att frågor som gäller nyanläggning, utbyggnad eller nedläggning av plantskolor och regionala kyllager skall handläggas av respektive skogsvårdsstyrelse men att samordningsansvaret skall ligga hos skogsstyrelsen.

— — —

5.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: — — — Skogsvårdsstyrelsen är medveten om att det finns behov av viss samordning och samverkan när det gäller frö- och plantförsörjningen men kan inte finna det vare sig behövt eller lämpligt med en så totalt centraliserad organisationsform som utredningen föreslår.

— — — För att möjliggöra en rationell produktion av plantor bör dock länen, under skogsstyrelsens medverkan, lämpligen bilda samarbetsgrupper förslagsvis omfattande 2–5 län.

Ansvar för fröanskaffningen och frölagerhållningen liksom för anläggning och drift av fröplantager bör dock med fördel kunna åvila skogsvårdsorganisationen som en gemensam uppgift med skogsstyrelsen som huvudansvarig. Samordningen av utvecklingsarbetet liksom av personalfortbildningen bör liksom hittills åvila skogsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelsen avstyrker alltså utredningens förslag om att plant-

och fröförsörjningen skall vara en gemensam uppgift för hela skogsvårdsorganisationen.

5.14 Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län: — — — de ledande och samordnande funktionerna läggs på skogsstyrelsen och produktions- och distributionsfunktionerna läggs på skogsvårdsstyrelserna. Skogsvårdsstyrelsen har i tidigare remissvar ifrågasatt en sådan centralisering. — — —

Att en särskild frö- och plantenhet inrättas hälsas med tillfredsställelse. Denna verksamhet är så viktig och tung i skogsvårdsstyrelsernas arbete att den inte gärna kan inrymmas i någon annan enhet. Ett nära samarbete med övriga enheter, främst skogsvårdsenheten, samt distrikten är dock en nödvändighet, vilket också framgår av utredningens skrivning.

5.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: Utredningens förslag tillstyrkes.
— — —

5.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: — — — Skogsvårdsstyrelsen biträder förslaget att frö- och plantverksamheten i fortsättningen bör vara en gemensam uppgift för skogsvårdsorganisationen med skogsstyrelsen som samordnare. — — — en samordning på området måste genomföras oberoende av om en omorganisation av skogsvårdsstyrelserna i övrigt kommer till stånd.

5.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: Styrelsen ställer sig bakom de förslag som utredningen framlägger. — — —

5.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: Ingen större erinran mot de argument och principförslag, som utredningen har tagit upp. — — —

Styrelsens mening är bl. a. att överläggningar om prisöverenskommelserna bör kunna ske mellan vissa grupper av skogsvårdsstyrelser i län, för vilka det är angeläget med en samordning av prissättningen. Sådana prisöverenskommelser skulle kunna medverka till att tillgodose — — — kraven på gemensam policy och decentralisering.

Enligt skogsvårdsstyrelsens uppfattning är det utomordentligt angeläget att decentralisering och resultatansvar i framtiden kommer att prägla frö- och plantverksamheten. — — — Mot denna bakgrund föreslår skogsvårdsstyrelsen en sådan ordning att styrelserna själva fastställer budget och priser. Detta beslut skall dock godkännas av den centrala skogsstyrelsen. Denna skall dock inte äga rätt att fastställa annan budget eller andra priser — — —. — — — Om skogsvårdsstyrelsen och skogsstyrelsen inte kan enas, bör även det hänskjutas till regeringen för avgörande.

5.19 Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län: Föreslagen organisation tillstyrkes med det tillägget att all fröförsörjning (fröimport, fröplantager,

klängar, lagring m.m.) lämpligen borde centraliseras till skogsstyrelsen
— — — — —

5.20 Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: I huvudsak har styrelsen ingenting att erinra mot utredningens förslag. — — —

5.21 Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län: Styrelsen tillstyrker helt utredningens förslag.

5.23 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

5.24 Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län: Beträffande frö- och plantverksamheten anser skogsvårdsstyrelsen att den affärsdrift, som infördes år 1960, bör bibehållas. — — — Det finns all anledning att befara att den organisation som nu föreslås och som i mångt och mycket liknar den som fanns före år 1960 kommer att medföra en tillbakagång av verksamheten. En drift i ämbetsverksform avvisas bestämt såsom varande direkt olämplig för en biologisk produktionsverksamhet och försäljning, eftersom denna form skulle medföra alltför långa beslutsprocesser och för lite lokalt ansvar. Utredningens förslag om lånemöjligheter tillstyrkes däremot liksom förslaget att skogsstyrelsen skall samordna produktionen över länsgränserna. Till den samordnade verksamheten bör varje skogsvårdsstyrelse lämna bidrag så som nu sker för utvecklingsarbetet.

5.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: — — — Det är — — — styrelsens bestämda uppfattning, att statsmakterna måste ställa behövliga medel till förfogande för att möjliggöra de strukturanpassningar och ändringar i driftsinriktningen som successivt blir nödvändiga. — — —

5.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: De senaste årens utveckling visar, att en hårdare central samordning av denna verksamhet är nödvändig. Skogsvårdsstyrelsen ställer sig därför i princip bakom förslaget. Innan definitiv ställning kan tas, krävs dock en konkret organisationsplan och ett långt mer preciserat handlingsprogram.

5.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: — — — Förslagen i föreliggande utredning är betr frö- och plantverksamheten bättre än de i de tidigare utredningarna. Skogsvårdsstyrelsen instämmer i uttalade mål för och inriktning av verksamheten samt i att enheter som är rationella från biologiska och odlingstekniska synpunkter och är acceptabla ur kostnadssynpunkt bör bibehållas. — — —

Betr organisation av frö- och plantverksamheten instämmer skogsvårdsstyrelsen i förslaget att en särskild enhet inom skogsvårdsstyrelsen direkt

underställd länsjägmästaren bör svara för produktionen av frö och plantor. Betr ansvarsuppdeleningen — — — ifrågasätter skogsvårdsstyrelsen utredningens förslag — — — att skogsstyrelsen ensamt skall besluta om nyanläggning, utbyggnad eller nedläggning inköp och fördelning av frö. — — —

Skogsvårdsstyrelsen ifrågasätter även förslaget att skogsstyrelsen ensamt skall svara för legoodlingarna och importen — — —. — — —

Självfinansieringsprincipen och kalenderåret som redovisningsperiod tillstyrkes.

5.28 Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag.

ST-Skog sektionen anser i motsats till utredningen att varje skogsvårdsstyrelse i åtminstone de stora norrlandslänen bör ha egen plantproduktion.

5.29 Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län: En produktionssamverkan skogsvårdsstyrelser emellan över länsgränser bör kunna ske, men får ej drivas för långt. — — —

Den föreslagna uppdelningen mellan skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna av ansvaret för verksamheten tillstyrks.

— — — styrelsen vill göra följande påpekande angående frö- och plantköp från utlandet — — —. Utåt sett är skogsstyrelsen ansvarig både för den kommersiella frö- och plantverksamheten och för importlicenserna. Jävsfrågan bör utredas grundligare för att förekomma framtida tvistigheter.

5.30 Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län: Styrelsen får — — — ansluta sig till utredningens förslag rörande frö- och plantverksamheten. — — — Den nya organisationen torde enligt styrelsens bedömning medföra förbättrade möjligheter att bemästra de problem som uppkommer i samband med större investeringar och som främst gäller kapitalanskaffning och likviditetsfrågor.

5.31 Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län: Skogsvårdsstyrelsen anser att utredningens förslag ger möjlighet att förena nödvändig samordning under bibehållande av lokal verklighetsförankring. Speciellt starkt bör understrykas styrkan i en direkt samplanering av distriktsförankrade behov och plantskoledriften.

— — — Samtidigt som skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag vill styrelsen understryka vikten av att inte framtida samordnade administrativa och ekonomiska system förhindrar snabba anpassningsbeslut i produktionsledet.

5.35 Domänverket: Domänverket välkomnar förslaget, att skogsstyrelsen skulle bli huvudman för verksamheten. Det finns enligt verkets mening väsentliga vinster att hämta hem genom ett konstruktivt och förutsätt-

ningslöst samarbete mellan skilda plantproducenter, särskilt i Syd- och Mellansverige där många små och produktionsekonomiskt svaga plantskolor finns f. n. (också i domänverkets regi). — — —.

Självfinansiering anges som lämplig princip för frö- och plantverksamheten. Domänverket, som ansluter sig till denna princip, vill poängtera att samtliga kostnader, också t. ex. utvecklingskostnader, observeras i detta sammanhang.

Det kan däremot ej vara lämpligt att — som utredningen gör — lägga fast principen att skogsodlingsmaterial bör "levereras till så låga kostnader som möjligt" — — — med bortseende således från kvalitetsaspekten. Snarare bör en sådan produktionsekonomi eftersträvas att en totaloptimering av skogsodlingen möjliggörs.

5.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: — — — Länsstyrelsen tillstyrker — — — utredningens förslag.

5.42 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: Utredningens förslag till mål för verksamheten samt organisation förefaller vara väl genomtänkt. Vi vill endast påpeka — — — att varje produktionsenhet-skogsvårdsstyrelse måste ha resultatansvar för sin verksamhet. — — —

På grund av den osäkerhet som är förknippad med att producera plantor av rätt mängd och rätt sort har tidigare föreslagits att staten skulle lämna ett bidrag till skogsstyrelsen på förslagsvis 5 milj. kr. per år. Därigenom skulle trots en plantproduktion under strikt affärsmässiga former ändå kunna produceras plantor med en viss säkerhetsmarginal. Vi anser att någon form av ekonomisk garanti mot osäkerhetsfaktorer av detta slag bör komma till stånd, för att inte av affärsmässiga skäl locka till en viss underproduktion.

5.43 Skogsindustriernas samarbetsutskott: I vårt remissyttrande av år 1975 över utredningens då framlagda förslag i frö- och plantfrågan erinrade utskottet om riskerna att gå för långt i storleksrationalisering och centralisering. De skalekonomiska fördelarna kan förloras i tyngre administration och dyrare distribution. Såsom förslagen nu ligger torde verksamheten få goda förutsättningar att klara sin betydande del av landets försörjning av skogsodlingsmaterial. Den tveklösa inriktningen — bra produktion så billig som möjligt till självkostnad inom SVOs ram — välkomnas av skogsbruket, inte minst av alla nuvarande och presumtiva kunder bland våra medlemsföretag. En sådan målsättning är dessutom en bas för konstruktivt samarbete och stimulerande konkurrens med andra producenter.

Såsom utredningen nu påpekar utgör de regionala frö- och plantråden en värdefull sakkunnigreferens som även i fortsättningen bör utnyttjas i såväl SVOs egen verksamhet som i gemensamma frågor på området. De regionala råden förutsättes även i framtiden tillsättas av skogsbrukets intressen-

ter. Från SISUs sida har vi även kommit att tillmäta det centrala frö- och plantrådet en viktig roll i SKS:s samordning av ekonomi, administration, utvecklingsarbete och internationell handel. Rådet fungerar dessutom som samrådsgrupp för skogsbrukets olika intressenter i övergripande frågor.

5.44 Centralorganisationen SACO/SR: — — — Resultatansvar för både produkt och ekonomi bör åvila den producerande enheten. Möjlighet till en fri konkurrerande marknad skall finnas för en frö- och plantförsörjning, som kan drivas under marknadsmässiga former.

5.45 Svenska skogsarbetareförbundet: Beträffande verksamheten med skogsfrö- och skogsplantförsörjning finner förbundet, att utredningens förslag i princip kan antas. Förbundet vill dock peka på, att en viss försiktighet kan vara påkallad då det gäller ambitionen att satsa på stora och rationella plantskoleenheter. — — —

5.46 Tjänstemännens centralorganisation: [TCO] vill här endast framhålla förbundets tveksamhet inför tankarna att koncentrera plantproduktionen (barrot). — — —

Vi delar för övrigt utredningens målsättning.

6 Skogsvårdsstyrelsernas fastigheter

De flesta remissinstanserna godtar i huvudsak de handlingsprinciper som utredningen har föreslagit i fråga om skogsvårdsstyrelsernas fastigheter.

6.2 Byggnadsstyrelsen: I betänkandet föreslås att skogsfastigheterna och de fastigheter som hör till frö- och plantverksamheten bör förvaltas av skogsstyrelsen samt att kontorsfastigheterna bör förvaltas av byggnadsstyrelsen. Mot detta har byggnadsstyrelsen inget att erinra.

6.3 Riksrevisionsverket: RRV delar utredningens uppfattning att skogsvårdsstyrelsernas fastighetsinnehav i framtiden bör inskränka sig till endast sådana fastigheter som har ett direkt samband med styrelsernas verksamhet.

6.5 Lantbruksstyrelsen: — — —

De lantbruksnämnder som berört — — — försäljningar i sina yttranden anser att försäljningarna bör ske genom lantbruksnämnden eller direkt till lämplig köpare som utses i samråd med nämnden.

Lantbruksstyrelsen har samma uppfattning — — — . — — — Vägledande bör vara att försäljningarna sker så enkelt och snabbt som möjligt till den

som på sikt skall äga marken. I första hand bör därför försäljning ske direkt till lämpliga köpare. — — — Överföring till domänfonden bör enligt styrelsens mening ske endast av mark som långsiktigt bör ingå i domänverkets innehav — — — . — — —

6.7 Skogsstyrelsen: Skogsstyrelsen har inget att invända mot de allmänna principer för skogsvårdsstyrelsernas framtida innehav av fastigheter, som utredningen redovisat. Dessa behöver emellertid inte enligt skogsstyrelsens mening innebära att som föreslagits alla utarrenderade eller uthyrda fastigheter bör säljas. Det kan förekomma att sådana fastigheter, trots att de är utarrenderade, kan utnyttjas för den egna verksamheten.

6.8 Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län: Det är nödvändigt att skogsvårdsstyrelserna har tillgång till övnings- och demonstrationsskogar, i den mån man inte själv äger sådan måste det avdelas resurser att arrendera skogsmark och täcka kostnader i samband med t.ex. avverkning under felaktig tid, små uttag etc.

6.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: Styrelsen biträder de principer utredningen anför vid ett förstatligande.

— — —

6.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: — — — Det torde endast undantagsvis vara motiverat att skogsvårdsstyrelserna överlåter sina fastigheter. I den mån något skogsinnehav förekommer där endast vanligt skogsbruk bedrivs kan det dock måhända finnas motiv härför.

6.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: Skogsvårdsstyrelsen delar i huvudsak utredningens uppfattning beträffande framtida fastighetsinnehav. — — — Styrelsen finner starka skäl för att skogsvårdsgårdarna får leva vidare och utgöra samlingspunkter för människor som har skogen som yrke men också för den stora allmänhet som vill dra nytta av andra skogliga värden.

6.13 Tre av ledamöterna i skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län (Kristensson, Franzén och Johansson) **samt föredraganden** anför i reservation: Vårt förslag till fortsatt fri förvaltningsrättslig ställning, där varje skogsvårdsstyrelse utgör en egen juridisk person, medför att fastighetsinnehavet även i framtiden bör vila på resp styrelse. Utredningens förslag om statligt övertagande av fast egendom, ägd av skogsvårdsstyrelse, avstyrkes.

6.14 Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län: — — — Särskilt angeläget måste det vara att behålla de fastigheter där avverkningar och skogsvårdsinsatser kan dokumenteras sedan lång tid tillbaka. Det måste också vara angeläget

att behålla de fastigheter där en omfattande rådgivningsverksamhet ständigt pågår. — — —

6.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: — — — Enligt styrelsens mening bör skogsvårdsstyrelsen även i fortsättningen ha tillgång till fastigheten för fortsatt praktisk provningsverksamhet av skogsodlingsmaterial, provenienser, trädslag m. m. samt som övningsskog för kursverksamhet.

— — —

Utredningens förslag om förvaltning av fastigheterna tillstyrkes.

6.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: Skogsvårdsstyrelsen vill i betydligt högre grad än utredningen framhålla skogsvårdsgårdarnas betydelse för i första hand rådgivnings- och informationsverksamheten. — — — Skogsvårdsstyrelsen vill avstyrka att äganderätt och förvaltning övergår till skogsstyrelsen. — — — Ev förhinder för att skogsvårdsstyrelserna även formellt är ägare och förvaltare bör kunna undanröjas.

6.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: Den grundprincip utredningen föreslår gälla för styrelsernas framtida fastighetsinnehav är oantastlig.

Likaså accepterar Skogsvårdsstyrelsen att Skogsstyrelsen ges i uppdrag att pröva det framtida innehavet av varje enskild fastighet.

— — —

Det får inte vara enbart principiella skäl som motiverar en avveckling. Möjligheten att avyttra eller utarrendera dessa anläggningar är enligt styrelsens uppfattning mycket begränsade och då får det anses riktigt att resursen utnyttjas även i Skogsvårdsstyrelsens regi. En förutsättning är givetvis att intäkter och kostnader balanseras.

6.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: — — — länets landsting saknar helt egna resurser för den skogliga grundutbildningen vilket kraftigt understryker vikten av att skogsvårdsstyrelsen kan erbjuda sådana lokaler, som är centralt lokaliserade inom länet.

6.19 Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län: Förslaget tillstyrkes. — — —

6.20 Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län: Styrelsen delar i väsentlig grad utredningens uppfattning beträffande vilka fastigheter som bör behållas. — — —

Det är — — — synnerligen angeläget att fastigheter med — — — mångsidig användning och med dessutom centralt läge också i fortsättningen behållas i skogsvårdsorganisationens ägo.

6.21 Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län: Styrelsen tillstyrker helt utredningens förslag.

6.23 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län: Skogsvårdsstyrelsen har inte — — — något att erinra mot förslagen beträffande fastighetsinnehaven. I frågan om eventuell framtida försäljning av skogsfastigheterna vill dock styrelsen redan nu starkt betona värdet av att äga vissa skogsfastigheter för försöks- och demonstrationsändamål. — — —

6.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: Styrelsen accepterar de följder som ett förstatligande av organisationen skulle innebära beträffande fastigheter. Vad gäller skogsfastigheter av skilda slag vill vi emellertid framhålla, att man bör pröva noga om ej rätt många av de nu ägda fastigheterna kan bli kvar hos organisationen. — — —

6.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: För att skogsvårdsstyrelsen på ett acceptabelt sätt skall kunna genomföra sina åligganden i form av rådgivning och information är tillgång till egen skog av utomordentligt stor betydelse. — — — Förslaget "att uthyrda fastigheter skall säljas" finner vi därför olämplig. I stället bör riktmärket vara "att för den egna verksamheten ej utnyttjade fastigheter skall säljas".

6.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: — — — Styrelsen vill — — — anförda att samtliga fastigheter bör behållas i skogsvårdsstyrelsens ägo åtminstone tills frågan om plantagemark lösts.

6.28 Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag innefattande en saklig prövning av om befintligt fastighetsinnehav har tillräcklig anknytning till skogsvårdsstyrelsens verksamhet. Förslaget om pengar från fastighetsförsäljningar skall utnyttjas inom organisationen bör preciseras, varvid möjligheter till fondsättning av pengar under övergångsperioder fastställs.

6.29 Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län: Styrelsen tillstyrker de av utredningen uppdragna principerna för vilka av skogsvårdsstyrelsernas fastigheter som bör behållas. — — —

6.30 Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län: Skogsvårdsstyrelsen ansluter sig till den av utredningen fastlagda principen att endast sådana fastigheter skall behållas som är av värde för att styrelsen skall kunna fullgöra sina ålagda uppgifter. — — —

6.31 Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län: Utredningens förslag tillstyrkes.

6.35 Domänverket: Domänverket tillstyrker de föreslagna principerna för partiell avveckling av skogsvårdsstyrelsernas fastighetsinnehav och vill i

sammanhanget erinra om bestämmelsen (SFS 1971:727 om försäljning av staten tillhörig fast egendom m. m., § 10) att samråd inför försäljning skall ske med annan statlig myndighet, om det bedöms troligt att myndigheten kan behöva egendomen.

6.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: Länsstyrelsen har ingen erinran mot utredningens förslag — — —.

6.41 Lantbrukarnas riksförbund: LRF delar utredningens förslag om att de fastigheter som inte direkt behövs för verksamheten bör avyttras. — — — LRF vänder sig emellertid mot tanken, att de fastigheter som skall avyttras överförs till domänfonden. Försäljningen bör istället ske i samråd med lantbruksnämnderna — — —. — — —

6.42 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: Vi biträder i sin helhet utredningens förslag.

6.44 Centralorganisationen SACO/SR: — — — [Utredningen] har inte klargjort eventuella praktiska och ekonomiska fördelar med ett överförande av huvudmannaskapet av SVS fastigheter. Därför hänvisar SACO/SR endast till principer för statligt fastighetsinnehav. Frågan om det framtida huvudmannaskapet och dess konsekvenser bör ytterligare utredas innan slutgiltig ställning tas.

6.45 Svenska skogsarbetareförbundet: Beträffande fastighetsinnehavet vill förbundet föreslå att följande ordning tillämpas.

1. De fastigheter som direkt behövs för den fortsatta driften i plantskolor m. m. behålls inom skogsvårdsorganisationen.

2. Alla skogsfastigheter överföres till Domänfonden, såvida inte detta i det enskilda fallet kan anses klart olämpligt eller opraktiskt.

3. Resterande fastigheter försäljs.

6.46 Tjänstemännens centralorganisation: Det måste vara angeläget att skogsvårdsorganisationen behåller ett antal av skogsfastigheterna.

— — —

En eventuell försäljning behöver inte innebära förlust av möjligheterna att utnyttja demonstrationsobjekt och liknande. Viss dispositionsrätt kan ju i sådana fall förbehållas.

7 Skogsvårdsstyrelsernas finansiering

Utredningens förslag till hur skogsvårdsstyrelsernas verksamhet skall finansieras godtas av de allra flesta remissinstanserna. Endast en skogs-

vårdsstyrelse är allmänt negativ. Tre skogsvårdsstyrelser önskar återfå möjligheten att med hjälp av skogsvårdsavgiften subventionera taxorna. Ett par skogsvårdsstyrelser anser att det föreslagna finansieringssättet för investeringar är för stelt. Några remissinstanser uttrycker oro för hur kostnaderna för de fasta resurserna skall kunna täckas i händelse av en hastig nedgång i uppdragsverksamheten, t. ex. beredskapsarbetena.

7.3 Riksrevisionsverket: Eftersom uppdragsverksamheten utgör en betydande del av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet bör, enligt RRVs mening, den av utredningen föreslagna s. k. uppdragsmodellen vara väl lämpad som finansierings- och anslagskonstruktion. — — —

RRV anser det viktigt att det ekonomiska målet för uppdragsverksamheten preciseras noggrant. För liknande verksamheter har statsmakterna tidigare fastställt detta mål till full kostnadstäckning.

— — — För att ett system med regionala taxor skall vara meningsfullt krävs — — — att merkostnaderna för administrationen av denna typ av taxor uppvägs av fördelarna med den regionala kostnadsanpassningen. — — — RRV förutsätter — — — att skogsstyrelsen närmare belyser behovet av regionala taxor.

Skogsstyrelsen bör, efter samråd med RRV, fastställa taxorna för uppdragsverksamheten. Det bör vidare vara skogsstyrelsens uppgift att dels utveckla den kalkylmodell enligt vilken avgifterna skall beräknas, dels tillse att fastslagna kalkylprinciper följs. RRV vill peka på, att ett system med regionala taxor snarast ökar kravet på kalkylmodellens utformning resp. uppföljningen av modellens tillämpning.

Frö- och plantverksamhetens art och fördelning under året motiverar enligt utredningen att denna verksamhet bör undantas från de bestämmelser om räkenskapsår som normalt gäller enligt förordningen (1979:1212) med föreskrifter om statliga myndigheters bokföring. Enligt RRVs mening bör skogsvårdsorganisationens externa bokslut enligt bokföringsförordningen, upprättas per budgetår. Detta bokslut bör omfatta samtliga verksamhetsgrenar inom den nya skogsvårdsorganisationen.

Utöver det externa årsbokslutet måste självfallet andra typer av resultatrapporter upprättas inom organisationen. Sannolikt erhålls den mest ändamålsenliga bilden av frö- och plantverksamhetens ekonomi vid en rapportering per kalenderår. Hänsyn till detta förhållande får därför tas vid utformningen av den framtida interna redovisningen för hela organisationen.

— — —

RRV avstyrker — — — utredningens förslag att de medel som flyter in vid fastighetsförsäljningar direkt skall få utnyttjas för ändamål som kommer till uttryck inom ramen för skogsvårdsorganisationens budgetprocess. Principen för sådana medel bör snarare vara att de tillförs statsbudgeten. Behovet av nya investeringar för skogsvårdsorganisationen får sedan prö-

vas på sedvanligt sätt i budgetprocessen. En sådan lösning torde, enligt RRVs uppfattning, förbättra möjligheterna att i framtiden ompröva verksamhetens omfattning.

7.7 Skogsstyrelsen: Skogsstyrelsen anser den av utredningen förordade uppdragsmodellen mycket lämplig för skogsvårdsstyrelsernas avgiftsbelagda verksamhet. — — —

Utredningens förslag till anslagskonstruktion bör i princip godtas. Följande skall dock framhållas.

Vid beräkning av anslag för skogsvårdsstyrelsernas myndighetsuppgifter är det nödvändigt att detta sker från den förutsättningen att styrelserna erhåller full kostnadstäckning för den basorganisation som dessa uppgifter kräver och som skulle erfordras även utan någon serviceverksamhet vid styrelserna. Det måste i sammanhanget observeras att dagkostnaden för den offentliga verksamheten ökar om uppdragsverksamheten minskar i omfattning eftersom de fasta kostnaderna då i högre grad måste belasta myndighetsutövningen.

— — —

Utredningen har anfört bl. a. att om uppdragsverksamheten hastigt skulle minska i omfattning och underskott härigenom uppstå statsmakterna bör anvisa särskilda medel för att täcka underskottet och för att underlätta åtgärder för att på längre sikt anpassa organisationen med hänsyn till ändrade förhållanden. Skogsstyrelsen vill särskilt understryka detta uttalande. Exempelvis kan en nedgång i den skogliga beredskapsverksamheten åtminstone övergångsvis skapa ekonomiska problem som måste lösas med hjälp av statliga bidrag.

Beträffande taxesättningen i skogsvårdsstyrelsernas uppdragsverksamhet framhåller utredningen att det i huvudsak finns två alternativ. Det ena är att taxan är densamma i hela landet och det andra är att taxorna varierar mellan regioner med hänsyn till produktionsförutsättningar, kostnadsförhållanden m. m. Skogsstyrelsen delar utredningens uppfattning att det senare alternativet av olika av utredningen åberopade skäl är att föredra i fråga om flertalet åtgärdsslag. — — —

Skogsstyrelsen bör som utredningen föreslår ges ett totalt resultatansvar för uppdragsverksamheten och således ha möjlighet att omfördela över-skott från en skogsvårdsstyrelse till en annan styrelse med underskott.

— — —

7.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: — — — Arbetsmarknadsmyndigheten bör genom särskild överenskommelse ekonomiskt svara för temporärt övertalig personal.

7.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: — — —

Det är av synnerlig vikt att uppdragsverksamhetens finansiering möjlig-

gör en balansering av under- och överskott i verksamheten. Underskott som uppkommit på grund av verksamhetens minskning bör täckas av staten till dess en anpassning av verksamheten hunnit ske.

Taxorna bör vara likartade inom tämligen stora regioner. — — —

Skogsvårdsstyrelsernas redovisningssystem bör utvecklas för att ge möjlighet till bättre kostnads- och intäktsanalys, kalkylering samt uppföljning av resultat under löpande budgetår.

7.11 Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län: Betr finansieringen av uppdragsverksamheten vill skogsvårdsstyrelsen tillstyrka den i utredningen föreslagna modellen — — —.

7.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: Styrelsen delar utredningens uppfattning i frågorna som rör myndighetsuppgifter, uppdragsverksamhet och investeringar. Det framlagda förslaget till detaljutformning av finansieringssystemet finner vi vara väl underbyggt. — — — Dilemmat i nuvarande system kvarstår och kommer vid ett förstatligande troligen att förvärras. — — — Hittills har vissa friheter tagits på så sätt att vid en minskning av uppdragsverksamheten har man låtit myndighetsuppgifter öka och omvänt låtit myndighetsuppgifter träda tillbaka vid stor uppdragsverksamhet. Kunde t.ex. en femårsplan åstadkommas så skulle möjligheterna väsentligt förbättras att klara uppkommande personalproblem. Utredningen utgår från ett statiskt betraktelsesätt och dess förslag skulle om de genomfördes kunna leda till svårigheter och onödigt handlingsförlamning i arbetet.

7.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: Utredningens förslag tillstyrkes [i fråga om myndighetsuppgifterna] — — —.

Av utredningens två redovisade anslagsmodeller kan styrelsen endast tillstyrka uppdragsmodellen — — —.

För vissa investeringar inom uppdragsverksamheten krävs ett snabbare besluts- och verkställighetsförfarande än att gå via en traditionell anslagsframställning. — — —

— — — Styrelsen förutsätter att dessa synpunkter beaktas vid utformningen av ett framtida finansieringssystem — — —

Styrelsen tillstyrker en taxeutformning där taxorna tillåts variera mellan regioner — — —. — — —

— — —

Styrelsen tillstyrker utredningens förslag om att få balansera överskottsmedel mellan olika verksamhetsår och föreslår dessutom att resp styrelse även fortsättningsvis bör få disponera en medelsreserv, vilkens eventuella ianspråktagande behandlas i samband med årlig verksamhetsplanering.

Tre av ledamöterna i skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län (Kristensson, Franzén och Johansson) **samt föredraganden** anför i reservation: Den av

oss föreslagna fria förvaltningsrättsliga ställningen tillsammans med att uppdragsverksamheten skall vara ekonomiskt frikopplad från av statsmakterna ålagda myndighetsuppgifter gör, att det formella kravet på ett statligt anslagsbeviljande för denna verksamhet automatiskt bör bortfalla. — — — I stället bör nu gällande principer bibehållas bl. a. innebärande möjligheter att bygga upp en egen medelsbehållning inom varje skogsvårdsstyrelse.

— — —

Vi anser — — — att investeringar för uppdragsverksamheten både skall beslutas, verkställas och finansieras av resp skogsvårdsstyrelse.

— — —

7.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: — — —

Den av utredningen föreslagna modellen med ett myndighetsanslag, ett 1000 kronorsanslag för uppdragsverksamhet och ett investeringsanslag kan skogsvårdsstyrelsen tillstyrka. — — —

Inom varje skogsvårdsstyrelse måste det finnas en basorganisation för myndighetsuppgifter. — — — Samtliga kostnader för denna organisation såsom löner, sjukvård, sociala avgifter, resor, expenser och lokaler bör bestridas med statliga medel. — — — En möjlighet till kredit mot ränta borde — — — öppnas för uppdragsverksamhetens investeringar.

I fråga om skogsvårdsstyrelsernas taxor för uppdragsverksamhet förordar styrelsen alternativet med regionalt anpassade taxor.

7.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: — — — Skogsvårdsstyrelsen yrkar avslag på utredningens förslag beträffande skogsvårdsavgiften. I en organisation, där myndighetsfunktionen och uppdragsverksamheten klart skiljes åt enligt utredningens förslag, skulle en "återbäring" av skogsvårdsavgiften till skogsbruket via skogsvårdsstyrelsernas taxor passa väl in, samtidigt som det ursprungliga syftet bevarades och skogsvården främjades.

Med hänsyn till den tyngd som tillmäts skogsvårdsstyrelsernas offentliga verksamhet bör de garanteras en viss minimiorganisation för att även under perioder med vikande uppdragsverksamhet kunna fullfölja sina myndighetsuppgifter. En icke oväsentlig del offentlig verksamhet utförs nämligen i samband med uppdragsverksamheten utan att offentliga resurser behöver tas i anspråk.

7.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: Skogsvårdsstyrelsen biträder i stort de förändringar som föreslås beträffande finansieringssystemet.

— — —

Skogsvårdsstyrelsen ifrågasätter behovet av ett särskilt investeringsanslag. — — — Det vore — — — smidigare om den enskilda styrelsen fick möjlighet att i budgeten för uppdragsverksamheten få göra avsättning för ny- eller återanskaffning av — — — utrustning.

Skogsvårdsstyrelsen finner utredningens förslag beträffande taxesättningen vara bra. — — —

7.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: De sammanfattande krav som utredningen ställer på finansieringssystemet — — — kan anses vara principiellt riktiga.

Särskilt understrykes utredningens uttalande, att finansieringssystemet bör medge att beslut kan decentraliseras i lämplig utsträckning. Detta är mycket angeläget för att främja kostnadsmedvetande och effektivisering.

Styrelsen delar också uppfattningen om att resursanvändningen skall kunna redovisas så entydigt som möjligt för olika verksamheter. — — —

Erfarenheten visar — — — att det är svårt att bedriva entreprenadverksamhet med full kostnadstäckning, speciellt när den huvudsakligen bedrivs inom småskogsbruket. — — —

För den totala uppdragsverksamheten inom vår skogsvårdsstyrelse har det emellertid varit möjligt att tillgodose de ekonomiska kraven och därför har policyn varit att acceptera ekonomiskt svaga delprogram inom uppdragsverksamheten. — — —

Enl. styrelsens uppfattning skulle det innebära stora fördelar om denna "fastighetsskatt" [skogsvårdsavgiften] ånyo kunde utnyttjas för det ursprungligen avsedda ändamålet.

7.19 Skogsvårdsstyrelsen i Hallands län: — — — Det synes — — — rimligt att skogsvårdsavgiften även i fortsättningen får användas till att hålla nere taxorna. Detta behöver ju inte rubba principen om självfinansiering, eftersom markägarna själva betalar avgifter.

7.21 Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län: — — — Utredningens förslag tillstyrks i princip. — — —

Utredningen har föreslagit att taxorna (produktpriserna) för uppdragsverksamheten bör variera mellan regioner och fastställas enligt självkostnadsprincipen. Styrelsen delar i princip utredningens uppfattning men vill påpeka att taxorna bör vara enhetliga i hela landet i de fall så är möjligt.

7.23 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län: Skogsvårdsstyrelsen har ingen erinran mot huvudlinjerna i förslaget. [myndighetsutövningen] — — —

Så långt skogsvårdsstyrelsen kan bedöma förefaller utredningsförslaget vara en lämplig konstruktion. En stor fördel är att beslutanderätten enligt förslaget inom givna ramar läggs på skogsvårdsstyrelsenivå.

7.24 Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län: Utredningens förslag medför på grund av den tunga och tidsödande beslutsprocessen för bland annat investeringar att leasing kommer att användas trots att denna är kostsam och den hyrda materielen många gånger fungerar dåligt på grund av utebliven vård.

Skogsvårdsstyrelsen måste själv kunna besluta om investeringar och användning av överskott. — — — Dessutom bör investeringar i största

möjliga utsträckning göras med medel som skapas i rörelsen. — — — Bäst vore att göra hela serviceverksamheten vid varje skogsvårdsstyrelse af-färsmässig såsom skedde med frö- och plantverksamheten 1960. Då skulle ett lokalt engagemang växa fram till båtad såväl för statens ekonomi som för den framtida produktionen i skogarna. — — —

7.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att en anslagskonstruktion väljes enligt uppdragsmodellen. — — —

Utredningen behandlar — — — frågan om hur förmanskårens arbetsupp-gifter skall anpassas till en växlande instensitet i beredskapsverksamheten. — — — Arbetsmarknadsverket bör ta på sig att svara för nettokostnaden för temporärt övertaliga beredskapsförmän under sådana perioder. — — — Med nettokostnad avses i detta sammanhang vad som ej kan täckas genom annan avgiftsbelagd eller offentlig verksamhet.

Beräffande budgetprocess, taxesättning, verksamhetsplanering m. fl. ekonomidetaljer instämmer skogsvårdsstyrelsen i de principiella riktlinjer som utredningen föreslår.

7.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: Mot det föreslagna systemet för den del av verksamheten som avser myndighetsutövning finns ingen erinran. Av de diskuterade finansieringssystemen för uppdragsverksamhe-ten synes uppdragsmodellen vara att föredraga, men även den förefaller oroväckande byråkratisk och främjar knappast kostnadsmedvetandet eller rationaliseringsåtgärder. — — — Skogsvårdsstyrelserna bör få en betydande frihet att göra affärsmässigt motiverade investeringar.

7.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: Skogsvårdsstyrelsen biträder utredningens förslag om finansieringssystemets uppbyggnad med uppdragsmodellen som grund.

Budgetprocessen synes ändamålsenlig för organisationens verksamhet och styrelsen noterar med tillfredsställelse de möjligheter som finns för lokal anpassning och inom vissa gränser val av taxesystem i uppdragsverk-samheten.

Styrelsen vill framhålla angelägenheten av ett nära samarbete mellan ekonomienheterna i skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna samt att det upprättas ett ekonomiadministrativt system för verksamhetsplanering, budget, uppföljning och redovisning lättillgängligt och hanterbart för an-svariga på olika nivåer.

7.28 Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län: Skogsvårdsstyrelsen tillstyrker principförslaget om anslag för myndighetsuppgifter, anslag för investeringar och formellt anslag för uppdragsverksamhet samt att betalning för bidragsförmedling får tas ur bidragsanslag.

— — — Uppdragsverksamhetens betydelse för att betala skogsvårdsstyrelsens fasta kostnader samt konsekvenserna av detta om uppdragsverksamheten minskar bör belysas ytterligare.

Förslaget om utvecklad budgetprocess byggd på verksamhetsplanering tillstyrks. — — —

Utredningen vill förbehålla skogsstyrelsen beslut om taxor för uppdragsverksamheten samt hävdar att skogsstyrelsen måste ha totalt resultatansvar för att garantera att uppdragsverksamheten går i hop. Skogsvårdsstyrelsen anser att detta inte är nödvändigt. Skogsvårdsstyrelsen kan och bör var och en för sig ansvara för sin egen uppdragsverksamhet bl. a. genom att själva välja taxeform — — — samt beräkna och fastställa taxan. — — —

7.29 Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län: Styrelsen tillstyrker utredningens förslag till nytt finansieringssystem.

Beträffande uppdragsverksamheten anser styrelsen regionvisa taxor vara att föredra framför enhetliga rikstaxor — — —. — — — Om investeringarna skall beslutas den långa vägen genom skogsvårdsstyrelsen, skogsstyrelsen — — — departement, riksdag kan det dröja nästan två år mellan plantskolans beslut om anskaffning och plantskolans användande av material. En stor fördel är om skogsstyrelsen har tillgång till ett anslag gällande alla investeringar så att nuvarande korta tidshorisont kan behållas. — — —

7.30 Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län: Styrelsen ansluter sig till utredningens förslag rörande finansiering av verksamheten och vill särskilt framhålla fördelen med att för uppdragsverksamheten tillämpa anslagskonstruktionen enligt den s. k. uppdragsmodellen. — — —

7.31 Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län: Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens uppfattning att uppdragsmodellen är det finansieringssystem som bäst gynnar den förordade verksamhetsinriktningen.

— — — Om inte myndighetsutövningens kostnader i en basorganisation anpassad till insatser i nivå med de skogspolitiska ambitionerna finns analyserad och redovisad finns risk för antingen alltför passiv myndighetsinsats eller ett driftunderskott — — —. — — —

Principen för finansieringen av uppdragsverksamheten bör självklart vara att taxesättningen inte leder till konkurrensfördelar gentemot andra uppdragstagare. — — — Skogsvårdsstyrelsen anser att ett system med regionvisa taxor är att föredra jämfört med rikstaxa.

— — — Om anledning finns att i visst läge av regionalekonomiska eller andra skäl lindra effekterna av geografiskt betingade kostnader för verksamheten är det bättre att detta sker via rabatter av taxor i särskild ordning än genom transfereringar inom organisationen av överskott som förväntas uppkomma via lokala överskott genom enhetliga rikstaxor.

I anslutning till finansieringssystemet vill skogsvårdsstyrelsen under-

stryka vikten att ny programplan och tidsredovisningssystem utformas enligt statskontorets förslag med renodling av mål och medel. — — —

7.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: Länsstyrelsen har ingen erinran mot utredningens förslag men vill i fråga om uppdragsverksamhetens finansiering framhålla betydelsen av att beslutanderätten inom givna ramar läggs på regional nivå, d. v. s. skogsvårdsstyrelsen.

7.42 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: — — — Som utredningen i tidigare sammanhang har framhållit skall i första hand näringen själv klara sitt eget servicebehov. Detta försenas och försvåras om myndigheten genom sin uppdragsverksamhet erbjuder service som till någon del innebär subventionering av taxan.

7.44 Centralorganisationen SACO/SR: [Utredningen] är mycket kritisk till nuvarande finansieringssystem. SACO/SR instämmer i denna kritik. — — — SACO/SR tillstyrker utredningens förslag till nytt finansieringssystem. Det är synnerligen angeläget, att anvisade medel för myndighetsuppgifterna, i motsats till nuläget, täcker de totala kostnaderna. — — —

Det bör klarläggas vilka resurser som krävs för att myndighetsutövningen skall vara självbärande oavsett uppdragsnivån. — — —

— — — diskussionen om omfördelning av styrelser eventuella överskott kan ge intryck av att vissa län skall subventioneras av övriga län. Detta synsätt är rationaliseringshämmande och står samtidigt i strid med logiken i resonemanget om regionstaxor — — —. — — —

7.46 Tjänstemännens centralorganisation: Den starka betoningen av myndighetsuppgifter bör innebära att organisationen ges garantier för att kunna fungera även under perioder med låg serviceverksamhet. Denna kan icke betraktas som en fast resurs.

8 Vissa resursfrågor

Flera remissinstanser stryker under behovet av resursförstärkningar på de områden som utredningen har redovisat, främst rådgivningen och personaladministrationen. Några anser att utredningens beräkningar är alltför försiktiga, ett par andra att även omprioriteringar bör kunna skapa utrymme för ambitionshöjningar.

8.1 Statskontoret: — — — Statskontorets samlade bedömning av den skärpta skogsvårdslagens effekt på resursbehovet är att det bl. a. med hänsyn till den förenklade lagtillsynen och möjligheterna till effektivisering

av information och rådgivning inte krävs några ökade insatser på längre sikt men att eventuellt särskilda informationsinsatser kan krävas i ett övergångsskede. En utvidgning av skogsinventeringen bedömer verket däremot skulle komma att medföra ett ökat resursbehov i enlighet med den beräkning som finns redovisad i statskontorets rapport.

8.3 Riksrevisionsverket: — — —

Utredningen har inte diskuterat möjligheterna att genom besparingar i form av rationaliseringar eller omprövning av pågående verksamhet finansiera de redovisade kraven på resursökningar. Sådana effektivitetshöjande åtgärder torde stå att finna inom organisationen. RRV vill i detta sammanhang också peka på de potentiella vinsterna med en ökad samordning av skogs- och lantbruksorganisationernas verksamheter. En sådan samordning kan t. ex. innebära att de regionala enheternas lokaler och kanslifunktioner samutnyttjas. Än viktigare torde det dock vara att söka en innehållsmässig samordning av verksamheterna.

— — —

8.7 Skogsstyrelsen: Skogsstyrelsen anser i likhet med utredningen att den föreslagna förstärkningen av PA-funktionen vid skogsvårdsstyrelserna kräver särskilda resurser — — —.

Vad gäller behovet av resurser för skogsvårdsstyrelsernas framtida myndighetsuppgifter är skogsstyrelsen liksom utredningen av den uppfattningen att det krävs en kraftig resursförstärkning. — — —

— — — skogsstyrelsen vill understryka det angelägna i att styrelsens AR-enhet förstärks med en handläggare under den tid omorganisationen genomförs.

8.8 Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län: Enligt styrelsens uppfattning är det omöjligt att genomföra den nya organisationen och uppfylla den nya skogspolitikens målsättning utan resursförstärkning.

8.9 Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län: Allmänt sett finns, som utredningen också anför, behov av ökade resurser. Styrelsen vill för sin del framhålla värdet av ökade resurser till informations- och rådgivningsverksamheten.

— — —

8.10 Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län: Skogsvårdsstyrelsen understryker att förstärkning av resurserna krävs till den angelägna förstärkningen av PA-funktionen. Personalen är organisationens viktigaste resurs. Därför är det angeläget att det även vid mindre skogsvårdsstyrelser finns en fristående personaladministrativ funktion med kvalificerad expert.

— — —

8.11 Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län: Betr resursfrågorna vill skogsvårdsstyrelsen endast allmänt tillstyrka de anslagsbehov som utredningen redovisat — — —. — — — Möjligheterna att med verksamhetsplanering m. m. ytterligare rationalisera verksamheten är dock begränsade.

— — —

8.12 Skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län: — — — Omorganisationen kräver — — — resursförstärkningar, men det är möjligt att dessa skulle kunna begränsas om verksamhetens omfattning redovisas på annat sätt än genom förbrukade tjänstgöringsdagar. Om man t. ex. i stället redovisade arealen mark som blivit föremål för skogsbruksplanläggning och lämnade uppgift på besiktigad hyggesareal, röjningsareal etc. skulle ett bättre mått erhållas på effektiviteten än vad som nu är fallet. — — — Ett annorlunda redovisningssätt skulle omgående avslöja brister i planeringen och det är därför troligt att denna skulle förbättras med ett effektivare resursutnyttjande som resultat. — — —

8.13 Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län: — — — Resurserna för rådgivningsinsatser till skogsägare av olika kategorier behöver — — — avsevärt förstärkas.

— — —

De personaladministrativa frågorna har i nuvarande organisation varit eftersatta. Dessa frågor bör fortsättningsvis ägnas större intresse, varför troligtvis en resursförstärkning på detta område blir nödvändigt.

— — —

— — — Det ökade behovet av att medverka i samhällsplaneringen kräver — — — ytterligare personalresurser.

8.14 Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar län: — — — Utredningen föreslår också en "mindre" resursförstärkning till skogsstyrelsens AR-enhet med hänsyn till ökat arbete i samband med omorganisationen. En sådan resursförstärkning skulle också behövas på skogsvårdsstyrelserna — — —.

— — — Det är — — — viktigt att inte bara distriktsorganisationen förstärks utan även den regionalt placerade personalen.

Även övriga resurser på i första hand fältsidan bör bli föremål för en översyn. Därmed avses kontorslokaler, tekniska hjälpmedel, kontorsservice, m. m. — — —

8.15 Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län: — — — Skogsvårdsstyrelsen kan för egen del genomföra omorganisationen i stort sett inom ramen för nuvarande personalresurser. För att kunna genomföra de myndighetsuppgifter som är önskvärda inom länet krävs emellertid resursförstärkning eller att resurser för detta förs över från uppdragsverksamheten till myndighetsutövningen. — — —

8.16 Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län: Betydande resursförstärkningar är helt avgörande för huruvida en organisation skall vara meningsfull. Med hänsyn till de ständigt ökade krav som ställs på skogsvårdsstyrelserna är ökade resurser, framför allt på fältsidan, mera angelägna än en omorganisation. — — — En — — — minskning av administrationen med närmare 25 % förefaller — — — icke möjlig.

8.17 Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län: — — — Skogsvårdsstyrelsen finner det självklart att dimensioneringen av de tilldelade resurserna för myndighetsutövning sker med hänsyn till de beslutade skogspolitiska riktlinjerna. — — —

8.18 Skogsvårdsstyrelsen i Malmöhus län: — — — Föreslagen administration bl. a. inom PA kräver hos oss en påtaglig resursförstärkning. — — —

— — — fortsatt tryggad anställning med bl. a. vidareutbildning krävs för den jämförelsevis stora förmanskår som finns för beredskapsverksamheten. — — —

8.21 Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län: — — — Skogsvårdsstyrelsen delar utredningens uppfattning att resursförstärkning behövs och inom vilka verksamheter förstärkningen är mest angelägen. Den av utredningen beräknade anslagsuppräknigen — — — förefaller dock alltför lågt beräknad.

8.23 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län: Utredningen har redovisat bakgrunden och skälen till behovet av utökade resurser. Skogsvårdsstyrelsen instämmer helt i beskrivningen men skulle samtidigt gärna sett att den utvecklats ytterligare. Styrelsen ser det som mycket viktigt att möjligheterna att redovisa fakta kring de skogliga åtgärderna förbättras och att konsekvenserna av insatta respektive uteblivna insatser från skogsvårdsorganisationens sida kan belysas. — — —

8.25 Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands län: Skogsvårdsstyrelsen biträder helt utredningens förslag om ökade resurser för en intensivare tillsyn och skogsvård nu och en bättre skog i framtiden.

8.26 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län: — — — Det vore ytterst olyckligt, om skogsvårdsorganisationen inte skulle få de resurser, som krävs och som redovisats i utredningen, för att fullfölja de intentioner som den nya lagen är ett uttryck för.

Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län finner, som tidigare framhållits, utredningens förslag och intentioner väl avvägda och motiverade, i förhållande till den skogspolitik som slagits fast av statsmakterna. — — —

Inom de län som är mycket stora men likväl endast har en skogsvårdssektion bör antalet handläggare kunna ökas med 1–2 tjänster. — — —

8.27 Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län: — — — vill understryka nödvändigheten av att organisationen tilldelas tillräckliga resurser om den fastlagda skogspolitiken skall kunna fullföljas på den förutsatta ambitionsnivån.

8.29 Skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län: En absolut förutsättning för genomförandet av den nya skogspolitiken — — — är att skogsvårdsstyrelserna ges ökade resurser. — — —

8.30 Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län: Mot bakgrunden av dels det skogspolitiska beslutet om höjd ambitionsnivå för skogsvården och dels bristerna i skogstillståndet anser styrelsen att utredningens förslag om resursförstärkning är tilltagna i underkant. — — — förstärkningen bör enligt styrelsens mening framför allt sättas in på rådgivning riktad till skogsägare och på återväxtkontroll.

8.31 Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län: — — — Den starka samspelseffekten mellan myndighetsutövning och uppdragsverksamhet gör att vid minskad taxebetald volym ökar myndighetsutövningens kostnader beroende på minskad fördelningsbas för fasta kostnader och viss ökning även av rörliga kostnader genom minskade möjligheter till samordning av uppdrag och offentlig insats under samma förrättningsresa. Visst fog torde även finnas för en positiv syn på att en önskvärd ökning av självverksamhet i skogsvården leder till något ökad efterfrågan på främst rådgivning.

— — —

Utredningens förslag till nytt finansieringssystem är i princip progressivt och skulle kunna ge möjlighet till långsiktigt stabil myndighetsinsats. Den resursberäkningsmodell som valts gör dock att myndighetsinsatsens nivå blir finansieringstekniskt beroende av uppdragsvolymen. I stället borde utredningen som en grundplatta för resursdiskussionen ha presenterat volym och kostnad för en basorganisation exklusive uppdragsverksamhet. Ovanpå detta bör läggas en redovisning av kostnadsstrukturen vid olika uppdragsnivåer med en sund beräkning av verksamhetsdelarnas kostnadsansvar. — — —

8.37 Länsstyrelsen i Kronobergs län: Det är angeläget att skogsvårdsstyrelserna tar ställning till huruvida omprioriteringar och rationaliseringar av verksamheten, vid sidan av en eventuell resursförstärkning, kan underlätta genomförandet av den nya organisationen och verkställandet av bl. a. de arbetsuppgifter som tillkommit i samband med 1979 års skogsvårdslag.

8.38 Länsstyrelsen i Värmlands län: Mot bakgrund av de av utredningen redovisade uppgifterna för skogsvårdsstyrelsen och betydelsen av att — som tidigare nämnts — kunna leva upp till skogsvårdslagets intentioner

ställer länsstyrelsen sig helt bakom de av utredningen framförda kraven på resursförstärkning.

8.39 Länsstyrelsen i Västernorrlands län: Såväl utredningen som statskontoret påtalar ett behov av ökade resurser till extern rådgivning och information. Länsstyrelsen fäster största vikt vid detta förslag. — — — Om SVS ska kunna fullgöra sin uppgift att initiera en betydande förbättring av skogsvården måste enligt länsstyrelsens uppfattning en särskild, målinriktad resursförstärkning ske. — — —

8.42 Sveriges skogsägareföreningars riksförbund: — — — SSR delar uppfattningen att behov av ökade resurser behövs till informations- och rådgivningsverksamheten.

— — — utredningens förslag om resursförstärkningar för tillsyn enligt skogsvårdslagen synes inte vara tillräckligt motiverade.

8.43 Skogsindustriernas samarbetsutskott: — — — Vi är medvetna om att de nya riktlinjerna liksom det angelägna i att få en bättre skogsproduktion till stånd ställer ökade krav på SVO, vilka inte torde kunna tillgodoses inom nuvarande organisation och anslagsramar. Å andra sidan är det svårt för en utomstående part att på föreliggande material kunna göra en bedömning av föreliggande beräkningar. Vi får utgå ifrån att utredningen med beaktande av det allmänt omfattande önskemålet om återhållsamhet vad gäller vidare expansion inom den offentliga sektorn samt av möjliga rationaliseringsåtgärder inom nuvarande organisation har hamnat på ett rimligt resultat.

Vi noterar med tillfredsställelse att tyngdpunkten i uppräkningsantalet tjänstgöringsdagar ligger på distriktsorganisationen och fältverksamheten. Såsom framgår av det tidigare anser vi att det i första hand är informations- och rådgivningsverksamheten som skall tillgodoses vid eventuella förstärkningar. I det sammanhanget vill utskottet erinra om den sakkunskap som finns representerad på bolagsskogsbrukets staber och förvaltningar. I högre grad än som hittills varit fallet bör en samverkan kunna ske till båtnad såväl för inbördes erfarenhetsutbyte som för rådgivningen till privatskogsbruket.

8.44 Centralorganisationen SACO/SR: — — — Med hänvisning till rådande brister i skogstillståndet och de beslut och uttalanden om höjd ambitionsnivå för skogsvården som riksdagen gjorde 1979, föreslår utredningen en anslagsuppräkning med cirka 10 miljoner i förhållande till budgetåret 1978/79 för skogsvårdsstyrelsernas utökade myndighetsuppgifter. Denna resursökning är ingalunda tillräcklig. — — —

I väsentlig utsträckning bör de ökade resurserna styras till rådgivnings- och informationsverksamhet. Stöd till översiktlig skoglig planering och till

skogsbrukets behov av färska flygbilder må beaktas vid fördelning av resursförstärkningen.

8.46 Tjänstemännens centralorganisation: — — — En kraftig förstärkning måste — — — ske. Konkret innebär detta en personalförstärkning för i första hand fältverksamheten. — — —

[TCO] vill samtidigt kraftigt understryka fältverksamhetens betydelse för skogsvårdsorganisationens möjligheter att ge reell innebörd åt den nya skogspolitiken.

Även övriga resurser på i första hand fältsidan bör bli föremål för en översyn. Därmed avses kontorslokaler, tekniska hjälpmedel, kontorsservice m. m. — — —

Innehåll

Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
1 Inledning	4
2 Föredragandens överväganden	5
2.1 Allmänt	5
2.2 Skogsvårdsstyrelsernas uppgifter	9
2.3 Skogsbrukets frö- och plantförsörjning	12
2.4 Skogsvårdsstyrelsernas organisation	14
2.5 Skogsvårdsstyrelsernas fastigheter	18
2.6 Skogsvårdsstyrelsernas finansiering	19
3 Upprättade lagförslag	21
4 Hemställan	21
5 Anslagsfrågor för budgetåret 1981/82	22
6 Beslut	35
Bilaga 1 Sammanfattning av utredningens förslag	36
Bilaga 2 Utredningens lagförslag	39
Bilaga 3 Sammanställning av remissyttranden	40

